PROF·LELIO DELLA TORRE.
PROF·LELIO DELLA TORRE

פחד יצחק

מגיד מראשית אחרית

התלאות · הנוראות · המוצאות ·

לקהלת · **פאדובה** · יום א' עשרה ימים

לאלול שנת ראתה **ותחל** הארץ · הוא

XX. Agosto. MDCLXXXIV.

אז ראה ויספרה הכינה וגם חברה נותן לחכם

יחכם

יצחק חיים כהן מהחזנים נר"ו

ברפום המעולה מהגביר

דוד תרתאפ יצ"ו בביתו

באמשטרדם

שנת לכ נשבר ונרכה

אלקים **לא תבוזה**

לפ"ק:

PROF. LELIO
DELLA TORRE

חכם לבב ואמיץ כח גדול העצה ורב העלילה הנעלה
כמ"ר יצחק בן יכבר אב גדול בעדה גדול בדעה רגול
בעדה צור תעודה כמ"ר שמעון לוסטר"ו
המאור הגדול לממשלת:

נשיא אלקים · אתה בתוכנו
במבחר גבורינו באור
ביחך איש ממנו לא יכלה ממך קטנה
או גדולה:

תמול שלשום ואנחנו יחדיו
בשבתנו על ציר המצר
שיעבר כי זכר כל המעשים לפניך בא
כן דברת · מי יתן בספר ויוחקו בעט
ברזל ועופרת לעד בספור יכתבון ולא
ימושו מפינו ומפי זרעהבא:

ואני בתומי · הן אמת חפצתי
בלוחות ובסתום כל מה
שקרה כתבתי והיו לי לזכרון:

ואתה פעמים שלש אף ארבע ·
הראני נא את כתבין ·
ברוב הימים · עד מתי מאנת
לחנות פני:

ידעתי נאמנה כי מאיש כמוך
מונע דבר יקראוהו
לאום חסר לב וצדיק יתן ולא יחשוך ·
ואתן הכתב והמכתב והלוחות · יהיו
לך לבדך ואין לאחרים אתך כי לא
כתבתי להראותם והאומרים לרע טוב
ולטוב רע רבו:

ויהי היום ותוסף דבר אלי עוד
בדבר הזה · אמרין נעמו
ידעתי את תהלתך ראיתי את ספרתך
הנני צופה לך · למה מפני חעמוד
ברחוק תעלים עתות הצרה · באהבת
לחשם תדבק עיני · ירפסו במזמה
זו חשבו · ותהי מורעת זאת לתפוצות
יהורה:

אז אמרתי · הנה באתי במגלת
ספר כתוב עלי לבדי ולאשר
ידע דרך עמדי · את אשר חזיתי
התויתי · גם מעט קט אור יקרות
להבין ולהורות לנגדו שויתי · אך
קטנתי מקול מחמדים ומקול הזומד
אשר ענית את חסדך כי רק לי זכרתי
איד המר · הן המחזה · ועתה הניחה
לי נא הניחני כי חמורות אינני · לא
רציני שמעני · המחזה נתתי לך
והנהרה אשר בו לך נתתיה · לעיני
בני עמי למה תגיה · לראי השמש
לניצון החשב · ורע בעיניו יעורו
משפט · אם ככה דמיתי לוח ורוח
אחרת היתה אתי:

ותפיצך בי · ואומר אם כן למה
זה אנכי ולא יבצר
ממך מאומה · אף אני אעשה זאת
והיתה הפצירה פים יליצו בעדי ·
ופי מגיד מה לי ומה לך גואל אותי
מכל רע ולברך את הדברים יקרא בהם
שמי ושם סבותי רב ורם יצחק וגידו

לרוב בקרב הארץ כי לעשות רצונך הכתב הלזה יוחק · על פין ישק ועל פין יסק · וקורא לו : **פחד יצחק** :

עדיך יאתה ולך יאת · אביר לב אתה · ואם פחד קראנו קול פחדים באזניך כי רץ המגיד ביום ההוא לבשר לך ראשית הסיר ואחרית הזעם עד ממחרת לא שמעת :

ואף על זאת כי אז רחקת על כן הקורבת תחת עין רואה אזן שומעת :

גם זו נסבה · כי אין בית אשר אין שם עומד גדוד שודדים · ולפני ביתך כסביבות לב העם פשטו נדודים · ושכן חררים חרדים · ולפניך יכון כי שמך בקרבו :

הגדתי היום דברי אמת כי זה כל המספר ואזכיר את שמך לא להגדיל את שמעו כי נודע הוא ולא לפני חונף יבא · שוא ודבר כזב המה מהבל יחד ועל שפת שקר ופה בורא היה הפחד · רק כפעם בפעם כאשר אין דרך לנטות · ולשמך ולזכרך תאות נפש לדעת את האותיות ואת האותות :

עוד אחת · מעט היא בראשיתה וה' נתן את אחריתה · רצה הב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם אורה וכבוד וישלחן ביום ההוא לויניצי"אה מתוך ההפכה והיא קרובה לבא ובן בעורך היו השרים מעיר לעזור · ואני אמרתי בחפשי כל האדם כואב אזי על נסיעתך אך טוב · ומשם ישית בישע יפית · וכאשר דמיתי כן היה כי שלחן האלקים למחיה :

וסוף דבר אליך נפשי אשא כי גדלת מאד אתה ואתן בחן ושכל טוב בעיני הגוים והאדם :

ועל טוב יזכר עוד שם מעלת אבי כמהר"ר יעקב יצחק זצ"ל אשר היה בראשי הערה עם מעלת אבינו הגדול בכבוד שמו ותיקר נפשו בעיניו :

ועל כל זאת הנני קורא בצרק **פחד יצחק** · יראי ה' וחושבי שמו יזמרו לשמו כי נעים כי פחד ופחד היה לנו השוד והשבר הרחיק מאתנו · באנו באש ובמים ושבולת לא שטפתנו ומאכולת לא שרפתנו · ואת היא שעמדה לנו לפליאה נשגבה עצומה · הרעש גדול לפניו לא היה כמוהו ואחריו לא יהיה ויאבל חיל וחומה · ואחר הרעש קול דממה · עניה סוערה נוחמה · והאדמה לא הייתה שממה :

אתה עתה ברוך ה' עשה והצלח אור זרוע לעדתך ומארת העוטה אור כשלמה משכורת שלמה לנפשך הרמה · וביתר שאת לבנה תמימה · והיה אור הלבנה כאור החמה · ואני תפלה · אוהב דבק שלך · הולן את חכמים **יחכ"ם**

יצחק חיים כהן מהחזנים אל

קורא תגר

אל תתגר בי ואל תתחר סוחר טוב מבקש לשון אחרת מדברת באזני עם הארץ:

לא מואס בחדר דברתי להשמיע במרום אמרתי ובחוץ תעמוד. ואכתוב על מושבי בלילות בקסתי את שאהבה נפשי לי לבדי. ואתי תלין כתיבתי:

ולא תענה על ריב. לנטות אחרי רבים ולהטות הרשום בכתב לאזן שומעת מה טוב. כי תשוב להפך אותו. והיה הוא ותמורתו לרצון גם אל אנשי לצון אחרי טהרתו:

כל היום אלף טורד. וחלף יורד ומתפרד עולה עוכר אחר עובר לשוחר מעוּת וממעט מוער. ועת לכל חפץ איננו לרופא תחלואי בשר ורוח שתים הנה קוראותי ובירן עתותי. וכי קורא תגר אתה. כל המרפה בסחורה מחכים למצוא דברי חפש מחופש. עשה זאת גם אתה ומצא כן בשכל טוב:

ואל תחרוש על רעך רעה כי לא ידעתי ספורות. ודברת בי. ולמה לא שפה אחת ודברים אחרים. ומה לך במהלך שבילי הודעת עצם המקרה שרש פורה חורש ערובי חסרות ויתרות. ערובי ניחומים ונאומים נעימים. או ערובי תבשילים ומטעמי מלים ומשלים להשכיל שכלות סכלים ולהשלין מכשולים

המסי עלין. היגעי האוכל למערכי ברקחת בטבחת כי הקריבה על שולחנו לחם סולת בלולה בשמן זך. או בן בקר רך. ותעש עמו מטעמים כאשר אהב בפיו. היש לך לשון לוחך וחין יונק. או בחולי מתחנק. כי תפל מבלי מלח אלעיטהו. ואם נתתי התאכלהו: כי תאמר אלי שאהו בחכך כאשר ישא האומן אל היונק. לך אכול. אולי תטעם מעט גם אתה. ואכלת ושבעת וברכת:

ואל תאמר לפני המהלך כי שגגה היא למגיד חרשות. כי אם משלו אמר שלשה דברים אלו בפה"צח בו יצא ידי חובתו. ואלו הן רצח מצה ומרור. וכל המרבה לשפר בשמועת אזנים הרי זה מסובך. נאחז בסעיפי סעיפים ואמירי מאמרים אשר לא כרת ואיננו משובח:

במרה קראת ואמליצך אענך בסתר רעם בסדר טעם אחנך על פרה מריבה וחלה. שמע

טעמי ואעידה בך תסתכל אם תשמע
לי׳ כי יביאך אחיך עם אחות רעך
לשלחן עריך אשר שמנה לחמו במערני
מלך׳ ויקח גם חמאה וחלב וגבינה
עמהם ויתן לפניהם והוא עומד עליהם׳
אם בעל נפש קצה בם אתה׳
התעקור קערת החמאה בחמה׳ או
חמחה הצלחת על פיה׳ ועל כל
הערה תקציף תקפוץ להפון ולשפון׳
ויותר כי גם לך יהיה׳ ואתה קח לך
מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך
והיה לך ולהם לאכלה׳ אולי יערב׳
ואל ושט עמיתך לא תקרב׳ ואם
המצא תמצא בידו הנבינה הנח לו׳
ואל כליך ואל ערוך לא תזון:

וכי תוסיף עוד׳ אין לי בהם
חפץ ואין טוב טעם ודעת אין
גם אחד:

על זרועי ועל עין ימיני כי חולה
איבה או דאבה תאוה או
גאוה לבן׳ והמרוה בנשמת אדם
תופש כל חדרי בטן׳ ופיך ענה בן׳
שם מר למתוק ומתוק למר׳ על כן לא
עמד טעמו בו וחכו וכחו נמר׳ גש הלום
בוא בשלום ארפאך חנם ושמעתי
כי חנון אני:

ואם אתה קורא תגר ולא בלאט׳
עושה בוסר ולא במשפט
ותשחטהו ותכתתהו להקהות את
שיני׳ כי כואת וכואת עשית׳
הוספת או החסרת׳ אמרת׳
האמרת׳ הרמת׳ או המרת:

אף אני אענה׳ איש ואיש
נולד ודמות פניהם פני
אדם׳ ובתמונות עלי משכב תמונה
כתמונה אינכם רואים׳ זולת כל
פנים קבצו ציור בן אדם בצלמם
כדמותם:

אם צאצאי שכלך מכלל יופי
אשריך וטוב לך׳ העל זה
כל הבן הילוד היאורה תשליכהו
ואת המחברת הזאת לקברות באחד
הבורות או תחת אחד השיחים בין
קוצים בסוחים קצוצה נא בין
החוחים:

ואל תהתל בי כי תשש כחי
בנקבה נפשי ילדה ויצא
מן בת׳ ציון כל הדרה רעיון חרבון
קול הצרה׳ שאגה ודאגה ואחריתה
שמחה תוגה:

העל נקבה יסובב גבר נבל
להמיתה בשטף אף מבטן
לקבר תובל׳ זאת אזכרה ואהמיה
רבות בנות עשו חיל אם בת היא
וחיה:

ואם מבעלי אסיפות אתה ובנך
אסופי׳ למה תרחיב פה
על פי׳ מה טוב היוחך שחוקי מעשות
ברוקי בן חיקי עצם חוקי ומנת חלקי׳
ולולא יצא החזון בחפזון ובמשמני
המזון שולח הרזון׳ אולי היה עור
נקי׳ ויף בגדלו לעיני כל בוחן׳ ונחה

עליו רוח חן:

רחש לבי דבר דוב כי אחרי הולדת תלחוך הילד מתבוסס בדמה ובחלאת הזוהמה והבדיל בין נתח לנתח להסיר ולהחסיר סחרחר סרח העודף עד ינדף ובר בטנה השלימה:

שימה דמותי בסודן הלא בכפרחך:

גם הנפש תמלא וכי תוליד לשון חכמים עוד תישיב דעת בתוספת או במגרעת:

פחדתי דחפתני הריתי חיל כיולדת ונפשי המליטה זכר פחד יצחק ויהי בלדתה ויתן יד ויקחהו האיש היקר טרם כרת סורו רוחץ מצואתו נמולה ערלתו ינק דדי בינה היתה לו ערנה ויגדל קומתו ולא יכלה עוד הצפינו וכל יקר לא ראתה עינו:

ואם קורא תגר ולא ילד אתרה לא יהירה בן עקר שכול היקר וסריס הדעת עין רואה רוח גאה ופי גבוהה להכביר מלין אדם ביקר בל ילין אומר לאב מה תוליד ולרעה מה תחילין ובקרב חכמים תל"ין:

כבודי לסוחר אחן ותהלתי למשכילים אך כבודי לעוכר לא אתן ותהלתי לכסילים ומלתי לפסולים לעדות ולפלילים לא יוציאו מלים בלי מכשולים:

מאז זחלתי ואירא ופחד יצחק הידה לי פן איש עברי לצחק בי אתרה והיית לי כזבוב נחעב מרעב הנעים והתמים ועל שמץ שקוץ שומם משמים על כן קדמתי לברוח:

אשישה כי אחישה מפלט והיה למקלט מפניך אברח רחוק לבלי חוק איש שחוק אמרתי מהולל איש מהתלות ובצל קורא בצדק אחסה יקרא את והמעשה ברמעתי ערשו ימסה ועל כל פשעים יכסה:

כי תשא את ראש השמימה
ותשא את ראש מאוני
ישרת אל לפקודיהם ·
משקלי צדק שלחן גבוה ומדת
משפטיהם · בד בבר הבת והאיפה
תאות ה' גם שניהם · כפות והב
שתים עשרה לסיר החרס ואגן הסהר
וקרואי נשף מזרקי כסף · נוסכי המיטב
ומקריבי קרב מזי רעי רב לוחמי רשף ·
הם ואשר עליהם ואשר סביבותיהם
סולת ופסולת גבורים ספל אדירים
ספל אבירים לשפל הרים בסלף
הרורים וררדרים · הרורים ביורדים
ברדיד דרור ורודדים אותם לדורי
דורים · קערות הרקיע משביע בטוב
מנוחות משפיע רוב אנחות בגביע
תרעלות וכוס ישועות · כל צבא המרום
כמרום יום ליום יביע להניע או
להרגיע · או כי תעבור בסך ועשית
מסך מחשך אל רכובו תחות כרכובו
מלמטה · וספרת לך תולדות הארץ ·
וכקטון כגדול תשאל לשמו והוא פלא
מעשה ה' כי נורא ונאור · או אץ
ברגלים עושה אור החכמה · נוטה
לשמים הידיעה והקומה · תשפיל
תפיל את הקרב ואת הכרעים · אף
אפים ארצה תשתחוה · ובקול הנשמה
תהלליה אשר הפליא עצה הגדיל
תושיה ·

אבל אשמים אנחנו אם תשבע
עין לראות את הגדולות
ואת הנוראות מזה אחר ומזה אחר :
אם נבואה שעריו נשער עושר חדריו
וריוח נשים בין חדר ובין חדר :

חושב בסדר עליון בחיל שדי
יתבונן צבאות כסאות
קדש וכל חיילי חללי חול · איש
באחיהו דובקו לברוק בדקות כל ברק
ריקות · צמיד פתיל תפל ועקר
זולל ויקר :

מה נאון על השרים עגולי
מקשר בטורים וכתרים
מרגליות או אבנים יקרות יפיפיות
קטנות עם גדולות · מה יקרו
בצמידים ורבידים חרוזים סביב
חוזרים זורחים · מה טוב ומה
נעים שבתם אחים · כי אם תקח
אותנה לברנה אחת לאחת ·
למצוא חשבון הערך תלאה ולעין
הרואה גם נפחת גם נשחת :

ככה אם תפריד הרפת
הרפידה מתחת · ושפר
מפרשי שפרירי מעל · אכן ימעט
החן · ואתה תמעול מעל :

שמים לרום וארץ לעומק זאת
אפלה שפלה והמה על
כסאורם יהלו אורם · ויהי בנסעם
מאהליהם ילכו אופני היסודות
לעומתם · הכוכבים הסובבים
ממסלותם יביעו אומר · ועל פיהם
יחנו ועל פיהם יסעו שוכני
בתי חומר :

ובארץ זה משפט המלוכה כל יושביה אשר בעפר יסודם יתנועעו אף יסירו וימירו את מצעדם · מטעם המלך וגדוליו כי יאמינו וכי ישמאילו על מפעליו וימירו את כבודם · הלא ידעת אם לא שמעת מלוכה הפוכה כמו רגע על כל ריב וכל נגע · בוקה מבוקה ומבולקה גם על מהפכת זרים יושבי ממלכה אחרת קרובה או רחוקה :

ואף גם זאת בהיותם תחת שופט נקי צדק מלך שלם · מי שם פה לאדם או מי ישום אלם · כאשר נוע תנוע ארץ כשכור והתנודדה בתלונה · על כן אשה זונה נבזה וחדל אישים מן העקשים או מבני הפלגשי · כי יצעקו ברחובות בקול מכאובות או דברי ריבות · נשים ואנשים יתמוגגו ובלי רשיון השרים הראשים והרשים בשריון קשקשים יעלו חמושים · ואחריהם שלישים ופרשים שרי מאות ושרי חמשים · תהום העיר תתחלחל הממלכה והערה נבוכה כי תחרל לנדוד · וגם המלך עתיד לכידור כי דור תהפוכות המה :

מהומה ומבוסה תבא בעיר מן הצעיר לגוי עצום · והיה הוא ותמורתו בשנותו את טעמו להדוף קהל גדול ולא יכירנו עוד מקומו · יחליפנו וימיר אותו טוב ברע או רע בטוב :

כל יצירי חלד הולכי נתיבות בארץ תלאובות או בשמי ערבות שרשרות גבלות מעשה עבות · במסגרת תהיין הטבעות אשה אל אחותה משולבות · כשנים אוחזים ונאחזים · זה מתדבק וזה מתחבק · ושניהם כאחד מושכים ומשוכים · כמטר נתך ארצה מלקוש או יורה אשר עשה אד הים ואד היבשה · ואד יעלה עוד ושבו העבים אחר הגשם · בשגם המשיג מושג והמושג משיג · המגיש מוגש והמוגש מגיש :

חן אמת פקו פליליה דברי לשון נכריה · שעל נמלה שפלה עצלה ההולכת ודורכת ארץ מאפליה הכוכבים הראשים יצאו דחופים ממחנותיהם בשמי עליה · וגם הנלגל גבורה מעל גבורה אשר אין קצה למרחבו ומרכבו בושש · הרמש ההוא ואם לא ימשש אותו ולא יגשש אבני השש · בלכתו אט מעט מוער לרגלו ידיחהו יסובבנהו יגוללהו · אך צדקו גם עתקו וימתקו ממערנים אמרי שפר ספר אחרון וראשון הגאונים · כי כל פעל ה' למענהו כאיש אחד הוא ברא כלי למעשהו · בורא אחד להם במות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ויהי הקשר אמין :

כל ימי אל המראה הגדול הזה נשאתי עיני · ואקוד ואשתחוה לה' · כי הוא צוה ונבראו

עולים ויורדים עומדים צמרים ויהיו
לאחרים:

ויהי היום איום גם העורים
הביטו לראות עלילות
נוראות מקבילות הלולאות · צבאות
מפלאות תמים דעים · כי הרעים עם
קולו קול תעצומות · לאזנים סתומות
לעינים אטומות ולבות חתומות · כאשר
שם שמות בארץ האומות:

ואלה שמות מלחמות עצומות
חדשות מקרוב באו
קשות נוגשות קמו בין מלאכי האדמה
באדמה מלכי אדום עם מלכי
התורגמה · ועל מה זה ועל מה
שערי בית עבר שור ושבר אסון וטבחה
ישיגו ויגשו יגון ואנחה בקהלות
רבות ועל כלנת ערת פאדוב"ה ארץ
מולדתי אשר אנכי יושב בקרבה:

איש יהודי היה כשושן בבירה
וכמו מור מדי חי בן מאיר
בן עברי בן משיש איש ימני וכאשר
הגלה מירושלים ואיש יהודי היה
כעשן הבירה ושמו במורדי חי בן יהיר
בן מרי בן מביש איש צפוני · משושנת
העמקים אשר היתה בחיכלי מלך
ותשרש שרשיה בגינת ביתן ותשב
באיתן · שנה בעפרות תבל
לציון נובל תבן נדחף קש נדף ומוץ
נדף:

ואשר יאמר היום באום בחר
ה' · יראה איך נהיתה
כזאת · מלכי ארץ וכל לאומים שיתמו
כגלגל · בקש לפני רוח בית יהודה ·
וכי נצו גם נעו כוכבים כי רמו נעו
עברים בחוצות והלא הם כחציר יבש
בארצות בל שורש בארץ גזעם · והיו
כאחד הם להסיעם או להרגיעם ·
כנוע עצי השדה מקיץ לחורף ואין
מרגוע · גלגלי מעל הלוך ונסוע
ממבט למבט ממטב לרוע · זה דברי
אשר יצא מפי כי מה האדם שיבא
אחרי המלך ימלך ולא יכלם לתקן או
לנתק מסמרות מוסרות תבל וצאצאיה
כנקב מחט וכחוט השערה ולא יחטיא
בהקבץ רמים יחדיו וממלכות רחבות
יקרות ותהיינה צרורות עם אמללים
שפלים קטנים עם נדולים ולא
יתפרדו:

הלא זה יום אבחרהו למפתח
חרצובות · פשע התר
אגודות מטה ומעלה צרור ארץ אוצר
צנורי הנוצר ורצון הצור היוצר יודיע
ישמיע · בפושעים יפגיע · והמשכילים
יזהירו בזהר הרקיע:

ברוב שרעפי בקרבי ראיתי ילד
יום גוסס בדמיו מתבוסס ·
ראיתי ונתון אל לבי נס להתנוסס ·
ראיתי לקחתי מוסר · גם אתה
דהרואה את הנולד כי הקדה ה'
לפניך · פקח עיניך · עשה לך שרעף
ושים אותו על נס והיה כל החשוך וראה
אותו וחי ולא ימות בחטאתו ·

ידע כי לא ידע האדם את ערכו
והאלקים לברו קושר כתרים לאותיות
אשר תבאנה לבריות כמצריות
כעבריות כי חיות הנה עוניות
לביות אריות ודיות. ובחבלי
חכמתו יתמך ובכבלי חמרו יסמך רם
ושפל בהיר ואפל עקר ותפל גלות
עליות וגלוח תחתיות:

ואני אתנהלה בעטי עט עופר
מה"יר כי ערתי ערת
סו"פר זהיר למנות רגעי ארץ במרגעה
או בגערה לא ינרעו לריק ולא ילכו
לבהלה:

אתם קוראי מגלה מגולה
הטו אזניכם שיתו לבבכם
לחילה פסקו שוממורית. ולמען
תספרו לדור אחרון את יום החרון
יכתב ספר זכרון. ובלי חפרון או
יתרון כל מעשי היום ההוא שם יהו"א.
אותיות נחות ונעות רפות ורוגשות
תנועות גדולות וקטנות כל עומת
שבא קבוץ שפתים חולם חורק ושורק
פותח קומץ וחוטף סגולה. וצירי
יללה מביא לה:

את אשר חזיתי אספרה
בקול ענות חלושה.
מכה אנושה בקהלה קרושה חזות
קשה. אשר עיני ראו ולא זרת
עמי לאכזר. אזכור ואכריז טרם
תשכח עמל יזנח הזון והלך בחפזון.
דברים כהויתם בצלמם כרמותם ואת
מוסר למודם. להודיע לבני אדם
כי בעת נגעה בם יד ה' להומם
ולאבדם. אז נכמרו ניחומיו
על עמיו. נגלו רחמיו
משמי שמיו ויסך אלוק
בעדם. אתן לחכם
ויחכם. ובענוש
לין פתי
יחכ"ם:

מדי שנה בשנה ילכו ונוה תנים · ארות סוסים · ומעונות
ארחות עקלקלות לא נחשים · ועקרבים · עורבים וזאבים ·
סלולו׳ההוזים החוזים דובים וכלבים · וכלובי עופות בתוך
נכוכבים בהירים ומזהירים · שטי עלמות תופפות · היש על השבעה
כזבים ורהבים הוברי הרזים הזרים משיב טעם ודעה · ושח עתידות על
מחשבי נסתרות רוכבי עשתונות אודות האותות האם מדבר נכבדות ·
שחורות יושבי על מדין · יחפשו והוא חורש שנים עשר נצמדים לפניו
עולות יעלו ויתורו נתיבות השמש והוא בשנים העשר דורש אתים או
הירח והמזלות · ישוטטו בחוצות חניתים · לשלומים או תחתים ·
השמים באותות ובאותיות מחבימות · ותמורות העתים · הצדקו יחדיו חלק
שכלם מתאימות · ונלחמות לגלות כחלק רב וצעיר הניתן למנה אל
מהתלות בצל המעלות תעלומות מדינה ומדינה עיר ועיר · או נתכנו
העולמות · ולמעול מעל בעמל כסילים המחשבות הרעות והטובות :
סכלים · אל כימה וכסילים תולים
התולים לתלי תלים · יבנו מגדלים **חלא** חם לריק כחם בכובד
פורחים רוחפים יעשו עלי ארמות טרחם מאין אונים ·
סולמות רמות מסלות נדות ונעות רעות ותקצר רוחם בקול שיחם לרעת עצם
ורעועות · להתגלגל לרגל בחבלי השמים לטוהר בתבנית המחנות
חבלים וברוב חלומות והבלים ספוני ותכנית התמונות הטמונות יפה התואר
טמוני כל בעותי עתותי ושנויי השנים המתהפך לכמה פנים וכמה אופנים ·
חליפות תקופות הזמנים · מה יביע ובלב כל חכמי לב כל היום מרינים ·
הרקיע · מי ישקיט ומי ירשיע · ויאמרו איה מבטיחי · אי מחזיק מוחי · איפה
כנים אנחנו צירי אמונים · ויחפרוהו משקיט רוחי · יודיעני מי צדק במבטו ·
ממטמונים : מי זכה במשפטו · כי בא תמול *תלמי
הקושט שנים עשר בתים אשר ומלחו על תלמי שדי ואולמי שדי
בנו בני האדם בחזיון וירחיב שפה במעגלי הקפה ויאלף מן
לב נרדם · ואיה יסודם · ומי עמד האלף עד אחריתו בחקו חוג יוצאי חיק
בסודם · ויספור גדודם · וידע אשר הרחק · ויבא *כופר תחתיו לצחק
נעשה בחדרי משביתם · אם אמרת ולשחק · מתהפך בתחבולותיו ·
יהגה השוגה בצורות בצורות · רבץ ויתותו · ובתהפוכותיו נזור אחור עד
בקר : וגדרות צאן יחגוי שפנים : ראשיתו ושמי׳ בזרת ובמחוגה ובמשוגה
אחרת תכן הוא התיכון התוכן · הסוכן

וישכן

וישכן הזקן על כן מסכן · ויקם השלישי
*תיקון לתקן ולנתק ויאמר לא כן ·
ואני כחולם וכאלם מלא אלומות
מהומות וכפוסח ממטר הסוחפים גורש
מהסתפח בספיח קציר שיח יפיח
צדק · אפס קצהו אראהו וכלו לא
אראהו : אביט ולא אכיר מראהו :
מי יתן ידעתי ואמלאהו :

אל עיני כי לא טובה השמוע'·
או כי תחבשר למרגעה ·
ואתם ראו כי רעה נגד פניכם בענות
מסכנות אצטגנינות חכמתכם חובקי
רוחה · דוחקי השעה · דופקי
תרועה · או תשועה · וכדי בזיון
לחפש דעה בעליון · צל הקיקיון :
חזיון כזב · הגיון שוא · בנסיון רב ·
ושגיון רעיון אחריו · לב נבון לא ישא
עין לחכמה מאין · ואל אין ואל
מנחתו לא שעה · עמדו ואשמעה מה
ידבר האל כי ידבר מאשר ולא כל אשר
תשקיפו · משאת מאומה תניפו לנפש
נחשבה כאפס · עמדו ואל תוסיפו
הביא מנחת שוא :

שוא לכם משכימי קום מאחרי
שבת לחפש את השמים
בלילות · והרוח בלול ובעין תבלול
לעלות בלול על הר גבוה ותלול בקנה
חלול בזכוכיות ובשפופרות לפרוש
פשר שפר שפרירם הפרוש לשרפי
רשף ולא למרפש ואשפר רופשי פרש
ורפש :

שוא לכם מסכימי מום מחקרי
שבט מושלים ושמלת
שלומת משמילים עם שלמת שלום
שלמים· אהל הלאה מאהיל לבכורי
ברוכי מרכבי כרובים קרובים לבריכה
העליונה על התיכונה והתחתונה :

שוא לכם מחכימי רום משחרי
שבט כוכבא דשביט ·
שרביט המביט לארץ וחרעד · פן
מעמודיה תמעד · והיא חכון לעד :

שוא לכם מנעימי נאם ואחרי
זבר טוב ומנה נאמנה
ללכת תחשובו · ולעת קץ לא טובו :

שוא לכם מרעימי נאם לשומרי
שבת מובילי שכם העצבים·
לקוי מועדים טובים · הם יום ולילה
ישבותו ואתם לשוא תעצובו · לשוא
אוררי יום תקובו :

ונם אתה המתהלל ומהתל
בתלתלי הוללותם אל
תאבה לקול חושבי השמש לרמש ·
ותהי להם הלבנה לאון · וכל כוכב
לרקב ולשוא נחשב · זולתי קו לקו
התנועה והחום · צמך כוכבים יחתום
ולא יתום · לאות ולנס ואין אונס
ישתום או יסתום · ואנחנו כי לא נדע ·
מה נעשה נחשה ובלי מרון ומנוד
ראש נדום · נעמוד באור ה' ונלכה
בתום :

המה הביטו מחברות המזרות
עצומות ובצורות · ויהיו
לבוץ

לבון מראיב לשושן וקיץ מכאיב לעשן
ומוץ מכזיב · מכה ומבכה עין מביט
ומטיב · ויאמרו יללה וקללה ומעי
מפלה לדור הולך ודור בא נאמרת
מארץ מצמח · וצדק עם שבתאי אם
נשקף בנה דוי ויקף ראש ותלאה שואה
ומשואה · ברבר או בחרב היא
באה :

D. E. Rosales Vir insignis.
* *Spina.*
1702.

המה ראו את שני המאורות
ומצביהם · ואת מחשך
ניצוציהם · הכרורים ודרכיהם מהלכי
מערכי מתנותיהם · דבוקי הנפנשים
והמשולשים הנגשים המתחפשים
והאחרון בשמים אשר פשט מדי ממדי
מים · ובשלהבת אש לבש לבשל סיר
הסירים וצירים הזרים לשרים הסרים
על מצות ומרורים בתרומת מרורת
תמורותיהם · ואלה המשפטים אשר
תשים לפניהם לשנת התמ"ג ושנות
מספר יאתיו קהל חכמיהם אשר בם
חסיו מכת חרב והרג ואבדן · וגם
את האוי אשר יעבורו דן · ואשר
סביבותיהם חשו לקולם כי אמרו פן
תבלענו הארץ · או השחק יפרוץ פרץ
להפר ברית לכל השארית · ימטר
פחים אש וגפרית · והיה באחרית :

Doctissimus Comes de Fliſco.

ויהי לתקופת השנה והנה
ראשית או שארית
הארשת אשר אשוריו החלו לגשת ·
נראתה הקשת לירות חצי מרורות ·
מוקש ורשת ואימות מות בגיא צלמות :
כי כחורף ההוא לא ראה ילור אשת ·
הגפן הובישה בכל אדמת פאדוב"ה
ושממה כמוה אדם לא זכר זקן בא
בימים · היתה לשרפה מאכולת אש
אבל תירוש הילילו כורמים :

אוצרות השלג נפתחו ועל
הארצות הריקו
הגבה למעלה ויהי לישראל לצוקה
לפוקה ונאצה כי כל בר ויחף וכל סר
וזעף משליך קרחו כפתים · ולהסיר
בימי הלבון עין האדום כאדום
במראות המגבעות ולא יהיה מרחוק
לעין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו
לא הונח כחסד קדומים רק לימים
מעטים · ובצוק העתים ברכים כושלות
ושוקים נופלות כאשר יפרש השוחה ·
וכפור נקפא חלק עושה מדחה · ועל
הלשכה הגדולה מהוללה עד קצוי
ארץ ואין כמוה ברוחב וגבוה · מקום
המשפט צבי העיר וצפירת תפארת ·
מצופה רקועי פחי עופרת · מנובה
שמיו שלג מתהלך בגשמיו ומימיו נפל
בעצומיו · ותפולנה בשצף קצף
באישון לילה התלפיות משכיות
הקרמוניות · ותרבינה גם בבתים
רבים הפרצות ואבני קיר מנופצות ·
ויזרקו את שלגו איש מעל גגו פן יפול
עליו ועל אוכלי פת בגו · ויהיו צופיו
עורים · ויצברוהו חמרים חמרים ·
ובמחנה העברים גלים גלים וישכרו
בכסף מלא אנשי הכפרים · להולין

אותו

אוחו למרחוק יבא הנגרי ולא יתן בבוץ עינו יתהלך במישרים · ובבוקר היתה שכבת הגל סביב למחנה · הלואת כי אקח מוסר טרם אתיסר אתן בראש עינו אתהלך במישרים · אתן עינה לעיני לעפעפי תמונה · עד אמצא מקום בינה להבין · הבל הלב להלבין · כמים הלבנים לפנים כן לב האדם לאדם וחטאי אדמתי ומאדי במאד מאדמים וחרון רוחי יחורו וירוח לי :

האמנם לפני בוא כזאת וכזאת בימי החורף לעין רואה · לאזן שמעת בקיץ רגלים ממהרות המכשרות צבא רב ממזרח וממערב ליום קרב בין מלכי אדום וערב · ובין האריר מלך צרפת והקיסר עם מלך ספרד · ועל הכל מגור מסביב הנה והנה · כי באה במצור ויאינ"ה · הלא היא רבת בני עמו מושב קיסרי רו"מי אשר מלפנים בשנת · 1529 סולימ"אן המלך הגדול בא ויסבב אותה ויבנה עליה מצודים · ותשב אחור ימינו הוא וכל העובר על הפקודים · וכעת ליאפול"רו הראשון קיסר יושב בה על כסא ממלכתו ואין קול פחדים :

מחמ"ד הרביעי מלך תוג"ר קרא סוסטא"פה קאר"א משנהו הגדול ויצוהו על ילדי הרפה : חיל כבד בכרי מדין ועיפה · ויבא כעבור סופה · ויקיפה בקומה זקופה · והעיר נצורה מצורה בצורה תקיפה · וינש ההגרי להרפה · וכי מלאה הארץ דיעה · היה רק זועה הבין שמועה · רועה התרועעה משא לעיפה · הרצים נחוצים הביאו חדשות מרעישות במגלה עפה · קול מנשר משמיע תרועה קול המנרפה · וכל העם ברעו על דברת ויאינ"ה · זה אומר בְּכה מי ילכרנה · זה אומר בָּכה כי איננה · ויזכור הצר תחתנה :

לגדולים חקרי לב וכבור מלכים חקור דבר · וניעור וריק ביום שידובר מי גבר ומי נשבר · ברד ישב ירום אם יקשב וחכם יחשב :

אך זאת תורת האשם כאשר אין לו משם חלק ונחלה לברכה או לקללה :

אכן רוח היא באנוש יחד כסיל ובער אם גם בשלו הסער לצאת חפשי ובבגדי מחחפש לחשוף לחפש ולפשפש עם החורים בחורים דקים · בסרקים ובחגוי נקיקים · עד שידו מגעת לרעת באזן שומעת והרשות נתונה לשוח על אשר נעשה · ולא תכסהו בושה :

דלי העם והחרשים עם חכמי חרשים · אנשים ונשים אינם בושים לדבר מהמצר

מהמצור ועצור במלין מי יוכל הפתי
והסבל אשר לא ראה מימיו חומותים
ובריח דלתים וצריח · מוצב מחצב ·
חפירה ומערה בוערה · כדור הפורח
קו סביב השוטח · פעמון ורמון המבעיר
גדול וצעיר המשתלח ומתפלח :
שעיר ואיל המנגח · דיק וסוללה וקול
המולה גרולה · ובבית הבשם זעיר
שם זעיר שם בקי בורסקי ופונדקי ·
גרי חרורי ממזרי אסופי שתוקי בדוקי ·
סנדלר ולבלר · קדר תגר נגר ובר
נגר · סבל ורופא · חכם ואופה ·
נבון ושוטה בוטה ממדקרות חרב מן
הבוקר עד הערב :

בימים ההם גם הנצרי והעברי
יחדיו תמיד וקרא זה
אל זה ואמר דברי ניחומים או ספורי
דמים ברמים · כי רבים לוחמים ורבים
אומרים האנשים האלה הם אתנו
שלמים · וגם מן הפרתמים באים
להבין מחשבות ערומים לבית נכון
לחש פאר הדעה כמ"ר שמעון לוסטר"ו
נודע בשערים גלוי לעמים :

ותחרך האיטליא כולה · וכל
פה דובר בנקלה · על
הנכיה ועל החלחלה על השביה ועל
הקלקלה · כי נבהלו עצמיו ונפשו
נבהלה הכצעקתה הבאה עשוכלה :

לבני קדר רוקדים דוקרים
וקלים המרוץ · ובבואם
לערוץ שבו שבי להביא כלביא אל ארץ
ישמעאל · וגם מערת ישראל הלכו
בשביה · ותהי תאניה ואניה · וכל
הארץ בקול שממה הומיה רומיה :

ואף פה החרב הוחדה :
פחדו כרעין הגוים
אחזה רעדת חטופים גם בני יהודה ·
ותפעם רוח הערה · והשינה נדדה
בחיל כיולדה · וחכבד הרעדה · כי
כשלו אנשי מדינה קרובה באמונת
הקיסר ותחסר כמעט בגוד בגדה ·
לולי עמדה בינת שרים ישרים להכין
אותה ולסעדה · בכסף וזהב וכל כלי
חמדה :

כל היית פיק ברכים וניב
שפתים הולך וגדל ·
זה ביראתו מתחבא · וזה בפתיותו
מתגבא · להג הרבה ואין חדל :

סוף דבר הקול נשמע ויאין"ה
חפשית · שבה לקדמות'
כמראשית · וילך לו צבא התוגר אשר
המצור השית · בהגיע כרוח קרים
חרשית המלך יוא"ני שלשי סובייסק"י
מלך פולוני"א ושר צבא הקיסר דוסוס
לורין"א · ויבואו אל ויאין"ח ויספדו ·
ויספרו בשפה רפה שבריה כי מטה ·
והארץ יראה שקטה :

וחנה ששון ושמחה · ונם
היהודים פה ברמים
לרבים יוכלו לחות את האהבה · יובלו
לכבור אל הלהבה כסף מפוזר ומפורד
לדלי העם יחפי רגל לנרות ורננות
ולהבעיר

ולהבעיר אש להבות בדורכים וברחובו׳
והוא על נדיבות:

עבר קציר כלה קיץ · ויבואו ימי הקור בכפור אשר זכר חזכור כי הוא האמור החמור הרשום השמור להקפיא אפיקים · ולקשור מינים שונים מתדבקים · ויעופו הרצים כנשר ויקשרו קשר קיסר גירמאנ״יא · מלך פלונ״יא · ושרי ויניצי״אה גבורי כח · וכרתו ברית וישטחו להם שטוח תנאים חתומים למצוא מנוח ותשועת עולמים · עד אחרית הימים · ויאיצו שרי ויניצי״אה ויכינו אניות וצי אדיר תדיר ושאינו תדיר · ויתנו ראש עליהן השר פראנצי׳׳קו מוריזיני הוא הגדול אשר היה שר צבאם במלחמת מצור קאנדי״אה · וירד הימה ביד חוקה ובזרוע נטויה לעיני העמים:

על זאת היהודים הפזורים בערי ממשלת הויניציא״ני והדוכוס בעת ההיא מאר״קו אנטוני״או יוסטיני״אן נשיא תמים · כלם קמו · ואל אלקימו עינימו שמו בתפלת חובה על ידי ירמיהו כתובה · יאושר בארץ חלקם יצליחו דרכם · ישמח ישראל בעשו בני ציון יגילו במלכם ·

ויהי לחשובת השנה לעת צאת המלכים למלחמת חובה · דוכוס לורי״נא שר צבאות ליאופול״דו נתן קולו לפני חילו כל הבא לצבא צבא · ויבואו למדינת אוננארי״אה ויקרבו אל פישטט על דאנוב״יו ולא נגואלו כדם כי צבא התונר עזבה · וישרוף אחרי גוו הגשר ויעברו אחרי כן הקיסריים ויחנו בששה עשר יול״יו · 1684 · נגד בוד״א קריה נשגבה · ויצורו עליה וירץ מגיד לקראת מגיד בכל ארום ותפוצות מושבה · ויאמן העם וגם חכמי לב האמינו כי יסופר עוד מעט אחרית החצבה · תפול בוד״א ביד הקיסר ושללה לבוז לנפש רעבה:

לשמע אזן שם בוד׳׳א ואת מצבה · אז הוחל לקרא בשם בדאי קול כל המספר בה · הספרים שקרים · הכתבים כזבים · בדים לבדים לשאת את החרון בהם על היהודים · לרדות בפרך תמימי דרך מחתה קרובה:

ואני בהגיוני לא אשקר ולא אכזב מורה ועוזב לאמר מבטן מי יצא הפרך · ופטור המים מי ילדו · מי המרים המאררים לנפיל ירך והבטן צבה · מימי הזרון ראשית מדון מי מריבה · חנית ואבדון ובראות בודו״ן מי יסרו ממי היתה נסבה · ואיך נעשתה התועבה · מאין באו ומאינה מקום יצאו טופלי שקר מוציאי דבה · כי לא יוכלון העברים לאכול לחם על הנצרים כי היא תועבה · ולאבול קרציהון ולבקש נפלאות וגדולות ואין חקר לא היא דרך טובה · ולא יקרבו לגלות

פחד יצחק

לגלות עריה:

זה ראה ויספרה הבינה וגם חקרה׳ ויאמר לאדם הן יראת ראשית ספורי כל בא מכה ומכה׳ מאנשים שונאים או נואשים נוערו בסודם׳ ופיהם דבר שוא ושפה כזב נגדם להביא כשואה פחדם׳ וסוף המעשה תחלת המחשבה:

וה אמר ותהי מן הבא ממקום אחר ויולידה ויצמיחה כל מתקומם ועד זומם בגז גזל מתחמם מתחבר מתגבר ומתעפר במאד ספל קצף עו׳בר לסוחר אשר אינו בוחר ברע בביעותו במיעוטו ותרב התלונה פה ורחבה ונסבה:

אני בחומי אלך אחשבה לדעת זאת הצד השוה שבהם אמירה תמימה כתיבה יהיבה׳ עלילות פשע ושקרי רשע׳ יהי מה׳ גם כי לא נולדו הנה צאנה וראנה אתנה עיני עברים איך הצמיחו כה זרועי השקרים זרועי הקשרים זרוע רשע ורע למען ספות הרוה בקטנם עבה:

לא אלך עתה על גפי מרומי קרת פאדוב״ה׳ לגמור ההלל הכולל או לקרוא עליה בדלוגי׳ ובסרוגים תהלה נאוה׳ את גדלה לארפה ולרחבה׳ ואת קדמותה נבנית מחרבנה של מצור טרו״יה ויסורתה על יר אנטינ״ורי אשר הציבה׳ מכלל יופי בנותיה מארבע רוחותיה ועד ויניצי״אה עיר המלוכה הרחוקה ממנה כ״ה מילין בדרך נתיבה׳ דרכי נועם ההרים אשר במעדר יערון סביבה׳ רום חוריה במספר נפשותיה לפנים עם רב ועתה כחמשים אלף היושבים בקרבה: אל יחסר המזג בארצה ומלאו פניה תנובה׳ בית מועד ירום ונשא וגבה׳ באויר המחכים לאנשי מרחקים המחכים לחכם ממתקים ממדרשה אבן חראשה תחביבה׳ וגם ליהודים הנועדים מאפסי האדמה עטרת תפארת שבה׳ בדרך צדקה תמצא שרתי גולות הכותרות שר הפילסופיאה והרפואה החשובה׳ ככל גויי הארץ בששון ויקר אחר המחקר בתוך רחובות עלי קרת במענעים ובצלצלים בעוגב ומינים ולויית הדר זקנים שיבה:

היהודים לפנים ישבו בה כאשר בכגדי חופש מושליה רבים ושופטיה מחלציה יצאו ואיש נכרי לא ידעה קמה אלומתה וגם נצבה:

וגם מאז היתה תחת יד מלך וברכיה כרעו לבעל השופט משפטה ורב את ריבה׳ עד אשר הרחיב ה׳ לה ותמלוך עליה שרת ויניצי״אה המהוללה ותהי לה אומנת וחשא אותה בחיקה להניקה ולהחזיקה מלכה מחוקקה ואהבת עולם ואהבה רבה אהבה:

קהל

קהל גדול ישבו הנה וירבו ויעצמו במאד מאורי סופריה ואצילירה באורח הידיעה · ואורך הידיעה קצרה מהכיל את האמת הכתובה · ואת אשר איננה כתובה היא מדורות מראש מאתנו גנובה · גלתה יהודה מעוני וברוב נדודה כי ישבה בגוים לא מצאה מרה כח כל אבותיה ומרה השיגוה בין המצרים דור דור וחכמיו קהל וקהל ותמימיו בירת ובירת וקדומיו · מלבד השלשלת הכוללת ורק פרטים מעטים ורוב מהומות ומלחמות האומות מגפות ושרפות ותמורות קורות היא העילה מנגד שהפילה וכה הבהבה:

כן בימי הגאון כמהור"ר יהורה מינ"ץ ז"ל הוא המאור הגדול ריש מתיבתא ובימיו* בני עליה מלמדי הפילוסופיאה לעם נצרי המקשיבה · בשנת חס"ר נאסף אל עמיו ואחרי* חמשה ימים נקבר אצלו השר הגדול תפארת ישראל דון יצחק אברבאניל ז"ל ותנח התיבה · ובשנת רס"ט באה העיר במצור היתה לשמה שמוה עוה יעוה · ואחריו* בנו הגאון כמוהר"ר אברהם ז"ל · וישב על כסאו אחרי כן חתנו המאור הגדול הגאון כמוהר"ר מאיר קאצנאילבוו"גן הנקרא מהר"ם מפאדוב"ה ומושב יקרו בבה"כ אשכנז"ם בלוח נטוי נתוה · ולא ישב שם אדם עד היום ואיננו עוד כי זה שנתים נפרץ עין הרקפון כאשר הוקם בעליה בירת חדש ברוח נדיבה · בשנה אשר חקקתי על פתח הבירת בהבנותו · ה"א ת"ו מ"ם בי"ת הר אל הוקם · ה"א ת"ו מו"ם בי"ת הראל יוקם · ובית הכנסת הישן פורש לבית מדרש לתורת ה' נפש משיבה:

ובנו הגאון כמהור"ר שמואל יהורה קאצנאילובו"גן קם ר"מ ור"ש בויניצי"אה ויקבר פה פאדוב"ה בשנת נשב"ה · ויואל מנוחתו אצלו הגאון כמהור"ר ליב פראואל ז"ל מויניצי"אה ערה המצבה:

ובפארוף היה לראש כמוהר"ר שמואל ארקוול"טי ז"ל · ותמיד בכל זמן וצבא רבים ונכבדים עמם חלוצי צבא · וברור האחרון גם גדלו גם רבו וביניהם שני* ס' אילפ דודי אחי מע' א"א נשאים בתורה בחכמה וברפואה כמוהר"ר קלונימוס וכמוהר"ר יהודה · ושני הקאטל"אני* מעיני אב ובנו הגדולים בתורה ובחכמה הישועה כמוהר"ר אברהם וכמוהר"ר משה אשר עמדתי לפניו באחרית ימיו · ובימיהם כמוהר"ר מנחם ציון כהן פור"טו הנורע* ש"ת בתכונה וברשבורת · ואצלם* מהר"ם ואחריהם כמוהר"ר יוסף סאמי"גה · כמוהר"ר יעקב היילפר"ן · כמוהר"ר שמריה מורפו"רק · כמוהר"ר שמואל מסעור · כמוהר"ר יהודה מפאנו · כמוהר"ר יוסף מונטריאל · כמוהר"ר

רפאל קורק"וס · כמוהר"ר דוד חיים
לוריא רופא · כמוהר"ר שלמה
מארי"נה · כמוהר"ר ברוך לוצא"טו ·
ושנים אשר יצקתי על ידם כמוהר"ר
יהוד' קצי"ן ובמוהר"ר אהרן רומאנ"ין
ז"ל וממעינם נפשי שאבה · ומורים
אחרים לצבי ולתפארת חברי הישיבה·
אלופים בתורה ומסובלים במצוה
ולפני כבוד ענוה · וכלם חוזים בנועם
אלקי המרכבה · ואשר המה חיים
עד הנה בתוך קהל ועדה ונר אלקים
לא כבה · ולא יכבה אור כוכבה
ישמרם האל כלבבה :

עדת אבירים אשר התפקדו
בכסף לגלגלת בשנת
השצ"א כי רוח אף ה' נשבה בעיר
ויגדל מכאובה · ויהי מספר העם אחד
ועשרים ושבע מאות · וימותו במגפה
אחד ועשרים וארבע מאות תוחלתם
נכזבה · ויוכו ויתרפאו שלש עשרה
ומאתים · וחמשה ושבעים אשר לא
הוכו · ושנים עשר אשר בהחבא נסו
ותהי לדל תקוה · וברוב הימים פרו
עוד וירבו · והיום כשמנה מאות נפש
המה זכר ונקבה · כן עוד יצמחו
לאלפי רבבה · יצאו עם אחיהם מן
החרבה · כי יקרא דרור לצפור
מכלובה :

קהלת יעקב בפאדו"בה עד
היום בטוב תעמוד ·
ינופף ידו איש ואיש נולד בה מגדולי
העיר ואציליה ועליה חופף וידיד ה
ישכון לבטח שבתה ראבה · גם טובים
השנים עם האחד חרשיה וסוחריה
עורבי מערבה כספה וזהבה · ואם
במר נפש ומחפש חפש או רומס רפש
קמה רוח רעה קשה זועפה וסרת טעם ·
ותפעם כפעם בפעם · ובעתתו בסתר
רעם · לבטא בשפתים לרדוף ברגלים
או להכות בידים ולבא בעקבה · ויחר
יצרו על כל הטובה · לנו העיר לעזור
בטוב כת ערבה ושלוה בה · ורוח
למהול וטוב לו וסרה מעליו רוח רעה
עושה גאוה נוטר איבה :

וישב יעקב בארץ מגורי סביב ·
מפוזר ומפורד בעיר מן
הקצה אל הקצה ולא חרד · אין
מסגרת ואין משמרת והלא היא העיר
אשר מפחד בלילות אין יוצא ואין בא ·
ובחורף תחפיר יושבירה תעיר ותעורר
את הלהבה :

ויהי בשנת השס"ג · העיר ה'
את רוח החורים לקבץ
מקצבי העיר היהורים בפאה אחת
ובתיהם שלום מפחד בשבת אחים גם
יחד · וסוגרו דלתים ולא ישכבון
למעצבה · וברשיון ומצות השררה
יר"ה אמרו להושיבם ימין או שמאל
אחור או קדם כי מפו ומפו יש מקום
ללין והעיר רחבת ידים חלולה
ונבובה · יר ה' עשתה זאת ולא אבה
אניהם להשחיתם כרה אם גרש
יגרשם

יגרשם בחלקה לא נושבה · ויבחרו
מקום קרוב לרחובות קריה וארמון על
משפטו יושב לעומתו · המושל שופטיו
ושוטריו · נחמד למשכיל ואם אינו
לעינים תאוה · ולרוחב ויופי שבילים
אחרים לא נשתוה · ויעמידו הפתחים
הדלתות והבריחים ועליהם תבנית
אריה האוחז ספר ברגל דגל ממלכת
הויניציא"ני עד הנרגל הזה ועדה
המצוה מצות המלך אות לטובה · ואל
ארבע פנות ארבעה שערים שם האחד
ע' קאנצי"נו · שם השני ע' יוליא"נה ·
והשלישי די"ל וול"טו · והרביעי ע'
אורבא"נו · ויקרא בשם ג"טו גט הוא
לאשה גרושה מאשה עלובה עצובה
עזובה כערער בערבה :

האמנם גרסה נפשי לתאנה
להגיד דבר דבור על
אפניו וספור נוסד על אדניו · לכן
אקים לו העמוד כי יהיה ואספר מעשה
שהיה הוה על הוה :

ואתה הבן בדברים · שמע
בני וחכם ותדע והשכל
מוצא דבר · כי על מה שעבר כבר
האויב התעבר · ותקם השנאה
והקנאה · והקינה נודדת מן קנה ·
וזה כנה :

וישב עמי בנוה שלום ובמשכנות
מבטחים עד יצא הקצף
מלפני ה' החל הנשף :

בשנת הת"ל חזו מרחלות
והשלוה ערבה · ויחל ראשית מרמה
יראת הרמאי נכל לרוב לכל עושיהם
תהלתו העומדת עד היום · קמורמי
גומרי לב ולעכור שלומנו ולעקור
שלותנו את ספר צואת ע' בירנארדי"נו
הרפיסו להספדנו ולהפסדנו · ויפוצו
פתאום בעיר הנערים המוברים ותמלא
הארץ אותם :

והשר דומיני"נו מוציני"גי יר"ה
מושל בארץ בעת ההיא
שופט צדק טוב ומטיב כאשר נודע
הדבר ויבוקש מנע הממכר · אמנם
כבר נפוץ ויתעורר כל לב נעכר וכל רוח
מר ונמהר · לנקום בנו נקם ואנחנו
נקיים נמקים והקונים הרעים קנאים
פוגעים :

מן הוא והלאה קוקו מבוסה
על לוח לבם חרושה ·
ורבים מעמי הארץ המתיחדים מקדם
עם היהודים נהפך לבם בקרבם וישב
גם שצף האהבה לקצף האיבה ·
ורבים מהמכירים מתנכרים ידברו את
אויבים בפני להבים או בשפת חלקות
מאזרי זיקות :

ואולם חכם לבב אז ידע כל
פועל על מתכונתו כאשר
יבין מוצאו ותקופתו עד קצותם ואין
נסתר מחכמתו · והוא מסבות מהפך
מראשו עד אחריתו :

ואני אנה אני בא לדעת
יסודתו · אמרתי אחכמה
והיא

והיא רחוקה · עתה האוינה בינה
שמעה זאת כי קרובה היא סבה דבקה
לפוקה וצוקה :

עוישו מלאכה בצמר מן הגזה
עד נמר היותו לשלמה
עזרה הנקראים מירקאנ"טי ד"י לאנ"א
בכנעני העיר הזאת יושבים ראשונה
וסחורתם עלתה על כלנה · כי בגד
ליום קרה הוא נחמד למראה וטוב
לצנה וקל המשקל הולן בכל המדינו'
אנה ואנה · וימצאו חן בעיני השרים
ולהם לברם שופט מיוחד לסגולה
נתנה · ולפניו יבא כל דין הנוגע
לסחורתם דברי ריבות ביניהם לעת
בואנה :

ויקם ה"שטן לישראל סוחרים
עוברים אשר הסיתו לב
דיעהם וישלחו יום כ"ג נוביימב"רי
תרפ"ג בחצר היהודים לחפש אם
תמצאנה חתיכות בגד צמר כי תבעו
גוים בפחד עשו לגזרים מכור לא
ימכרוהו העברים :

ויפקדו חניות רבות ולא מצאו ·
ויפגעו בנמהרים ולא
שמו מר למתוק כאחרים · וכדרך
העברים בילדי נכרים הממתיקים בעין
הרעת מי המארירים · וילשינו כי מצאו
הבגד ועל אשר דחו ביד חזקה
השוטרים החותרים · המשפט יצא
שהפשע השני איננו · ועל מכרם
הבגד הדין יקוב את העקוב · צדק
ומשפט ומישרים :

עת לדעת עת לעקור נטוע
טרם תרבינה סרעפותיו
תארכנה פארותיו · ויצא חוטר מגזע
הווי ונצר משרשיו יפרה · ונחה עליו
רוח רעה סועה ראש ולענה · כי אם
יזקין בארץ השורש · גם אם יכרת
עוד יחליף מהרה לצמחו לחורש ·
יתגדל ליום מחר כי לא תדע מה ילד
יום יתגאה והתאבן · וכל מעיניו בך ·
והנה חיל מחר נאחז בסבך :

ויחר אף סוחרים חסרי לב
טוב אנשים שוטפים ·
ויהי השורש הרע לעץ עושה פרי חרי
רב הענפים נדול הסעיפים · ומשרש
נחש יצא צפע פצע וחבורה כאשר
שאלו עזרת ראשי חורי העיר להיות
בצלם מסתופפים · ומלפני הראשים
יצאו רחופים · ונהפוך הוא כי גזרו
אומר להיות נאספים אל היהודים
לפני כל יודעי דת ודין להצילם מן
הנחשים שרפים מעופפים · ויצוו
אל ציר נאמן אשר להם בכל זמן
בויניציא"ה הנקרא נונצי"או יבא בשם
העיר לפני השרים והאלופים · והיה
לויה חן ודבק טוב לנרדפים :

ועוד בארה שלישית ושפרה
והיתה לבעד האלה
והקלון אשר בשלהבת להבת בם אש
נשבעים להרע יוקדת סולדת שנאה
תעורר מדנים ובערה ואין מכבה :

חבר חכמי חורת הנקוא קוליגי"או ד"י דוטו"רי ליגישיטי בפאדו"אה נכבד עד מאד ועד מלכי תרשיש ואיים גדול שמו בגוים ומקצוי ארץ אליו יבאו כארבה ממנו לסוחרי הצמר נבחר מדי שנתים ימים שופט חדש וזה שמו גיודי"צי ד"י נארזארי"אה ושכרו אתו לפעולתו כסף וזהב ירבה:

ויקריבו הסוחרים את משפטם לפניהם ויאמרו הלא כרתנו ברית ביניגו שאחר מכם תמיד יהיה הדן דינינו הרב ריבנו והנוקם את נקמתינו עת לעשות לנו הפרו תורת אמת היהודים בבגד בוגדים העוו את חקם שחתו את דרכם וזירו נגד נגידים לכם הנקם לא לקחו חלקם ולמה יעשקונו זרים והיו לנו לצדים מימי קדם אתם עזרנו ומגננו אדונים נחמדים ידידים ולמה היום תחשו ככל היוצא מפיכם תעשו כל העובר על הפקודים קומו בערנו שומרי אמונים גומלי חסדים הגוי כזה יהיה בעוכרינו עם בזוי ושבוי קנוי לעבדי עבדים והיה ממכרו קרעי רקועי שלמות טמאות מטולאות מגואלות אתיק אל פני אתיק למכסה עתיק בגד עדים שקים קשים נכסים למככנים מכנסי הזבות ובלויי סחבות לבושי הכדים הצניפית והרדידים בגדים הצואים עקודים נקודים ופרודים והמה ימרו ועצבו את רוחנו הם יבאישו את ריחנו להיות היהודים עתידים כמונו היום אסיפה אחת וגברים אחדים הם יניסו את ליחנו ותם לריק כחנו למכור את סחורתנו לחלקים נפרדים הנה אנחנו יוצאים כצאת העבדים משחחוי וארצה סוגרים בטוחים ללכת בקול מודים מודים ואין שותקים בתוכנו ואת צרקתכם פה אחר כלנו מגידים:

אמנם רוח אחרת היתה אתם חכמים המה במדע ולהקשיב לא שמעו סוחרים יחידים ויגמרו בטוב טעם לנזור אומר על שאלת הזעם כי ידברו את אויבים בשער גם היהודים כי כן נחסרם פגעו ולא יכירו פנים במשפט עולים ויורדים:

אז נגזרה שנת הסוחרים סרוחים על ערשותם ובאפם עלה עשן כקיטור הכבשן ונוסף עוד רוגז רבוע היה כפול על הישן נושן כאשר שרי ויציי"אה עושי צדקה בכל עת ועינם לא ינום ולא יישן ביום י"ו אגושטו תרפ"ד הרשיעו מקצת תחלת טענותיהם בראשית רגשן:

ויגדל הזעם מאד מאד וילינו עמהם גם כל פועל בצמר מלבן מנפץ טווה מיכן אורג וצובע בצע בוצע במלאכתו עם רב ומך

הנהנה

תהנה מיגיע כפיו ובזעת אפיו על
עמלו בצמר נסמך: וירגנו באהליהם
וידברו באזניהם כי בא הקץ לפעלם
נותן לחם לכל בשר: וכי על אודות
היהודים הסחורה תחסר: סרה
העמיקו מרה המתיקו לקשור קשר
ולאסור אסר: זיקות הפיקו אש השיקו
ולהבה הרליקו בלב כל זעף ופר:
אשר לא ידע חכמה ומוסר:

כל זאת באתנו: ואמרתם
הנה מתלאה: הא שואה
ומשואה לצולעה ונהלאה: ידעו דור
אחרון בנים יולדו יקומו ויספרו כי
האדם בחוץ יעמור וה' בהיכל: ומעץ
הדעת טוב ורע לא יאכל: ישגו
ברואה אומרים לרע טוב ולטוב רע:
האמנם לא יוכל שום כסלו במכשול
שכלו סכל יהיה או חכם כי מן המאכל
יצא אוכל חמת זוחל: וממתוק יצא
עז וקשה: ואם חשבה לטובה ומחסה:
לרע ומר יתהפך המעשה:

מתהלל במסת שקר ומשאת
חקר מזמות מדומות:
המשלת רעיונים למרגלים בכל
המקומות: יעלו שמים ירדו תהומות:
ואמר הנה יום בא אחרי מחנות
המהומות במנחת מנוחות ותנחומות
שלומות: והנה סמך ידו על קו תהו
ואבני בהו: פיח כבשן עכור עשן:
משען עונש משענת אונס: קנה רצוץ
קצוץ: ותחת הברוש יעלה נעצוץ:

ואני אמרתי בחרוזי על האדם
כותב בימי חרפי אמרי פי
דברי קצפי על פי ספרים בדברים
קשים כגידין: מודיעי דת ודין:

ויהי כי החל הרם לזוב על פני
האדמה והמלחמ' כבדה
סביבות בוד"א: כל היום חרש החורש
לזרוע: יפתח ויחרד שפתו לרוע:
ויקחו להם חדושים מכל אשר בחרו
זרע מרעים גנים משחיתים: להוציא
חרם מן הארץ לחבל היהודים הנקיים:
עם מפוזר ומפורד בין הגוים:

מן היום ההוא והלאה
חוקקים חקקי און
במקהלות עם שם ישראל הזכירו
למעצבה ולראבון: ש'חת זכרון
מזכרת עון:

היום הזה תאמרנה שפתות
כחש ובדאי שפתות חרש
ובנאי אשר שמעו את דבר היהודים
הנמצאים בבוד"א כי הם שלשי'לפים:
רובם תקיפים בעלי אסופות תופשי
המחלפים: ליתן את אויביהם לפניהם
נגפים: וכדי בזיון וקצף לקופצים
המקציפים:

ויוסיפו עוד שנוא: ויספרו אחרי
שבוע זאת את רוב עשרם
כסף צרוף מזוקק שבעתים: שקלי זהב
אלפי רבותים:

ובכל זאת לא שב אפם בקצפם
על כספם וירחיבו זעפם
כהגיע

בהגיע תור אגרות אחרות משקרות המבשרות צבא רב מהשבויים הנצרים אשר בבו"ר בבית הבור עניים מרודים נהרגו באכזריות חמה ושטף אף בחרב היהודים:

אהה ה' אלקים אל אמונה ואין עול אומר לשקר טוב הוא ויחזקהו ביצורים · כי יבא צר ואויב כמוהו לבלבל תבל והיתה תהו ובהו · הלא זה בן מרי מלאך אכזרי קטב מרירי · מעור עין רי רירי ברירי שברירי · המתחפש במלבוש נכרי · בגד בוגדים תלבושת · מחקשט בשקט הקושט · בושש לבל יחבושש והוא הוא הבושת · לעות אדם בניבו אשר יקראוהו באמת ולא יכירנו מקשיבו · בא לאט לאט להולך נכוחו כי הוא צולע על ירכו · מסתתר בסתר סדר המדרגה · כי לכל העם בשגגה ·

צדיק הוא"ה' ויתן לו מהלכים בין העומדים הנחמדים כשרש פורה ראש ולענה בגן עדנה · כשיח תרעלה בתוך ירק עשב לאכלה · וכפתנים זנחשים צפעונים בקרב הצאן והבקר והמשנים · כי הוא ידע מבדי שוא מה יאתה · מה לו יצא מאחר האון ומה אדמה לו תצמח מעמל · כציץ יצא וימל ויבא אחר תחתיו אשירה לה' כי גמל:

ואף גם זאת יצאה מראש השנאה מראש שעיר ואדמון מחזיונות הומיות ממאמרי נמהרים סוררים ראש וזנב כפרה ואגמון · מפה דובר עלילה באזני ההמון · נוהם והומה ספוג סופג את הכל חלבון וחלמון צח ואדמון · ואם אין סוחט ובורק · וכותש במכתש הדק הדק · שואב כל עסיס וכל רסיס ימין · ומין אפים יוציא ריב אמין:

אחת היא הנוראה על כל התלאה תסמר שערת כל בשר ובקרבו ישים עצבו · שמעוה אחי והחי יתן אל לבו:

שמעוה קיימוה קבלוה ויאמינו בה כעם ככהן כעבד כאדוניו · ותבא באזניו לחרפות ולרוח זלעפות גם בעיר המלכות · ואקרא שמה בישראל קלון בכות:

ואמרו לאמר קיימו וקבלו היהודים לענות נפשם · קדשו צום קראו עצרה בט'אב לחרשם · וישבו לארץ וישאו את קולם ויבכו וישימו אפר על ראשם · להתפלל על אחיהם ועל ההגריים · ושלא תפול בוד"א ביד הקיסריים · ירדו שאולה חיים זעום ה' יפול שם:

הולולן הה ליום · הלוה עובר ישראל · ויחר אף ה' ביום ההוא כי בו רצה ליום תוכחה ונאצה מימי קדם יום כלה נחרצה וקללה נמרצה · בו התעבר עם דור

פחד יצחק

המרבר · בו ההיכל הראשון נשרף ·
בו במלאכי נירון שופן החרון ואת
מערכות ישראל חרף · בו בית שני
טריף טורף · בו קהל אליכסאנדרי"אה
נחרב · ובו בביתר נכרת עם רב · בו
ממלכות אינגילטי"רא ישראל גלה ·
בו גלות צרפת בשנת כלה · בו בשנת
דרך הרעה החלה · בו גורשו מספרד
בשנת מזרה בלי חמלה · בו בשנת
שטו פאו"לו רביעי השקה כוס התרעל
בקול כחולה · ובו במאנטו"בה ראשית
המצוקה ועמלה · ובחדש אב
(כאשר שמענו) היה גרוש ואינ"ה ·
וכהנה וכהנה בעצב היום הזה
תקראנה :

היום ההוא יקחהו אופל בן
חרן ובן תופל ושם בשתו
מעכה · ויולדו לו בנים מעוך וכתות
ונתוק וכרות · אל תקרי חירות אלא
חרות על הלוחות לרוחות פורחות
לעת אנחות ויום שחרות וקדרות ·
לבשר שרב ולשבור בשר ועצם מציע
בעוצם החום קורות קרירות · רובה
רובי ריבות ברהב ברי הבהירות ·
ותגרת מגורות לגוי גרות · יום שברון
מתנים ומרירות :

ועתה מעוכים השכילו הוסרו
שמוטי ארץ שמעו בנים
מוסר אב הנקצב ונצב לעצב ונתעב ·
נכאב ונדאב · אב האבוי והאוי :
לישראלגוי בקרב גוי :

הלא אב אחר לכלנו אב המון
ושממון אשר אכלנו
הממנו וכמעט כלנו · אמרתי ימים
ידברו והנה יום אב לבנים יודיע מה
שלא ישמיע כל יום ויום יביע :

קול אומר לאב מה תוליד ·
ולתשעה מה תחיל · בן
לילה בכיה ובן יום אבד ושבר · בר
יקבוהו לאום כי גבר לשב"ור ב"ר :

הלא תדע מה ילד יום ילד
תעתועים לילד שעשועים
ילד געגועים ילד צעצועים · אם
אמרוהו אב זקן אף אני אקראהו ילד
יגועים שטן · לילד זקונים קטן :

אמור מעתה הלא אל אחד
בראהו · ואם אסון
קרהו · אין קרי וריק במקור הקורות ·
כי הקרה ה' התמורות · ביום קם
לנקם מק המאסיף נרופת השנה ·
והאלקים ענה · והאלקים אנה :
ויקרא שמה שטנה :

השם יצא על הארץ ועוד בא
צוערה ובפי כל נבזה
וצעיר ניב זה המצעיר · קול שאון
מעיר מריע ומעיר בשעיר פרעות אויב
על העברי המתחייב בנפשו · באמרם
כל היום כי להצלת ההגרים ולהפלת
הנצרים קרא צום ויקרע מלבושו · וישא
ראשו בהתחננו לאלקיו צור קדושו :

אבן סר מר המות לבני
יתורה אם בנבזים נפלה
שלהכת

שלהבת המבעיר · אך מה
יעשו אם גם בחשובי תושבי עיר ·
והצעיר הצרוע עצר כח להרעיץ
העריץ להצעיר ולהעיר הספק · ולא
הספיק היהודי להפסיק הקול רופק ·
עם היותו סופק על ירך כי לא יכול
להתאפק · ומעמו זממו אל יפק הכות
בת יהודה כף אל כף נקול בכיה ·
להראות העמים והשרים את עניה ·
כי חובת בורא היא והנעשה צום
החמישי היה מימי צדקיה:

ויתנצ"לו בני ישראל את ער"ים
מצר אורב · התנצלו'
צדק על הוללות הזלות ושכלות
השפלות בגלות · בפה רק ועדי נעים
את עדים לכלום על חלום הרבה
הרעה להראות הקמים והצרים את
דפיהכי איבת מר פה היא כי רבת
מורה היא לב סורר וצורר · להשחרר
עלינו גם השתרר · ונוסף עוד מתעורר
בסער מתגורר · על כן אמרתי שעו
מני אמרו:

בנסוע ההמון כנחל מים
כבירים שוטפים ·
פעמים רבות ילכו אחריהם כעיפים
בתקיפים · שרי מאות ושרי אלפים ·
כי נחל ראשון גרפם נחל קודמים ויהיו
נהדפים · וינועו אמות הספים במות
הצופים · על כי הם מתחפשים
במעשקות לובשים חלקלקות וחלקם
חלוק חנפים · או פוסחים על שתי
הסעיפי' נרפים הם נרפי' או על היותם
הוללים סכלים מאמיני הבלים עמם
משתתפים · או על שנאת לבם הבוערת
בקרבם ברשפים שורפים · אף כי
חכמים המה חרטומים או אשפים
שואפים כליון האביון ומכירי' הספורים
המזוייפים:

ועל זאת מיום יצאה דבת
היהודים רעה רבו
המתפרצים המחפירים המחרפים ·
ויחפרו חרפות מדון ויפרחו פרחי זרון
על הרוחפים · ואין מסתור בחורי
עפר וכפים · אשר לחפור פרות
ולעטלפים:

מי מרד בחפניו חונף הנופחים
בוערים רעבים להבעיר
העברה בעברים הנפרדים הנרדפים ·
מי מנה עפר עופרי מעפרי פורעי מוסר
פוערים פה ועורף פונים לערוף ולפרוע
פרעות כפרעה · רועפים נטפי נפט
המטנפים נפת צופים נקיי סעיפים:

מי שקל בפלס סלף לעני געולי
מחקלסים ומסקלים באבנים
וישראל לגדופים:

גם ברחובות קריה זה כופף
זקופים · וזה זוקף כפופים ·
לעיני השמש בתוך מקהלות מרים
הקולות המקלות והאגרופים בפנים
זועפים · תתמה על חפץ חצופים
פוצחים בחתת תותח חלוני המושל
מקשיב שפרת שקר משפט עקר
וחרפת

וחופת חקר המהגים המצפצפים ·
מקיפים את נוהו ושמו משפט לשוא
וצרקה למשכלת ועקירה ולא תלד
אימתה ופחד בלב המקיציפים :

מח זארת · ואמרת · האין
במחנה הקיסריים תחת
בוד"א רבים מחורי העיר הזאת · אם
צופה אין שם ממשפחותיה המיוחסות ·
בוצאקארי"ני · צא"קי · אבריא"ני ·
הלא מדי שבת בשבתו חבא כל בשורה
באגרותיהם לקרוביהם ולא כתבו
מאומה · ואין אתם יורע עד מה ·
ומה קול סאון האסון הזה באזני · שאון
כל החרדה הזארת מבוסה מבוכה
ומהומה · אין זה כי אם רוע לב איש
צר ואויב למצוא עון אשמה · דברת
כואבים דבת כזבים וידברו בערמה ·
מצת רהבים עצת גנבים ויענו במרמה ·
לחציית אש החמה · להשית עד חרמה ·
ולהסירת בעצמה הערב רב לקרב
ולמלחמה · והיה בית היהודי שממה ·
והם יקחו את התרומה :

בעת ההיא ישבו על כסאו המשפט
בפאדו"בה השרים
בירנאר"דו מי"מו ולורינ"צו טייפו"לו
והימים ימי ספורי כזבים ימי השלום
לממשלת הראשון ויקרבו ימיו לעד
זלקום מושל חדש היושב על כסאו ·
ואיש ישראל שבע חרפה וקלון · והוא
נשקף בער החלון · בימים ההם שלשה
המה מטיבי סער מרחיבי צער ביראה
ורעד פרנסי הקהל הנשאים כמ"ר
משה כהן מהחזנים כמ"ר יוסף משלום
וכמה"חר יעקב פיראריי"זי יצ"ו · ויבואו
לפני המושל פעמים שלש אף ארבע
למען יתן יד לחולת האיברה יפיר
מחשבת נשבע להרע ולא ימיר · יסיר
מוטה ישלח אצבע · ורבר תאון :

ויכנעו עור ויכרעו · ויערכו
כאבם עכר ויאמרו :

אנא אדוני הארץ שמע נא ·
צדק ומשפט מכון כסאך
חסר ואמת יקדמו פניך :

אהה האדון · ארן המרע ·
עמור העומדים ברמערה
מועדים למועדי רגל · בא מועד ·
ומדוע לא תעמוד נא בעת לחננה :
לעזור בזרועך זרע היהודים האבודים
כי עוד מעט מזער וכלה זעם עזים צעיר
העזים · ובלה בבהלה ובלהב הבל
הבל פה והלב בהול ואין מליץ ומציל ·
חושה חוסה העירה · העירה שוטריך
מתנומות תרדמה · מדורת המרדות
טרם תגדל · המטר גשמי מימי ישעך
ולא תחדל · כי קטן יעקב ודל :

סביב סביב יסובב שביב יסבב
וישובב אש יוקדת שוקדת
ואין מכבה :

ונביהו עוף פורשי כנפים בני
רשף ושרפו השפר הפרש
והרפש ואין הפרש או פשרה · הן
עתה היורה זיקים כמתלהלה ·
הבערה

הבערה החלה · ואם הניצוצות
נחוצות פורצות ולוחצות והמכבה
מתמהמה · בינה ארונגו שמעה זאת ·
הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו :

נשה אזן · ובמאזני צדק אמר
ויבא קרוב אליו ראש
השוטרים · ויפתח ה' את פי האדון
ויאמר :

שה פזורה ישראל עדר כמעט
נעדר רעד אחזהו מפני
פרטים טורפי טרף יפטירו בשפה ·
אבל להביא כלביא טרפה · כי תראה
באור עינך רורף אחת משיו וחדלת
מעזוב לו אשמך בראשך · לכן שמענא
אתה וריעך המקשיבים אחריך כי
אנשי השופט המה · ושוטרי המשפט
אתם כולכם · רדפו ותפשוהו : ובבית
הכלא הביאוהו החביאוהו · מלאכי
בלהות ידודון ידודון · למען ידעון
שדון · וכל העם ישמעו ויראו ולא
יזידון :

גדול אדונינו ורב כח · וכי
יואל האל להקים דבר
אמת וגזרת צדק אשר רצה · אין חכמה
ואין תבונה ואין עצה :

כי יחלה איש · אם יחפוץ
במות המת זאת התורה
אשר שם · קול שועת צועקים באזנו
וחדד שנתו מעינו ירעשו חדרי בטנו
אף בשר בנפשו דמו מפני רגשם ·
תפח רוח צפוני קדמוני או תימני בזעת
אפיו · בראש בקרת נטבו · או בלב
בחמת רשפיו · מקום שרשם · או
יאכל מטעמי צלחת ונזיד וקח את
במוקד הקדחת וישתה בצפחת מבתי
היין תירושם · צרי אין לך ראו
רופא אין שם · ואם ישנו הפתיות על
ימינו לשטנו או בריב רוב יוץ מעץ
החיים לא יאכל עוד וכוס תרועות מנת
כוסם · או על הבשם האשם כי יחטא
לקחת מתכונת רמרקחת או משקולת
המשקה · יהי נא · החולה ימיו לא
ימלא ימות לשחת ונקה לא ינקה :

חנה כי כן שוחת מועקה
עמוקה עקומה בלי מעק ·
כי רצה הב"ה להכות את ישראל
לפיכך הרבה להם מורא ומכאובות
והקהל לוקה נקלה מוכה :

ראש השוטרים רך הלבב טמן
ידו בצלחת · תואנה
מבקש לשבת בנחת · כי עבר עליו רות
צנה ופונה מגשתו ללכוד פועלי און ·
ולפני קרתו מי לא יעמוד · גם אין די
סרים אל משמעתו תופשי עוילים
ברוכם התעותו · אנשי החיל · ולא
בטלו התואנות כי מעטו :

וישובו ויכבו ראשי הקהל הכושל
לפני המושל לאמר :

חוך אדוני הקצר להרחיב
בצר · אנא תהיה סוכנת ·
משענת לעדה המסוכנת · הן
מסוכנת העדה · הטרם תרע כי אבדה ·

הלא כל פנים קבצו פארור · אפם כי
עז ועברתם כי קשתה · קום לשפל
קול התחנה תפול עליהם אימתה ·
ולכה לישועתה :

וגם ער כה אולי לא העיר
קול חמתו פן תכבד
החרדה · כי רחש בלבו · דבר קל הוא
כל עומת שבא כן ילך · איד ממהר
להפרד · וחם השמש ונמס ואחריתו
עדי אובד · ואולם חי אני וימלא
האויר כלו ובא אליך בעב הענן בערת
יחם הארץ עד מאד כנחלת אוכלת ·
והנה אימה חשכה גדולה נופלת :

או כי אמר בלבבו · ערת
ממשלתי בעיר הלזו
כמעט כבר חלף עבר · ולא טוב הדבר ·
על שערוריה זו להרשיע ולהרעיש
בשערת אף שעריה בקץ הימים · פסח
על שני קצותיו וחובר · הוא שאל אל
נפשו הטוב להתעבר · והוא ענה אשר
רצה את האימים במדבר · בראותו
את הסוררים לעצבון סביב על פני
הישימון · ארץ אשר אנשיה כחיות
שממון · לא על קריה יקרה · ועל
קול שנאה ליהודה קול המון חוגג
הוגג או שוגג ויהיה אצלו אמון :

רופא מפואר לא ירפה פן
יפרה בחולה רפיון הרוח
וגם אם הוא מן הרפאים בקהל רפאים
ינוח :

בכל יום רעת האדם רבה ·
מוציאי דבה בגים לא אמון · עלי
משכב חזיון שוא יחלומון · ובבוקר
לבב אנוש ימס עידי חמס יקומון ·
החלומות למהלמות · המזימות
לכלימות · ובתוך עלמות תופפות
ובאזני כסיל בחרפות יהלומון · את
מספר החלום ואת שברו לשבור נשברי
לב · יצא לחוץ ידבר · ויהי קול
המספר הולך וחזק מאד מוצא מדבר ·
מהחבר ומתעבר · לאבד ולשבר :

עת הזמיר הגיע וקול הדור
נשמע בחצרנו בחדש
אלול בזמירות ותרועות שופרות :
והיהודים נקהלו ועמוד על נפשם
לנוח מאויביהם · לא יתקע שופר
בעיר ועם לא יחרדו · פן יאמן בשו
נתעה · והתרועה תחשב לשמועה רעה ·
ושם לה עלילות דברים להוציא שם
רע על פעולת ישראל ולדבר תועה :

אפס כי עז הזעם והרעם
מסביב לגמור · ויבואו
עוד קריאי העדה ויביאו עמה סניגור ·
אחר מחכמיה לפרקליט לפני השליט
על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ·
ויענו אותו · כן ירבה וכן יפרוץ שבר
לחץ ומחץ עבדיך אין שריד ופליט ·
משוך חסדך למיחליך וצוה ישועות
יעקב · והיה למישור העקוב · יהיו
נקראים לפני העם החוצה פקודי
עצת הארבעים על דיני נפשות הם
הפלילים הנוראים הגדולים · כתבים

מאז באו והיו לעץ מעליץ צולעים עצלי׳ חלשים נחלשים · לחש לשחל ושלח לשלוח משלחת מלאכי רעים שועלים שועלים מחבלים :

ויואל לנחם ולרחם ויריעו המחצרים בהצוצרות · בשוקים ובחצרות · ויקרא פתשגן כתב הרת הזה ככתבם וכלשונם :

דומיני״קו קונטארי״ני תהלה לאדוכוס ויניצי״אה לאישים מיוחסים וחכמים על פיו מושלים ראשים מנהיגים וכל מי שיש לו משרה על איזו שתהיה מארצותינו וממקומותינו וכל הבאים כלם יחד · ואל כל איש ואיש מהם אנשי אמונה הנאהבים שלום ורוח אהבה :

הנה אנחנו מודיעים לכם שביום הזה בעצת ארבעים שלנו הסמונים על דיני נפשות על פי המגיד המיוחס ניקו״לו בימ״בו פרקליט הכללי שלנו הושם חוק וגם קבלונוהו כנוסח הכתוב פה ·

למען ידחה עוות מצח וחציפות המכינים מארב על עמיתם ולבלום עדים באימת עונש המשפט כי כונת ממשלתנו לפקוח עינים על שלום ומבטח היושבים תחת הממלכה ולמען מסיתי ההמון ואשר השקט לא יוכלו לא ידחקון המתאוים למשוך חייהם בטוב בטחה ושלום · לכן באשר הוגד לפרקליטים הכוללים שלנו בתרעומת צנוע של ראשי קהלת היהודים היושבים בעיר פארוב״ה ואגפיה אין ממקצת אנשים אשר הם לאבן מכשול וכים נגרש המה נלחצים נדחקים נעברים ומטולטלים וגם ברבוי אימות וגדופים ובעלילות בגאוה ובוז שרירות לדמם יארובו · לכן לדחות עזות פני האנשים האלה אשר ירהבו בכח העצה הזו יקובל אצלנו לכתוב אל כל מושלי ארצותינו ומקומותינו ואל כל אחד ואחד מהם ואל הבאים אחריהם שיצוו להעביר הכרוז בפומבי במקומות הנהוגים וגם זולת אלו ובכל זמן שיבוקשו וגם להתרות אל כל מי שיצטרך ששום איש מכל מדרגה ויחס שיהיה לא יזיד או יתברך בלבבו או על ידי אנשים המושמים בתוך בכל אופן תואנה רמות או חריצות להציק ולהזיק וללחוץ או בפנים אחרי׳ באיזה אופן בפעולות באיומים ובמאמרים להחריד או לעכור שום אחד מהיהודים הנזכרים ולא בני ביתם הנתלים בם והבאים בערם :

וזאת על הדבורים ועל החרופים בקנס אלף דוקט״י · על כל אחד אשר יותנו לישיבת האנשים המיוחסים הלומדים בעיר הזאת ובקנס בית הסוהר וקנסים אחרים כרצון העצה הזו :

ועל המעשים עונש גרושים מן העיר ההיא וגם מארצות

מארצות אחרות כלן וממקומות
ממשלתנו אשר באדמה ובים מאניות
מזויינות ואשר אינן מזויינות בית הכלא
לעשרה שנים עונש נחשתים בספינה
לחמשה שנים ועור עונשים אחרים
יותר כבדים וקשים · לכל חפץ העצה
הזאת כפי איכות העון והאנשים ·
אמנם יוכו בשבט וסבבו בשוק אם יהיו
נערים ונשים :

ועל דבר הקנסים האלה
העצה הנזכרת או מושלי
העיר אם ככה ירצה לעצה הזאת יוכלו
לצוות שיוקחו ויקויימו הקנסים
הנאמרים :

ולכן עם העצה הזאת אנו
מצוים לכם שתעשו
שהחוק החקוק הזה כל הנכלל בו וכל
חלק מחלקיו יהיה שמור נצור ומקויים
ותעשו שיקויים מכל איש ואיש כאשר
יאות ושיתפרסם · והכל כפי מה
שנראה בחוק הזה ונכלל בו :

וזאת תשיבוה אל המקריב
אותה אחרי שתכתב
בספר · נתנה בארמוננו הרוכוסיי כ"ג
סיטימבר"י אלף תרע"א :

החצוצרות הריעו ותחרשנה ·
והמרעים השומעי
למעט החשו · ויריעו עוד וירעו :

טוב שברופאים לא על בלי
מה · נגד חולי עצום
הציב רפואה עצומה · ותהילו
לחכמה · אם כשל כח העול המחליא
רוח ונפש · עוז התרופה אך למותר ·
ואם המרוה הגדיל מאד · הארוכה
החלושה אך למחסור :

כי ינצו אנשים יחריו האחד
ישים את חבירו למרמס
רגל כי אין הצר שוה בחזק וילך ארצה
ואין תקומה · כן הדבר הזה הרעה
חולה · ואין לה רפואות תעלה · כי
רפה וכי גדלה :

הסכת ושמע · ועין תרמע :

ביום הששי י"ח אגוס"טו על
יד יקר רוח איש תבונה
כמהח"ר יצחק ממארי"ני ניתן ביד
המושל כפר זכרון מפני חמת
המהבילים המבוהלים המבהילים ·
ולעשות בהם משפט · כתוב מסודר
על בני בליעל בעלי דברי בלע לבלוע
הנעלבים נלענים נגעלים · למען ינחם
במעגלי צדק למען שמו · ינהלם בשבט
מוסר שבט מושלים · שתי המקלות
נועם וחובלים · אשר בהפקר האחד
המשרה צולעת על ירכה וקינה תעורד
ומדנים במקהלים ·

אשר בשרו עליו יכאב יוסיף
רעת אם יוסיף מכאוב
מרעו נגד נגעו יעמוד כי כמוהו לא
ירגיש גרושיו ורגש נוגשיו · וירא
יעקב מאד ויצר לו ויאכל וישת ויקם
וילך ויבז עשו :

לב יורע מרת נפשו · ובליל
נשפו

נשפונושף באפו ולא ינפש עדי אומץ
ימצא · והשמש יצא יצא אדם לפעלו
לחפש · ילך בקהל רב או יבא בלאט
להטפל למפלטיוהיה לו ולעמו למקלט·
נמלט משודד מתעודד אשר שלט:

יחוד סגולה אנשי הקהל איש
על פי דרכו כלם פעלו
לטובה לישע העדה העצובה:

ואף אני בעולמי בעלמי עלי
עמי ביום א׳ ב׳ אגוס״טו
תרפ״ד הוא י׳ אלול התמ״ד · כרצון
פרנסי ערתנו ומעצרת הראשים ·
בעפעפי שחר שחרתי ברחשי נבון
חרשים · האדון בילזאר״ו סאנפיו״רי
דיין על עסקי נפשים · ואחלה פניו
יפנה ישעה יושיע ויעשה חסד ואמת
כי פסו ספו · וברוח שפחיו ימיט רשע
יפיל עופל פועלי און יתעלפו ויעפו ·
יהיה סוכן למושל וחם לבבו להציל
היהודים טרם יגפו:

ויהי אך יצא יצאתי בטוב לב
מן החדר · ויחרד יצחק
חרדה גדולה עד מאד כי שמעתי
דברת רבים מגור מסביב · שמעתי
אומרים נלכה העינה לשאוב בששון
נעביר ראשון ראשון · ויען ויאמר לשון
נופל על הלשון·ל בית יעקב לכו ונלכה
והיה לנעורת החסון · נלכדה בוד״א
זה היום שקוינו בוד״א נלכדה · זה
היום עשה ה׳ נגילה · ועל היהודים

חמתנו נפילה · גורלנו נטילה ·
נלכה אל בירת יעקב כי מלאו מכתם
ופגינים כפשתי׳ ולילדי נצרים ישפיקו·
ועל הארץ יריקו:

ואני אמרתי בנפשי קול אדם
כואב׳ מעי מעי אוחילה ·
אוי מה היה לנו · אוי · העל ניב בני
מרמה או על אנשי שונאי האומה ·
אם על דבת הבדאים · או על אברת
בוד״א · דאבון אבדון ומורת יעלת
בחלונינו · לא עלינו תלונותיכם לא
עלינו · ביום טובה היו בטוב ולא
כדוב אורב · בול״א אביר · אל כביר ·
באר באור אמתך ארובות אמתך בארות
אומתך ממי ולמי ומה הן · ובאברתך
תכסה · תחסה · תחוס על כסא אבות:
והוות אל הקרב הקרב:

אז היהודים המפוזרים
בקצוי דרכי העיר כנשרי׳
קלו מאריות גברו לרוץ הביתה · רבים
נרדפו טרם נאספו · ומקצתם לולי
במסתרים הסתופפו נגפו:

והקול נשמע נתפש׳ בוד״א נתפש׳
בוד״א והיא לא נתפשה כי
לכל העם שגגה יצאה באה מיניצי״אה
אשר שם רץ הגיע · ויאמרו הרואים זה
מבשר טוב משמיע מפלת בוד״א ותעל
האש השמימה ויאר את הלילה ·
ובבוקר כ׳ אגוסט״ו השמוע׳ לפאדוב״ה
הגיעה · ולפני התגלע דברי בלע ·

האמין העם נאם בלעם · ובת יהורה
ביר פשעם · ותרבץ תחת בלע"ם :
העיר נהפכת מעקת לב
לתקיעת תוקעי כף ·
עתיקים ועתיקי משרים במנענעים
ובצלצלים · וכשעה הי"ר לעשת חצר
היהודים האמללים · ראה ראינו
עוללים שעולים · צוהלים קטנים
מחבלים כרמי"ם וענקים וכמו חבלי
גברים גבורים מן הנפילים · תחלת
חלחלת קלקלתם מול פרח ע'
קאנצינ"אנו הוא הנשקף על פני ארמון
המושל כי גאה גאוה · יצתה בת קול
ואמר' קול ענות גבורה קול רנה ותודה
המון חוגג · ותצא רנה בתלאה אשר
ילדה ליעקב לראות בבנו"ת הארץ
נגדו דיק וסוללה להאביד ולהרוס
ולקצוץ כל פאה · היה הגיל חיל ·
הרון חרון · הישועה שועה · הלהבה
בהלה · המאור מגור · והחגא תוגה ·
מי שמע בזאת ומי ראה :
המות נהמת המון עוקצים אל
ארבעת מקצועי החצר
צועקים אש אש · שרפה שרפה ·
הפטירו בשפה · והנה הגילה עפרה
על כן יאמר בספר מלחמות את אויב
בסופה · ואת הנחלים הרון · כי קראו
רוגנים בגרון · קול ששון וקול שמחה
קול איתן וקול גילה · ויהי כל חסין
וכל שפחה כל קטן וכל דלה לקול
אסון וקול טנחה קול שטן וקול כלה
וכליון · קול חולה ובזיון:
כל קולעי החצר סביב סביב
עלוקות עלוקות המטים
עקלקלות אל השערה קולעים ·
שטנים נטושים על פני השערים רשעים
שעירים מרשיעים להעשיר בשער קטל ·
ויתלקטו שרוע וקלוט לקטול באבני
הילקוט · ויורו המורים המורים
המתעלפים בסלעים וישליכו צורות
חלמיש · אבני רעם ואבני מלואים
לספות החוסן והבריח ימיש :
קול רעב לשטנו · קול פאון סואן
ברעש בקהלה מהוללה בעמים
והיתה לשריפה מאכלות אש · בקהלה
משוללה מדמים והיתה למדחפה
מפולת ריש · בקהלה מגוללה בדמים
והיתה לשדפה כשבולת לחרמש ·
בקהלה צוללה בימים והיתה לקצפה
לשבולת נוגש :
צללן אזנים משמוע שאון השונאים
רוב המריבים · שפעת
הפושעים · וכובד האבנים עד הענפים
מתרומם · וכל לב שומם משתומם :
על החצר ששמם :
אז סוגרו דלתים כי נאסף
צדיק ועד אפס מקום
נאסף האספסוף מאפסי העיר
ולהתעולל עלילות עם עוללי טפוחים
חוטפים באים בימים יחריו היו תמים ·
ואגחנו

ואנחנו כצי בציה וארץ מלחה מאין מלחים כחולמים ואין חומלים כי רבים לוחמים :

זה משפט המלחמה היום יקומו הנערים וישחקו ראשונה · ואחריהם שנית אנשים חמושים חרשים לבקרים בברק חנית יקרבו בקרב · ויבקרו הקרב והובלו לקברות ולעץ רקב :

זרם מים כבירים כי ימצא נדר לפניו יפרוץ פרץ או ילך על כל נדותיו · וגם התעלות תעלינה ולעומת המסגרת תהיין הטובעות השוקעות נסבת מעשקות · יעשוק נהר נעקש דרכים או ירום ונשא ופשט באין משפט ושטף ועבר :

הדלתות הנעולות לנעלות בלות ולחלוצי נעלים לוחצי בעלים השגו שטף אף · ובשוא גליו גלל את האבנים ותבאנה מעל השערים · ותפלנה ברעש גדול עד השברים :

שמע המושל מהיכלו קולו קול מקהלים המקלקלים : ובמקל רשע ובאבני פשע מקלקלים · כלבים מלקקים · זאבים מציקים · דובים מעיקים · מפיקים זיקים מזיקים :

ויבואו השוטרים להפיץ פועלי און משליכי אבן ולהבריחם · רק לריק וישובו אחור מארחם · פן ינכרו צרימו עצמותיהם ינרמו ממגור פן יגמרו רוחם ירגמו אותם באבנים · אבן משו הבנים היתה לראש קינה לרוש שנאה ויבואו האחרונים אחרי הקטנים · ויסקלו ברוב אונים :

אז נדברו יראי הקהל איש את רעהו · עוללים היו רודפינו וירבו ויעצמו · חבה נתחכמה פן ירבה עור :

אדם כי יקריב בהן קרבן ריח ניחוח על מזבח עם נועם משיב חמתו מהשחית והשובבים בושים ושבים כבושים וכשבים :

אם ירתק חבל הכסף ותרוץ גולת הזהב להעניק שקל בשקל לקש יתהפכו אבני קלע ולא יגורו עור מן האבנים האביונים הכואבים :

העברים כלם לא ידעו · כלם כלבים אלמים · לו יאכלו לנבוח יחדלו · יוקח נא פת לחם ויין למרי נפש · ואל כל ראש חלב דגן ותירוש · תשורה לרשת השתררם רשת לשרירותם · ועשינו בלחם תחבולו' מלחמה · והיו החלבים חבלים לחבלי מחבלי' כבלים לכלבים · ועבותים לעומת תובעי מעות לבעת מעותי עמיתים ומשפט מתעבים :

אך בזאת צדקו היועצים כי
טפש ככלב לבם :
חנה זרה עומד לרגל בעליו
למלא נפשו כי ירעב ·
ואם ארוניו יתן לו פרוסה וזרקה לו
בפניו · פתאום אל בטנו יורידנה ·
ובעודה בחכו יבלענה · גם לא בשיניו
יפרפרנה · ופיו עוד פתות שואף רוח
לחשוף יכסוף · ולתשוקתו אין סוף :
גם אלה בעלטה הלעיטום
לשבעה שתולעו ויהיו כלא
היו · ויועדו עוד לאכל כל כלוא ותלוא
חקים לא טובים ומשפטים בל יחיו :
ובזאת שגו ברואה ויכשל עוזר
ויפול נעזר · הן הפכפך
דרך איש וזר · ורז הוא ביסודות
הסודות ובטעמי הטבע לעכט אורח
בועט טובע בים סוף אין לו מים
עמוקים עצה כאשר משלים ממשל
ידמה פגע לפגע · ועל רגעי ארץ לא
ירגיע להבדיל דבר המשפט בין שם
לשם בין מין למין ובין רגע לרגע :
בכל עשב יהיה מותר והיה
עלהו לתרופה · נכאת
צרי ולוט טוב לפצע או חבורה
מכת מדחפה או מכות שרפה ·
והלא אתמול שלשום מעט צרי
היטיב גהה · ולוט בא צערה לרוח
נכאה · וביום מחר כי תבא על הצרי
החשוב המשובח וחשבת לחבוש ·
או כי תהפוך צלוחיות הבשם להצליח
ולהביא משם ארוכה · תשלח את לוט
מתוך ההפכה · תתנהו לעמית למען
על המכה יצמיד יעמיד וארוכתו
ארוכת תמיד · והנה כמעט רוח אין
בקרבו · שוא עמלו קויו בו :
לא כל מקום שוה · ולא
כל עת שוה · הזמנים
משתנים · והמינים שונים :
וש לכסף מוצא לשכך מצה
ונאצה · ובזאת הפעם
עם המתנות והמנות היו הנחמות
נהמות · הדינר והדורון לנהר דינור
ולנהרת חרון · האסר לאסור אסר ·
הסלע לסלעי קלע · ופונדיון הפריון
לפיד איום ופיד יום :
שמן הושם ופך שופך לכבות
את הלהבה ויהי להרבות
את האיבה ואת הבערה הגדיל למפח
נפש כמפוח ופחם הוטל לאש לוהט ·
למען תדע כי לא תמיד יועיל הון ביום
עברה :
החצל יצילון ממצולות מעמקי
רחב וקצף ממחקי זהב
וכסף · מכמני בתי נכאתך מטמוני
גנזי סגולתך · יעמדו נא ויושיעוך צרורי
אוצרותיך רצי ארצותיך לרוץ ולרצות
צורריך וצרותיך · פעמים רבות העושר
שמור לבעליו לרעתו · לא יסכון לו
ביום צרתו · כי גם יהיה בעוכריו והוא
אחריו

אחריו · ורק נוטח בה' אשריו :

ויאכלו וישרתו ויקומו לצחק
לוחץ ודוחק כבראשונה
וביתר עז לא זע גם אחד · ויתקבצו
עוד אליהם עם רב כהתאסף היונים
לריח הרוחץ המפוזר לאוכל למו · כי
לחמו לחם רשע להלחם בכח אמיץ ·
מזון זמנו לכלי זין · ועשן היין החשיך
העין · שטו העם כי שתו בכוס עינם ·
איכה יועם · וישחו וישכרו באשכר ·
מצינו חוטא נשכר :

קול השמועה כבר באה ער
למרחוק בכל תפוצות
העיר רחבת ידים · וברגע אחד נשמע
באזני תושביה אחרית מצור בוד"א
זשללת לבוז · וראשית מצור חצר
היהודים הנבזים · והיה למשסה
יעקב וישראל לבוזים :

אזו המים שטפונו ויבול
הבלבול מבול מסיג כל
גבול ארץ כבול :

ותמלאנה רחובות קריה עם
רב ועצום ויבואו
מסביבותיה אלה בגויי עולם לחזות מה
זאת ליהודים האסורים ולראות
המוצאות למות תוצאות · ואלה
לחרפות ולדראון שנאה במשאון שואה
ושאון גאה וגאון ודרך רע למהר שלל
חש בז :

מזה ומזה הם כרובים פודשי
טלפים למעלה שמחים בכספיהם על
המשבורת ופניהם איש את אחיו פני
לבאים עיני להבים שיני כלבים בני
זאבים :

ויבואו גם מחורי העיר לטובה
נדיבי עמים נאספו
היושבים קרובים · פורשי ידים למעלה
סוככים בקצפיהם על המאסורת
ופניהם איש אל אחיו פני אהבים :

ויפגעו בפוגעים ליתן אזן קשבת
לבקשתם בשמאל דוחה
וימין מקרבת ובדברים טובים וערבים ·
ולהשקיט בקושט תוכחה נכוחה רוגז
גרזן גזרתם המעריב ערבים · ובמחשכי
כחשים לא שכחו לא חשכו להאיר
עיני ההמון ולהצריק הרבים :

אכן כח אין לערה הנבהלה
לחזות בנועם אור שחק
החשוקים הנעימים והנאהבים והמה
ככוכבים :

ויחשבו לחבוש את השבר
ולהשתבח בשם משבי'חי
שאון ימים · ויגשו האצילים אצל
השערים · וידברו במרעים המרעימים
בערמה ובשפה נעימה ותהי להם
החכמה לכלימה על בלי מה :

וכל מושיע ורב נשא רגלו
וינהגהו בכבדות · על
בלי הגיד כי בורח הוא ויפן וילך ·
ויצעק בחוקת מצח כל מוציא דברה

אחרי כל מוציא חבה ליהורים ויאמר
זאת לערות כי יש לך ידידות ואחדות
עם היהודות · בן נעות המרדות ·
המרבה עמו פדות · הלא ידעתי כי
בוחר אתה לנותן שי לבשחך ולבושך
ערות אמך אומתך ואמונתך · כי אתה
הוא המושיעם בעת צרה ואין בלחך ·
המוכה בסנור · והשוחר יעור :

ויד"ע המושל את כל אשר
נעשה כי מארבע כנפות
העיר באו לארבעה שערי המחנה ימה
וקדמה צפונה ונגבה לנגוב ולצפון
ולהקדים המית רצח בחצר היהודים
וחריצי ברזל ביד חרוצים חורצים
לשונם וצורחים על כסף צחר וחרוץ
ולא רוחצו מצאתם עד הנה · גם
שמע באזניו גם ראה בעיניו ולבבו
הבין ושב וירפא לו וינחם ויתעצב אל
לבו לאמר · הלא זה את אשר יקרא
מהם באחרית הזעמים · העיר כלה
נבוכה הפוכה תמלא חמס ומחסום אין
בפימו כי חלק כחלק יאכלו המורים
הסוררים · הון הנצרים והעברים :

ולכן שני שליחי בתי דיני
וחצוצרות התרועה
בידם לפני הרלתות הסגורות וענו
הקוראים ואמרו אל כל איש מעול
קול רם וברור · האיש אשר יעשה
בכסל ובטחה תועבת ה' מעשה ידי
חמס וש"ם בסתר או בגלוי יזיד להרע
דמו בראשו ענוש יענש כאשר ישת
עליו בפלילים בבית הבור להרג או
לחנק והעל והנבל לקברות יובל ·
ונפשו עליו תאבל :

ויכתוב הסופר · וכעל הר עיבל
הריעו תרועה נדולה
בארבע צלעות משכן העברים · ויקראו
מתוך הספר ככל הדברים :

הם אמרו אך שפכו שיחם
כמים האלה שאם יזובו
נגרים על אש יוקדת לנטפי דלפים
בערת יזורבו נצמתו וחום המדורה
יגדילו:

כחרש מלהט מטיל מטיל ברזל
בלבת אש ויז זרזיף נלוז
נוזליוצת בפחם אשר הציב סביב ועדן
לא נחר · ויבא גם הנצב אחר הלהב :

הן האדם היה כאחד
מהמתקוטטים קט מעט
נסוג אחור מארחו לרוץ אל המערכה
בכח אמיץ · וימצא יתר עז להתקרב
בקרב ל האויב עד יפלח חץ האשפה ·
ומחץ מכתו מי ירפא :

ככה לקול התרועה נזורו
השונאים אחורנית ·
לנתוץ ולהאביד שנית · ולהכות ברוב
אונים בלהב החרב וברק חנית :

אל השמים נשאו אז היהודי'
עיניהם אולי משם יש
תקוה כי כלה ונחרצה בארץ ותוחלת
אונים

אונים אנרה:

אפפו הרעות ואין מושיע · החמס קם ואין נקם ומי ישקיט ומי ירשיע:

חרב אל הבתים ונלאו שרי נועם לגרש ולשרש זרע מזריע רטט ורתת חזיע:

בת יהורה לשלל לחלל · הזהב לבזה · הממון להמון · והנכסים לשופים ואין מפגיע:

רעת רשעים מקרוב בעבור הרעימה צועקים להחרימה למחות את שמה לשומה / נשמה שוממה · והיא בקול הנשמה · תתפלל ליה הומיה דומיה לא תביע לפניה שוט שוטף ופשטו הטפשים והפשיטוה או לפטיש ישפטוה וגפשה מרה לה להנחם כאנה מאין מרגיע · וברוב יגונה ועוצם עצבונה ועוצב רעיונה נערה חצנה לנער הצחנה ולנחץ טהורה נצחת טרם תצנח בארץ לנצח · הביאה עצות מרחוק לשלוח לויניצי"אה ויצא ממנה קול ישועה משמיע:

על כן יאמר · היערב לרעב בג כי יבא בערב · והוא כיעת כי יעבור מרת מכפן ומחסר עשב משביע · הישתדל ליום מחר כי לא ידעמה ילד יום ומה עתה יגיד הרקיע:

אכן אמרת הדבר לאיש בר ונבר נהחי לפי שכלו על פעלו · אך אם לא יהיה הזרע מצמיח ישועה והוא מזרע היהודים מצפה לה' כי טוב יכין עתידות למחרת גם כי יסכל מה לעשות היום ההולך לפניו ולא רד:

רוכב הרכש איש נבון לב כמ"ר גד פוא"ה שולח לויניצי"אה אל רב העליליה חשוב אהוב ורצוי לגדולי שרי עליה כמ"ר יצחק לוסט"רו אשר ביום ההוא כצאת השמש נסע וילך שמה וישלחהו ה' למען עשה כיום הזה להחיות עם רב:

והוא רחום יספר עון ולא יפחית והרבה להרחיב אפו ובו יעיר כל חכמתו להעיר רחמי תמימי משפט ימהר יחישה מעשהו ובאורו נראה אור:

וכי פשחה המספחת בדור: צרעת פורחת פח ופחר ופחת · ואצילי העיר פחת ופחד נוסדו יחד לפני שני שרי המלוכה כי בא אצל המושל מימ"והראש הגדול טייפו"לו להטפל על הפלטה · בפני החורים דוממים ומשתוממים על המראה המרה כי אין מורא · השר טייפו"לו נקרב · וידבר קריאת מלך רב:

והנה בתקול יוצאת מִשַּׁר הקרב ומזרזת

ומזרזת ואומרת אוי להם לבריות
מעלבונה של מורא מלכות · כי תצא
אש ומצאה קצים ונאכל כל איש · לו
הקריה לו הצורה · שמם ישמם
המבעיר את הבערה ואין פורה · כל
איש נדהם ונרדם · תכלית אור קץ כל
בשר סוף כל האדם :

אתם ידעתם את האש ואת
כחו · טובב טובב הולך
נכוחו · על כן יאמרו המושלים
בואו חשבון תעונה ותקונן עיר הסאון ·
כי אש יצאה מעלבון להבה משבירת
עם אביון · ואכלה ובערה מן הקצה
אל הקצה ואין מכבה :

אתם חורי לבב אנשי היחש
זאת עשו קחו לכם
מחתות טורח וכל חרדתו ותנו בהן
האש ושימו עליהן מכמורת הפרושה
על היהודים · כל זאת שימו בלבבכם ·
השכילו בתבונה ודעו נאמנה כי תצא
אש מן האטר ותאכל את ארזי הלבנון
וגם בשלכם הסער הגדול הזה · לכן
לכו נא הגברים ועבדו את אדוניכם כי
אותה אנו מבקשים · עמדו על דרכים
וראו ושאלו לנתיבות עולם איזה הדרך
הטוב לכו בה ומצאו מרגוע לנפשכם :
ויאמרו לו נלך :

הם מתיעצים · והנעצוצים
והקוצים לוחצים ·
החלוצים אצים : ומקול מחצצים
וממחץ החצים וממצח הפריצים
באבנים ובעצים וכלי מפצים נוצצים :
דלתי החצר כמעט קצוצים רצוצים ·
בני ישורון נפוצים נתוצים · והם
מתלוצצים :

כל לב נמס מבלי מנוס · כל
איש נמסר למרמס ליפח
חמס ואין מחסום :

כל נפש לקטל · ומקלט
ומפלט אין · אז מדחי
המרעישים שערי ע' אורבא"נו נפתחו ·
ומשם פריצי העם לאפים באו וישמחו ·
ותגעש ותרעש הארץ :

אלקים מושיב יהודים ביתה ·
מביא הצרים בחצרות
אך צוררים שכנו צחיחה · ולא מצאנו
לצמאם בית פתוח לרוחה :

ויתאמצו במרחפות בכשיל
וכילפות לשבור
פתחי עשירים לאכול לשבעה ·
להעשיר יצפינו ומצפון תפתח הרעה ·
ובחלונות שביל הרואה פני ע'
אורבא"נו אשר משם באו השליכו
אבנים גדולות · וירימו קולות
במצהלות שוללים מסתוללים ואין
שותק · כי הקול טוב לנתוץ ולנחוש
ולכתוש הרק הדק :

אנשי קריה יקרה · ריקי קרת
תיקר נא נפשכם
בעיניכם · הרפו ידיכם · חדלו לכם
למה

למה תתהוללו · חדלו הרע פושע ומשרגע: ובברזל ובגזל אל תהבלו:

ואתם אנשי לבב · אזנים סתומו עינים אטומו · דומו שפתים שומו שמים:

האין אלקים שופטים בארץ אם אין יראת המלכות על פניכם כי תבאו לרומס הלוך וטפוף הלוך וחמוס · אם לצדק ימלוך מלך הלא שבט ממלכת הויניציא"ני דן ידין עמו לתהלה לשם ולתפארת עד אפסי ארץ:

מה לכם תדכאו · הטוב רצוח גנוב ונאוף היום וליום מחר כי יבוא · על שברי וחמסי בזרוע נטויה ענוש תענשו · ובמה תשענו · העל עשן הלחש · או ענן הכחש · כי יחשיך שמש צדקה · המרפא בכנפיה אם רפיון רוח באגפיה · או עיפה היא ולא תעוף להופיע בעפעפיה · הלא גם לילה לא יחשיך ממנה רצוא ושוב בבני רשפיה ·

אך הבל לבני אדם חטאים בנפשותם רשעים בלבותם ומטים עקלקלותם תוכחות מוסר ללמדם:

היגע ברוב מעשקות ולא ידע כי בנפשו · ולא הביט כי ישוב עמלו בראשו · ועל קרקרו חמסו · נדמה לכלב רעב · ביגיע כפיו ובחריצי שיניו שבר גרם מודבק מלקוחיו · ויפצע בשבריו בשר לחייו וימץ וילוק את דמו · והיה טעמו כטעם לשר שמן העצם · ולא ידע כי הוא אוכל בשר מבשרו ועצם מעצמיו · ולעצמו הוא לחמו:

איש בליעל אשר חבלת מעשיך ותשחית את נפשך · ותחמוס בפועל ידים נקי כפים למען הרבות את רכושך · ובעשק עושק עקשים הסכן הסכנת בסכנה לכנוס נכסי מסכנים ונסיכים ולהרים כנם מסכנות נכסיך · הנה יום בא לה' ישפוט תבל בצדק ישא את ראשך · יפשיטך ערום ממלבושיך · תרד אש מן השמים ותאכל אותך ואת חמסיך:

השערים נדחפו והתנוות נהדפו · פנימה מהומה · מחדרים חרדת אימה · זה מציב פתחי ביתו בקורה ובעץ להבה: וזה במכסה התיבה או בארגז בכליון עינים ולב רגז:

מדלתי דלים מקצת נשברו וינזלו שלמתם לעורם:

גם משערי עשירים דעשו ויחגעשו והמפולת קרובה כי אין עוזר:

ובחנות הנע' כמ"ר שמואל בכמ"ר מרדכי משלום כבר באו ויכינו לצור צרה לרוץ על

צדי המשכן והיה להם ולבניהם
לאכלה והרעה חולה · והחלחלה עד
התכלה :

אך מה לי ולך לבחים או
לחנויות · אהה על בתי
כנסיות · כי בחצר בה"ב אשכנזים
בי"ת חדש באו בעלי פיפיות · וירו אבן
וישברו הזכוכיות :

חה כי סוגרו בבריח דלתות
תחתיות · רק ממעל
הכפתור סחרחר בשבכת ברזל עד הנה
לא נסגר ויגשו לשבור הדלת פריצי
החיות · וירד ה' לראות ויעש נפלאות
נוראות · ויכם בסנורים ולא ראו הגולות
עליות פתוחות לרווחה רחבות
וגלויות :

הפעם אקרא בגרון וצדיק ירון
כי בשגעון ובעורון הוכה
לבכם ביום עברה וחרון :

הובא איש בתוך להבות ובגדיו
לא תשרפנה · אם יביט
בעצם השמש ועיניו לא תחשכנה :

אש דת ותורה אור · אל
תהרסו לעלות פן תשרפו ·
באשר נגשתם לראות ועיניכם עורו :

ולולי מששו כעורים העבדים
הרואים למען הציל לא
אחרו להחנועע · ונפש חללים תשוע :

לב אבות על בנים ולב בנים
על אבותם · האם
אומרת אוי · ובתה עונה אבוי · הזקן
צוח אויה · והנער אהה אהה · הרב
צועק אללי · והתלמיד ווי ווי · זה
מכין נפשו למות · וזה לישאר שכול
וגלמוד · וכלם יחד קוראים אל ה'
ויענם יחונם בצר והיה לעיר מבצר
ולעמוד :

דבקה לעפר הנפש ואין מאמין
בחייו כי כפשע בינו ובין
המות · וה' בהיכל קדשו הביט לארץ
ותרעד וממרומי משכנו צוה ויעמוד ישע
ימינו :

בומם ההם אין חלוצי צבא
בעיר פרשים או רגלי כי
כלם שולחו באניות קדמה מזרחה
ולמדינת דאלמאצי"אה למלחמה :

רק חבל פרשים מוכנים
לנסוע גם המה · בימי
קדם לבושי ברזל קובע ושריה ובשם
קורא"צי נקראו · וראשם איש חיל
קונ"טי יואנ"י מוניקאבז"ה · ומקצת
חבל אחר וראשו קונ"טי מיי"ו :

והנה קול מלחמה במחנה
העברים קול חלוצי צבא
מקצתם איטלקים ומקצתם אשכנזים
ועל צבאם הקונט"י מוניקאבז"ה גבור
ואיש מלחמה יפה תואר ובעל קומה ·
וחרבם שלופה בידם במצות השר הטוב
טייפו"לו ראש העיר יר"ה אשר הירה
לנו מגן ועזרה : ויבואו בירושלים
ויצעקו

ויצעקו בקול המולה גדולה · מהר
צאו מהר · צאו פן תספו בחמת מלך
מלאכי מות · חושו נוסו · החוצה ·
החוצה · חרב אל העומדים ונואלו :

לחט החרב המתהפכת עור
עיני השודדים · ויצא
לבם ויחדדו כי בשצף קצף הגיעו והוא
לא כן ידמה :

הלא תדמיהו וישוה לרש עובד
אדמה אשר עמל בה
ויעזקה ויסקלה · ובזיעת אפיו ויגיע
כפיו ועמל כתפיו נשא טרחה ויולידה
ויצמיחה · ושם חטה שורה וקצירה
נאמן וכוסמת גבולתו · וילך המסכן
בימי קציר חטים ויקח את מגלו בידו ·
והנה ברד ואש מתלקחת ויך כל עשב
כל עץ השדה שבר · החטה והכוסמת
נוכו כי אמולות הנה · מאומה לא ישא
בעמלו וחרמש לא יניף · הלך ילך
ובכה נושא נסך הזרם · בא יבא
בקינה נושא תרעומותיו · יקוב עצמו ·
יקלל יומו יאור שמו · יתלונן על
אמו אשר ילדתהו · ועל חבל רעות
המעללים אשר גדלתהו · כי הקריבה
לידו כתם פז למען עשה כיום הזה
לקחת אותו מידו ולא חנכו · תושיט
לשפתותיו מגדני מעדני מלך ויהי אך
טעום טעם מעט תחטוף לעני במשכנו :

הן בידם טובם ולכל שודד
עורם מלא כף נחת
והבזה קרובה להלבישו · ובפחע
פתאום רוח עברה בו ואיננו · והפיץ
לנצח והמון · זרוק והפיץ וריקה
נפשו :

ויעמדו הבאים חלוצי צבא בתוך
השודדים ויגרשום ברנע
קטון ולכלימה יובילון
ריק :

אוכה ירדוף אחד אלף · אין
החצר מלא כולו לאפים
אנשי צר ומצוק טבחים עורפים
השואפים · מידי אביר אחד בקול
רעמו ובמטה זעמו הורק ורק כשלשים
איש עמו :

כי תאמר בלבבך מה בין
שומע בקול אדוניו
לאשר אין לו קצין שוטר ומושל כי
במהרה יכשל יחוג וינוע כשכור :

זכור תזכור והיתה זאת לך
לתוכחת מגולה :

החמון הלזה דמיתיו לזבוב אשר
כורת ראשו ואוזל לו אז
כחלל נע ונד בארץ אחור וקדם ימין
ושמאל ולא אץ לבא כיום תמים : כי
למחרת איננו ולא מצא את הימים :

מן גיט"ו גורשו הריעו עליו
כנגב · ויהי בחפזם לנוס
והשערים סגורים · והפשפשים
המפולשים צרים לרוב הצרים
הרצים הרוצים לצאת הראשונים יצאו

רחופים מן השניים והשניים מן
השלישים · וגם שולפי החרב מבהילים
אותם ללכת ותהי הצעקה גדולה
ורבה · רבים מהם הוכו ורבים נפצעו
בהרב חדה לארכה ולרחבה :

היה האיש כמחבא רוח וסדר
זרם היוצא מחגוי סלע :

אם מים רבים לא יוכלו
לרוות את התאוה ללכת
כלם לדרכם במורד ומפכים מן המצר
ויזובו לאט · גל נעול דוחה רעהו ואל
גבולו יקחהו · יחד יתאמרו יהמו
יחמרו :

איך עולה מן הארץ גם כי
עזוב לא עצור · יערוץ
בהמון רבה אם פולח ובוקע הוא
מנקיקי צור :

ויסעו ויהי חתת אלקים על
הערי"ם אשר סביבותיהם
התאספו ולא רדפו · והנה אימה
חש"כה כמעט ממחנה העברים · כלה
ענן וילך ויזרח לו השמש המאיר לארץ
ולדרים :

אמנם הראית מימין חשכת
מים עבי שחקים קולות
וברקים · רוח מרחף מטר סוחף וברד
רוחף · והנה קמה רוח גדולה ותעף
בפתע · וארץ עיפתה לעפעפיך האירה
והענן סר · אכן למעט רגע כי רוח
אחרת נשבה בו ויביאהו עוד והשמים
התקדרו עבים :

כן היום הזה סרה רוח רעה
גדולה וחזק · ויעל
השלו ותכס את חמחנה · וישב עוד
לרוח זלעפות בקצף משנה · רצון
שוכני סנה :

רגשו הגוים הגרושים ברחוב
העיר והוא לעומת
החצר ויתאסף אליהם עם רב מתאוננ
מהלונן ומקונן ויקרא ויאמר · הכזאת
וכזאת תאכל חרב אנשי המלחמה ·
למען טבוח טבח אנשי התורג"מה
מאמיני מרמה הוחדה · והיום להרוג
ולהתגרות בנו עמדה · לנקום נקמת
בני ישראל מארת המדינים ור'בורת
ההמון דבר שפתים אך למותר · דברי
זעף יספיקו וכדי בזיון הקצף :

אבל חרב פפיורת חרבורת
וחבורות אכזריות ומכות
טריות · כי נמסרנו אני ועמי להשמיד
להרוג ולאבד · ואלו לפחדים ולשפחות
נמסרנו החרשתי · כי אין השר אבה
בנזק הפלך והמדינה · ולא צוה
שיושבי'ה יוכו לפי חרב מן השוטרים ·
ישרטו שרטת וירטשום · רק יחרידום
וינרשום ער יחרישון · ידברו גבוהה
להשק'ט רוגז המקהלות · ורב מהיות
קולות :

גשו נא אחי לכו וכלי נשק
חגרו ויחרגו ממסגרותיהם ·
קומו

קומו נתודה לכבודהות נגד יהודה׳
ואשר בעדו ידו הדה׳ תשכל חרב
ואכלה מקרב׳ וככה תאכלו אותו
מתניכם חגורים שעליכם לרגליכם
וכרזלכם בידכם והלכתם לאבדו
בחפזון רצח הוא לה׳:

לשמע אזן התלונה הקשה ארץ
רעשה גם עינים נטפו
מים מטרות חמה שפוכה׳ וילונו כל
חרשי העיר ועושי מלאכה׳ ומהם
המלמדים ידיהם לקרב לעבוד ולשרת
השררה בעת מלחמה׳ ומספר צבאם
כשמונה מאות עשקי קשת הנקראים
בומבארדיי"רי׳ ויתקבצו אנשי מרי
ערה גדולה ברעדת המולה׳ והשוקים
בכל מזוימו מלאים מפיקים מזין אל זין׳
ומותר האדם מן הבהמה אין׳ כי הכל
עול ונקמרת דם חשבו נגד היהודים
והמחזיקים בם הם הקורא"צי אנשי
המלחמה:

בחדר הגדול מקום המשפט
שמה הרשע להקרת
קהלת רוגנים׳ פוגרו בשוק עד דלתי
כל בשם׳ כי יראו לרכושם ויפחדו
על נפשם החנונים׳ והמשפט רק
לאלקים הוא להשבית מדינים׳ ומחנה
היהודים ערת מרעים הקיפוהו חדשים
גם ישנים ברוב אוגים׳ בחמת תנינים
ראש פתנים ומארת צפעונים׳ לא
היתה כואת נפעם הראשונה לפנים׳

ותהי כערת בירחו עז לנהי וקינים׳
הראשון הקל והאחרון הכביד עד
חרמה׳ להוסיף עצב עמה׳ וקרעים
תלביש אימה׳ והקריה כלה הומה
עשרת מונים:

כי יקום איש מערש דוי
והתהלך בחוץ על
משענתו קדורנית׳ ונכה המוכה מן
המחלה שנית׳ טרם תשוב רוחו אליו
וחי אמיץ לבו בגבורים ונפל למשכב
עוד ושב אחורנית:

גדול יהיה כובד הדוי הזה
האחרון מן הראשון׳
אשר איננו מניח לו לישון׳ וקרהו
אסון:

ואשה אחת מנשי מחנה הזנוני
צעקה׳ אל אלי תשע
לקול אמתן׳ אל אלי הושע את
שפחתך:

ותרץ סביב סביב מפה ומפה
רצוא ושוב ברחובות
קריה׳ פעם לארץ תשב שכנה דומיה׳
פעם אמרה הקשב ותקם הומיה׳
בראש קרחה׳ בגרון אנחה׳ בפה
צוחה׳ ורמעתה על לחיה׳ קווצותיה
תלתלים תלויים מסתבכים ומתגלגלים
כאשה מצרה מבכה בוכיה׳ ותספוק
כף אל כף ותקרע בגדיה ערומה ועריה׳
ותקרא שעוריה׳ שאול תחתיה׳
ותחחנן לאמר:

נצרי

נצרי חסד · לאלפים ולרבבות
קומו · חושו חוסו ·
עשו עושו · קומו לנקום נקמת מקנרת
דתכם מאת היהודים:

בני בכודי · בני יחידי · אשר
תאבתי · אשר אהבתי
הוא במרחק · ילד שעשועים פרי בטני
מחמד עיני · רוח קרבי חיי לבי הילד
איננו · ואני אנה אני באה:

חטא ישראל וגם קברו את
שרידי אשר צפירתי
מאתם · וגם לקחוהו מטרם · וגם
גנבו וגם כחשו ונם שמו בכליהם · כי
צוררים הם לכם בנכליהם · ויתנכלו
אותו להמיתו כלי חמס מכרותיהם:

בני בא הלום · בא הלום
בני בני · לויה רעה
אכלתהו שרוף שורף · בחצר היהודים
בא · ושם נשבה · ושם נחבא · הם
גנבוהו · הם הרגוהו · ובאש צרבת
שרפוהו · ומי יודע אם לעת כזאת
גם ילדים אחרים במוקד נחרו · והביטו
אליו את אשר דקרו · הבה ננקמה
לבנים ונשרפה לשרפה · והיו לאפר
כירה קטומה וגרופה:

ותלך האשה הקדשה גם לפני
המושל ותצעק מרה ·
ואחריה עם רב כמתאוננים · וישאלו
בפנים נרגנים זועמים נרעמים לעשות
צדקה ומשפט למען הביא ער בני
אברהם את אשר דבר כל צר ומדיח ·
מסית ברשע מפיח:

איך אשת זנונים · רשת
זרונים · קשת מלנים ·
תהי עשת אמונים · היא אשה קדשה ·
ולשוקדי און עתה כקדושה · ויהי אומן
את חמסה:

איכה קשבה הבד העיר רבתי
עם הירתה כמאמינה ·
איכה היתה לזונה קריה נאמנה ·
לזונה עריה מדמנה · היתה לשונה
קריאה נאמנה · מלאתי משפח בדק
ילין בה · ועתה מרצחים קראה
לנקיים · ויאמינו המרמה אנשי חכמה
ועל חלומה רגשו גוים · וירעשו על
דברה · אשה מביאה ארשת פלדות ·
ויתגעשו על דבורה אשה לביאה אשת
לפידות: והיא שופתה איד ישראל
בבעתה ההיא · והיא חושבת שחרת
ותאמר דבורה בעינה רמה · ואין עד
אל אשת הזמה ולמזמה אשר זממה
וישימו בפיה אנשי ערמה · ויהיו עמה
ויתנו אזן קשבת לעשות נקמה באף
ובחמה:

מה נורא הלשון הזה אין זה
כי אם מאת האלקים וזה
סער השמים לענוש מדה כנגד מדה
את בת יהודה · ויחשבה לזונה כי
כסתה פניה בתמדוקי זנוניה ואופני
נאפופיה · ותלך אחרי צבעי עצבים
וטומאת

ושומרת אהבים וחלאת ענבים
ובזוהמת זמת ערבים צהלה ושמחה ·
ואת בירת אלקיה שכחה · אשרה
מאורשה לחוק משה מורשה · ולו
היתה בזה קדשה :

לכן חרה אפו בה ויאמר
הוציאוה ותשרף באש
מטהר ומצרף · ותהי שם ענלה ערופה
שפחה חרופה לעם חרף :

עוד אחת באזנינו שמענו ·
איש משקר מחנכר בבנר
עקשים מתחפשים סתר פנים השים ·
ושמלתו לעורו ירקרק בפניה · וילך
סובב בדרך על פני כל חוצות · וישא
את קולו בקללות נמרצות ודברי
נאצות · לשרת עצות להגדיל על
היהודים הפרצות · ויחלקטו אליו
ריקים ופוחזים · החוזים בזהבים
מזיקים ועזים · חומדי דינרים וזוזים :

אז נבהלו אלופי אדום רגלי
תושב אחזמו רעד נמוגו
כל יושביה ברעם · ויתחבאו רבים
מהם לקול מחליק פטיש את הולם
פעם :

גם רבים נפלו על פניהם
לקרוא אל אלקיהם אולי
יתעשת · כי הערו ערות הארץ חצופי
חשופי שת :

ומגדולי העיר ונכבדיה
אליכסאנד"רו ע'
יוליאנ"א · קאר"לו ע' יוליא"נא ·
פראנצים"קו פאפאפא"וה · ליאוני"די
צאבארי"לה · ועוד שלמים וכן רבים
אנשי מרות גדולי יחש נבוני לחש
נוראים וחשובים · חגרו בעוז מתנים
ויבואו במקום ההוא כחנים · אנשי
חסד נאספים להפריד הרודפים ·
ולהפריש השרפים הנחשים הנושכים
בלחשים נוטפים נופת צופים · כי על
כל העיר כנצרי כעברי עוד מעט כלתה
הרעה מן ההמון · ובתוהו יליל
ישימון :

ככה יעשה · חבור עצבים
וחבר גגבים הפרידהו
הפיצהו · אשר לא ישמעו איש שפת
רעהו · לשבור גאונם להפר זדונם
פלג לשונם · חטאים יתמו עתה
יאשמו כאשר התבולל גיבם ויחלק
לבם · והשליט בחדרי משכיתו פנימה
כי יראה חמס וריב · בוקר ידע לפני
את אשר לו והוד לענוש והקריב :

מים רבים יתגעשו וישטופו ·
יהי רק"ע בתוך המים
ויהי מבדיל כי גם אם הזרם הגדיל
כתהום · אל תחום · כלבוש תחליפם
ויחלופו :

החמס קם וישימו נפשם בחיקם ·
להשיב הבוגדים ריקם ·
ובקומת כחם ובמתק חכם קמו לשוט
בארץ ולהתהלך בין אנשים ומדינים
שחורים

שחורים אורים העשנים · כטש ושט
במים הזרונים · כי דברו אדוני הארץ
אתם בקשות · וגם ראשי חורי העיר
הנקראים דיפוטא"ט חילו פניהם
לעשות · וללכת מהרה אל הערה
ולכפר פניהם כי יצא הקצף מבלעדי
פנאי החל הנגף :

ויבואו מלפני המושל בתוך
העם בבקשה · והמחנים
להם אימה מימינם ומשמאלם מחנה
תלונה ומחנה לויה רעה · אלו ואלו
נכספים לביה הדשן אסמי דשני
העכרים לאכול לשבעה :

ויפרדו איש מעל אחיו אחר הנה
ואחר הנה · בלשכת
הדין היא הגדולה הנקראת פאלא"צו
די"לה ראגי"ן מלאה צוררים סוררים
באו · ויעלו על כסאות המשפט
לעלות ולראות לעם הארץ לבני חטא :

גם בשוקים בדרכים ולפני
הגי"ט · וידברו באזניהם
אמרי נועם · מתוק לנפש ומרפא
לעוצם הרעם · יורעים בטיב גט"ן
וגרושין · ויאמרו לפניהם דברי כבושין
אחינו לא נאמר באנשי הנוה הזה נוה
שאנן · משכן רענן · עיר גדולה
ומהוללה באיטל"יא כולה · לא נאמר
כזאת מעולם · מי הוא זה אשר כזאת
חלם · ויחלום והנה סלם · אנה אנחנו
עלים ויורדים · חשבתם לעלות
השמימה ומתחתית ארץ אתם כנדים ·
הבמלכות אתם מורדים :

אל נא תהי האמת נעדרת ·
אהובים ידידים · למה
יאמרו העמים איה שכליהם איה
חכמתם אי תפארת חוריהם
הנחמדים · יורע בגוים כי עם חכם
ונבון הגוי הגדול הזה · ובמה יורע
איפוא הלא בלכתכם עמנו תמימי דרך
דרך המלך מטיבי צעדים · והיינו לכם
לעינים ווי העמודים · ואם תלונותיכם
על היהודים · ערבים עליכם דברי
דודים · כי אחינו בשרנו אתם · הן
בשורה מוצאת את דבריגו לכם
לערבון · כי יאמרו המ"ושלים יבואו
חשבון · ואשר יותן בפלילים לכפר
העון יהיה לשבר רעבון בחיכם אשר
יאכלו לתיאבון · רק לאנשים האל
אל תעשו דבר ולא יהיה לכם לראבון
נפש ולעצבון ולעץ רקבון :

ויחפרו האנשים להשיב אל
הבקשה ולא יכולו כי
גם בעים רוחם הולך וסוער עליהם ·
ויהפך לבבם בקרבם · העצה היתה
לנאצה · והצדקה לצעקה · ויקראו
בחוקה · הביאו כל המבשר אל בית
המאסר ויהי טרף לביתנו זהב החנופה
אשר יביא משם הוא חצר היהורים
האסורים · ותהי זאת כאשר אמרתם
איפה ואיפה · הנה משמוע שבח

טוב מראה עינים · מחזה התנופה
וחוק התרומה · טוב ממשמע רומה
ומשא לעיפה :

ויענו חחורים בלשון רכה חלק
משמן חכמה וישיבו · אך
נחר נרונם ודברת לשונם יצאה חנם
ולא הקשיבו :

שופך בוז על נדיבים המרה
הנציבים השחיתו התעיבו
עלילה הלעיבו :

אז האצילים המהוללים
כי באו להליץ ולהציל ·
זולתם ויאמרו לרגום אותם לפלט
ולמלט נפשם מזמות זו חשבו :

קוו למשוך מן הבור אסיר
תקוה · והם לדמם
יארובו ובשחת נפלו כנפול לפני בני
עלוה :

כנר יאיר בשביביו סביביו ;
הוא כלה והם יהלו סר
צלם :

כרופא מחלת רעהו ומבשרו
יתעלם :

אבן מי זה אמר ויהי כל זה
המר ונהי · ה׳ כה צוה :

מלאכי שלוה הרבו עצבותם על
אחר מהרו להועילו ·
ויהפכו עליהם צירי חבלו · ערי תצמח
ישועתה לו :

אנשי עצה חורי תבונה עצרו
לשונם · ובמתק שפתים אחרו המונם
האריכו שאונם · עד אשר הביאום אל
חרר ארמון ראש העיר טייפו״לו יר״ה
והוא תלי תלים מטבעת פזר נתן
לנרגנים בגרון · נגרים כמים במורד
בית חורון · כי על החורים החרון
האחרון · ויהי הכסף להם למפלט ·
וזרע צדיקים נמלט :

ואחרי ימים כאשר באו
לפניו ראשי היהודים
להשתחוות ולהודות · ובדרכי נועם
אמרו להשיב כסף תחת כסף הפדיום
המפוזר ויזר למזור לאיש זר ואכזר
באותו יום · מאן לקחת מחוט ועד
שרוך רכוש היהודים · כי שר ישר רם
ונשא הוא בכבוד עשרו ויקר ביתו ·
ובכל פרשת גדולת תפארתו :

והנה תנור עשן ולפיד אש
אשר עבר בין הגזרים
האלה סביבות מחנה היהודים · ביום
הזה בוער כתנור נהר דינור · וכל
העם רואים וכל העם רוהים · הר
הקולות ואיר הפלירים המרעידים
כענקים כנמרים :

אנשי העיר אנשי זדון נכבו ·
אנשי מרון ראשי ההפכה
עם עושי מלאכה הם הבומבארדיי״רי
אישים מזומנים מזויינים אפפו באפס
לקרון הקורא״צי ויקרצו עין לקצור מן
היהודים קצרי רוח כל הון נמצא
בכפם ·

בכפם · להחרים כרם חמר ברמח
זעפם · ולהשחית בתיהם עד חמר
וחומר יהיה חמרים חמרים · והיה
ערכם מחיר חמור ויחמור ואין
מרחם ואין מנחם

ויתקוטטו המקניטים על הקונ"טי קטנים עם
גדולים דגלים דגלים מתי שוא · וילינו
על מעשיו ועל אנשיו · כי הכו את
זרעם לעזור גוי נפעם · הוא עם הועם ·
וירגנו על פשעם · פשע הפצע · ורשע
הבצע · ויעציבום לאמר כי הטו אחרי
בצעם · ויאמרו עוד לנו יאחה משמרת
הגי"טו · יצאו המה ואנו על משמרתו
נעמוד :

ויץ המגיד ויספר אל הקונ"טי
את כל המוצאות ישמור
את נפשו ירחק מהם ולא יהיה אסון :

ויראו מפיקי זין ויגלו חברות
מעול מנבל ומחבל
לעומת השערים · ויצו הקונ"טי
ויגיפו מהרה דלתים ובריח ויחלק את
אנשיו על רבעים לארבע פנות המחנה
ומהומת מלחמה מלאה כל הארץ
והיהודים בתוך:

זכרה לטובה שם טוב איש חיל
דוט"ור אברילי"או
בונאנו"מי שמו · אשר יגע וטרח מן
הבוקר עד הערב נגדה נא לכל עמו ·
הוא בעדנו עם הקורא"צי והוא ברמותו
בצלמו יוצא ובא ואין פוגע בו לנתוץ
ולהאביד בשנותו את טעמו :

ואלה מוסיף על הראשונים מה
אלה מין דוי אף אלה
מין דוי :

מושלי העיר פלצות בעתם
ויקראו ראש הבומבארדיי"רי
הנקרא קא"פו ויתר גדוליהם ויצווהו
לבוא במצוק וליצוק מים בדלקת
בחרחור ובחרב · טרם תהלך אש
ארצה · ער לא אחר באחד יגשו ·
ובאפר יתפלשו ·

האויב יושב במסתר החצר
אורב לחטוף עמי במשכו
בקשתו · או לדרוך בשוערים הם
הקורצ"אי בני אשפתו · אם מעט
הרלתות תפתחנה :

וישנם הראש את מתניו וישלח
את האורב · ויצא יצוא
ושוב עד יבושת במים ירטב · ועל
צחיחת בעלי חצים בצחות שפתיו
ימטר פוטר מים לראש"ת מדון · ימטר
טרם יראו עיניו כידו להב חנית
וכידון :

ביתי בקיר חומה וחומה
מפה ומפה בשתי
צלעותיה פונה לשני פתחי החצר אשר
משם הראש ורעיו יוצא ובא להשלים
צבא וצבא :

ואפן כה וכה וארא מציץ מן
החרבים

החרבים צופה מן הנקיקים · לא נראה צלמות כמוהו מימי מרחקים · מביט ומחוץ תצפ"נו · מפה חרב לטושה נשושה · ומפה קשת נחושה רטושה פרושה · מזה ערוכה · ומזה דרוכה · מערכה מול מערכה · אלה עיניהם לנוכח יביטו · ואלה עפעפיהם נגדם יישירו · ועין שניהם נוטרה המטרה :

ובעוד המוציא והמביא מדבר שלום המה למלחמה · כי עד כה ועד כה עבר אחר מהקורא"צי של קונ"טי מיי"ו · והם נכרו בחוצות כי צפר עורם על עצמם מצוארם עד רגליהם · ויכירוהו וירדפוהו עם רב וירגמוהו אבן וימות :

ואחרי כן יצא אחיו ממסלה אחרת ויכוהו ויפצעוהו · ותרבינה המהומות אחרי מות · אימות מות וקול מלחמות :

ויודע הדבר לקונ"טי מוניקאבז"ה והוא איש חיל ונבון וממרום נפשו השקיף · כי לא יוכל לדין עם שתקיף · ומי על רעהו מצודו יקיף · הוא בשלשים והם לאלפים רבים וחמושים :

פעמים רבות חרה אפו נגדם · ופעמים רבות נשבע בימינו ובזרוע עוזו להשכיר חציו מדם · ולא יבא בסודם · ולא יטוש את העברים ביום אידם · ויקח את חניכיו בערם · וישאלו מן העברים כלי רשף וכלי להב · כלים מזיקים אל ימעיטו כי מקצתם באו בחרב לברו ויתנצלו בני ישראל את כלים מהר ויושיטו · ויפשיטו כמעט את בתיהם מכלי נשק · ויהי הקונ"טי מגן למגנת לב הנמוג עד עת בוא אליו דבר ראש העיר טייפו"לו ילך למסעיו · יפרות ברית עם יושבי הארץ · ולא יוסיף לדאבה עוד פרץ על פני פרץ :

אז נשא עיניו אל חלונות ברתי העברים ויקרא באזניהם ויאמר · שמעוני העדה העצובה העזובה נוי חמרמר · היטב חרה לי עד מות ושדי המר · אתם ראיתם את אשר עשיתי בידים ואשא אתכם על אפי הצרים ואביא אתכם עלי משמר לעומת משמר · להניח את מחנכם לא זממתי · לעזוב ארצכם ביד צרים לא דמיתי · ולא עלתה על לבי · ככחי אז כחי עתה ועוד ידי נטויה · ועתה הנני הולך לעמי כי כן צויתי :

ואל גדולי מלומדי קרב הם ראשי הבומבארדיי"רי הפך פניו ויאמר · תיקר נא נפשי ונפש עברי אלה בעיניכם · הנני בא · על דברת אמת ואמרת צדק · בכלי קרב לא אקרב · ככל היוצא מפיכם · אך

פחר יצחק

בשרי ישכון לבטח כי כבודי לאחר לא
אתן · ולא יזידו אנשי רעה עשי
רשעה · כורע לבעל חלוץ הנעל · אם
במרד ואם במעל להשקות סף רעל ·
וישבעו לו בוא איש חיל וערך
לא ירים איש את ידו ואת
רגלו · ויערו יחדיו ויצאו ואת הדלת
סגרו וילכו עד הלום · ולפני ראש
העיר שאלו איש לרעהו לשלום :
ויהי בנסעם איש מלחמה
אחר מקוא"צי של
קונ"טי מיי"ו באחת הדרכים נחמסו
עקביו ויעות את דרכו ללכת בחוץ
ויותר העקוב לבדו וידרכו כדורי קשתם
נגדו כי הכירוהו בבגדו · ויד האויב
על יו הויה · וימת ברחוב קריה :
והקונ"טי מוניקאב"זה עם
אנשיו נסע אל
מקום תחנותו · וירי בדרך הקלין
ופגשהו הקנאי ויבקש המיתו · כי כל
את עקב יעקב · הלך לדרכו ויפגיעו בו
מהלכי בוגדים · ויאמר כאשר ראם
מחנה גדודים זה ויקרא שם המקום
ההוא מחנים · מחנה מהומה ומחנה
לביא · לשון רמיה וקשת רמיה ·
ויתקלסו בו ויורש המורים ויסובו ·
וימררוהו ורובו · וישטמוהו וירדפוהו
וילך העירון ולא נפל מאנשיו ארצה
ויצילהו ה' :
ויהי בנסוע העירין ויאמר
עשה רעש כשיל ואימה לחודי הזמן ·
ערת להשליך אבנים עת להרעיש
היהודים החרדים בכשיל וכילפות
ואימות מות · עת לנתוש ולנתוץ כל
יתר נאמן · כעת יהיה ישראל אלמן ·
אין חומל אין רחמן · בידינו היום כל
משמן כל מכמן זהב ותכלת וארגמן :
ושם מחתה שורה וְשעורה נסמן · מיד
כל איש צר אויב ואורב ויקראו בית
ישראל את שמו המן :
תורה אחת על כל נשא ושפל ·
כשזה קם זה נופל · ככף
מאזנים היורדת היא למטה · ולרעותה
הטוב"ה ממנה המגביהה לשבת ·
הויית האחד הפסד רעהו הפסדו
והערו · ואילו האחד שיפול והוא
יקים את הבירו :
הקורא"צי לרוחה והנחה ·
והיהודים לצוחה
ואנחה · אלה לחיי עולם נמלטו ·
ואלה לחרפות ולצמאון עולם נוטשו
נשמטו · אלה ברחב · ואלה בסו"סים
רמוסים · בסיסים לרסיסים במצר
חצר המטרה כמטרה לחץ לוחצים ·
והחרב שחוטה לטבח מרוטה · והיה
המחנה הנשמר לפליטה · נשאר
לשמיטה · נותר לשחיטה :
ונותרה בת ציון בצוקה בזרם
כספינה ברגשה תעיר
נוצרה לעזרה בצרה · כאניה בלי
חובל

חובל בלב ים סוער ואש בנער
מתלקחת בתוך הברד · צוללת בתהום
רובצת תחת ממרום הרי אררט · נצבו
כמו נד הגלים והיא עלתה עליהם
כעל עוקץ קוץ או מחט חד ובמעמקי
מים אל שאול תורד · כפרץ רחב
יאתיו קבר פרוח גרונם והרוחות
תסובבנה · זה יהדפנה וזה ידיחנה ·
מי יעלנה מי יורידנה · וחבר האני
נפרד · כל נס ינוס · התורן כמוץ
יסוער מגורן · המשוטים ישמטו ·
ינטשו החבלים מבלי חובלים · אתה
קושר עלי עץ עבות · והרוח אשר אתה
חוסה בו יוציא אלין את העבות
החיצה · אין קרסים וקשרים לקרשים.
הרפים נדפים נהדפים · והספינה
נשברת בנקיקי סלעים · שוקעת במים
אדירים בולעים מים הרעים · ואל
הכבוד הרעים ה' על מים רבים :

ככה הקהל הזה הנעזב ונעצב
וכל העם נצב לצור על ו
מוצב צו לצו צו לצו · ואין אומר השב ·
כי במה נחשב :

סגור מחנם אך לחנם כי אין
נוטר :

למן הפעם הראשונה נחשל
כל יתד תקוע · כשל כל
לוח קבוע · נשל כל מסמר נטוע ·
היתה מראש פנה פונה · השערים
נרעשים · תפתחים פחותים ·
המנעולים יורדים ועולים · הבריחים
בורחים · החבורים חרבים ואין נוצר ·
וירעשו אמות הספים נספים נרפים
רופפים ואין שומר :

העם לרוב כדוב שכול ·
בנחשת קלל לשלל
ולחלל ויריב הקלקול :

האבנים מושלכים ומפלחים
כאילים המנגתים ·
הכשיל להכשיל · והכילפות כפולות
ומכופלות · הקרדומות מרעימות
התהומות · המקבות נצבות להתיר
חרצובות וזויות מחוטבות · תצלנה
אזנים קשובות · ולאזני חרשים
חשובות :

עין דומעת לאזן שומעת ·
ואם עיננו ראתה בתוך
ההפכה בקרב המבוכה · האש
הגדולה האוכלה אש המערכה · ולא
סוגרנו במסתרים · זאת מורעת ודוברי
אמרת הגידוה ואנחנו חשבנוה ·
המשוגע ממראה עיניו מקול הפחד נס
אל הפחת · קץ בחייו הכה לחייו עצם
את עינו מרט זקנו פרפר בקיר את
ראשו · ויבחר מחנק נפשו :

אדם באבל דמה לרן לבב ירד
אל ירכתי ספינה חשבה
להשבר · ויקשב רתח הרוחות ·
וחלחלת הלוחות · שריקת הקרשים ·
ושאון האנשים · המית המים · ושאית
השמים

השמים · ויסתר עמל מעיניו · ותצלנה במצולות ים לבר האזנים · ויסבול וימלט · כי יתגעש ובשגעון ינהג אם נגה לו ומחזה דוי יחזה נופל וגלוי עינים :

אמנה חסר משוגעים אני · ואין בישראל איש מתיאש · גם אם האש סביביו מתאושש :

אמת הדבר מי שלא ראה הפכת בית הכואבה בת יהורה בפאדו"בה · ומהפכת העיר הגדולה כולה ביום א' עשירי לאלול התמ"ד · לא ראה הפכה מימיו · ואומר אך טרוף טורף יוסף ההוא ויחלש וכמעט חלף · וירא עולם הפוך ויאלף · ונהפוך הוא היום כי ראתה נפשנו עולים יורדים ותכס בשעיף ותת"עלף :

ויהי השמש לבוא והאימה נפלה על רב ורם · והנה אימה חשכה גדולה נופלת על אב העצה ארך האבר מלא הנוצה · כעל נבער מרעת זוחל עפר ולא במרוצתה · וימט לבו בקרבו והוא היה לאון כמוהו · והארץ היתה תהו ובהו · אין מוציא אין עוד מביא ולא אתנו יודע עד מה · חפרה התבונה בושה החכמה כי מלאך ה' דוחה צבאות נוראות להדיחנו · יחד עשיר ואביון משכיל וכסיל קטן וגדול לא ידעו במה ישענו · רצוא ושוב אחור וקדם צפון וימין העמק הגבה ולא יכלו להחמהמה · כאיש נופל במים כבירים שוטפים נוע ינוע זרועותיו ורגליו לא תשקוטנה עד כל ידים תרפינה וכל ברכים תלכנה מים :

מי סוגר ומי פותח · זה מושיט וזה לוקח · ומחנותו סחורתו לעליתו שולח · איש אל בית אחיו ואחיו אל ביתו בורח · טורי מבצר וגדרות און בפתחי נדיבים הונחו : וארובות רבות בעליות נפתחו :

בת יעקב מה לך איפוא כי עלית כלך לגגות · ההיית ככוס חרבות וכצפור בורד על גג ויתפעל ויתעלף · או חשבת לאחריתך כחציר גגות שקדמת שלף חלף · היטבת לראות אם על פנת גג לשארת עינים אל שמי השמים משם יציץ עזר הקדש ואפס זולתו וחכסי ראשך בצעיף ויתעלף להתפלל ולהתנפל אל רב מחולל :

על זאת אספרה ולא אגמור את הילל · על צהרים ערב ובוקר כי בטלו התחנות והתפלות במקהלות חדלו · לא היתה כזאת מיום בשנת השצ"א יד ה' הויה עדי אובד בדבר כבד :

היום ההוא יקחהו תופת אל יחד

יחר בימי שנה · תשכן עליו ענגה ·
למשל ולשנינה כי אותי ענה · ועת
לחגנה בתוך קהל ועדה פנה · ובתי
כנסיות סוגרו מפני חמת המציק · מפני
חמת המשיק · מפני עצמת המזיק ·
כעלות המנחה בנשף בערב ולמחרת
בשחר · ויתעבר ה'בי ויחר:

ואף ח'חרה והצרה כמבכירה
גברה עד תכלית אור עם
חשך והנה עיפה והנה איפה יוצאת
על מלאת · מלאה תלאה בסאסאה
כמדת החטאה · איפת ואיפה מכל
פאה ופאה · בחרב בערב היא באה:

ותקצר נפש העם ורבים אנשים
טף ונשים בוקעי עצים
להסכן בם עשו אלומות סולמות ·
ויקשרו יחד על הגגות מדרגות
מדרגות · וחבלי חבלים לרדת
ולעלות · ובבתי נוצרים הקרובים
אליהם מהדה נסו וישבו שמה ימים
ולילות:

אזכור מעללי יה בציה וצלמו'
ארץ נשיה שניאה
בפעם השניה · אזכרה ואהמיה כי קם
ממטתו כל ראש בחלי וכל לבב בדוי
לבל יעזבו ולא יעזבו · וכל שוכב
למעצבה גם מבני תמותה נבהלו
נחפזו נצבו במו איר החולים · קפאו
במהומות בלב יום בוער עובר וסוער
שגיא שואג ונוער: זה הקדחת
דחקתו וזה השחפת פשחתו · מי
אסכרה ומי פודנרא אחזתו · חולי
עינים או מעים · ותקם עמם לנתר על
הארץ פסוח והמליט · ההרה הקרובה
להפליט:

אזי מעי חמרמרו עליהם ·
וביניהם על שני אחים
שנשפך דמם כאחד בהקזה בקדחת
עוה שארי נבון לחשים וחכם חרשים
מזה ומגרל אישים ואז איש מכאובות
וידוע חולי הקצין כמ"ר עזריאל כהן
מהחזנים · ואחיו החכם הרופא
המפואר · וה' שלח עזרו וירפאם:

כרפאי לישראל נגלה ראבון לי ·
ועדותי זו נאמנה כי על
הבהלה הגדולה מי חלה · מי בחליו
הגיעה עד שערי מות · ומי לקברות
הובל · על שבר יום נחלה וכאב אנוש
כשל כח הסבל:

ויגדל עצבון בת עמי מחמת
ידום · הפוכה כמו רגע
ולא כלו בה ידים עד כה להאביד
ולהרום: ולב און לחרוש:

ממערב ערבוני לבם להבעיר
את הבערה · ומפאת
ע' אורבא"נו הציתו אש השערה · זה
מרליק · וזה בפטיש מחליק · זה
בגחלתו שורף · וזה בקרדומו עורף:
וזה וזה גורף מנדף ומחרף · זעקת
שבר יעערו · ובפרץ רחב יתפארו:

הפרוצים ברצפת נחלת ·
והפורצים ברצפת
הרלת ·בדלת העם מתוכחים מוכיחים
ידי עצלים על שאינן זהירות בהנידה
ובכלה ובהרלקת החצר מהר :

ויתחזקו היהורים גם המה
לגדור את הפרצו'
בעצים ובאבנים מנופצות · ויחתרו
האנשים להקריב אל ההריסה ולא
יכולו כי העם הולך ועורר עליהם
החוצרה מחגוי הפרץ כלי נשק לדרוך
לעומתם אם יתיצבו מנגד :

ויתאמצו לגשת לתקן הנתוק
בקול צעקה ונאקה ·
ומצדיה השליכו להחזיקה אורים ועצי
דליקה · נסרים וקורות · דופני
חביות · וכסויי הבורות · אבני גיר
סלעי קיר וחבילי זמורות :

חן משל לישראל עיר
מסוגרת במצור מלחמה ·
וינגח אויב להשחית החומה · ויקוב
חור ויחתור להרחיב ולהחריב
ולהחרימה · ומקרב אימה · והקריה
הומה · ויעשו גם המה בערמה ·
בערמות ערמות אדמה · ובעמירי
עצים ברעמה · לגדור הפרצה והנה
סתומה :

גם לפאת נגבה הגנב הרוחת
בחרות רוחו חותר בשער
די"ל וול"טו ישוב יהפוך ידו להפוך
הדלת מצידה · אף אף לא יכפה
ובכפו כופה המשקוף לכוף · פונה
להפנות בהנפתו בחור פתן פנות
המפתן · וישב באיתן :

אז יד ביד רגל ברגל צעדה
עלי שור ובקירות הבית
התגלגלו העולים לבא בער האשנב
ובלולים · ולולי פגעה בם צעקת
הבעלים · לאמר דרו מהר שובו אחור
חבלי מחבלים · זחלו זוחלים · פן
תהיו לרחי ונשליכה ממנו ארצה כל
הקרב בדרכים עקלקלים · האחד בא
לגור וישפות שפות אחריו ארח לעבור
ערב רב חיילים חיילים :

ויאבו עוד לבוא משם בער
השבכה השכובה לארץ
כי קצר המסע להשתקע אם השבכה
סרה מהתכנס · ומטילי ברזל כבר
למטה התמוטטו על חלשם ורעשם :

גם משתי הפאות צפונה
וקדמה קול רעש גדול
ושעירים ירקדו שם :

ויהי השמש בארה ועלטה
היה · לעת ערב והנה
בלהה · ותהר בלהה ותלד ליעקב בן
ויאמר בא חיל · דנני אלקים וגם פגע
במעלי ויתן לי כן על כן קרא שמו דן ·
זה כל האדם חופש חדרי בטנו ·
מתמוטט ומשוטט בעינו · למצוא
עונו לשנוא · ביום בכיה תאניה ואניה ·

וזה פריה · המודים יהללו יה:

בפתע פתאום נפלו בקעי שברי
שערי ע' אורבא"נו ·
והאור אור בנו · באנו באש ומים אין:

פנה היום ושערי דמעות
בצלמות נפתחו · פתחו
שערים מהרו מי מרה הורידו כנחל
והגחל במטרות בכי כבו בטרם תבכו
את השרפה נסער ביום סופה:

גשם דמעות תניף בגוים ·
חטיף עין יעקב באש
צרבת ורוח נושבת למען תשחוק לשון
אש דובבת · שלהבת להבת הסובבת
ומחרבת:

שערי שעירי דמעות ורביבי
אור בנו לא ננעלו עת
שערי ע' אורבא"נו כשלו · ארצה
נפלו · ואין מבליג גבול עולם:
וחבקע הארץ לקולם:

הן קול ענות גבורה · והן
קול ענות חלושה ·
השוררים האח האח · והיהורים אהה
אהה · אלה הה תה · ואה וה וה · אלו
אצים · ואלו רצים · אלו להסתתר ·
ואלו להתעשר:

הדלתות נשברו אוי · הבריחים
גורעו אויה · השערים
נפלו אוי מה היה לנו · שאו שערים
ראשיכם והנשאו פתחי אולם ואל יבוא
הלך לאבור חלך · אל נא · אל נא

אללי תרעו:

ורעו אותנו השערים ויענונו
ויחנו עלינו רעדה קשה ·
והרין דין אמת והכל מתוקן לרעדה ·
והכל מסוכן למיתה:

הלא לאלקים פתחונים כי
בוחר לחבר · ובריחים
להבריח ולהבריל הבדיל לבדו מן
הפז · והמזוייף מהמופז:

ואנחנו קמנו ונתגודד ונתערב
ונלמד · והאל על כסא
דין עמד: ובצדק מדר ויקבץ שודד
ושורד · ואין שוכני לבדך:

ויהי נערב ויהי בוסר יום אחד
אשר הקהה רוח כהה ·
חומץ לשינים ועשן לעינים · ויבואו
מקרב ערב רב · תאיבי ערב זאיבי
ערב אחוזי חרב · מי בחצו ומי לו
פטישו · מי באש ומי בזין · זה לחטוף
וזה לקטוף · הצר השוה שבהם זה וזה
שית חמס יעטוף · כי יבא כנהר צר
נחל קדרון לרקוד לדקור ולשטוף:

נדמו למים כבירים אשר אתה
שכת בעדם · וכי נפל
סמך המסך הכמוס בתוך לרחות
גדודם · בא כשואה פחדם · והאדם
לא מצא עזר לנגדם:

נתנו מחמדיהם באוכל הבזה:
ויחר אפם כי בושש טובו
לבוא · על כן באו כזרם מים כזרמת

סוסים · ג ובעת הזמיר הזמירות שמו
לתניתים וכלי חמסים · וחמושים עלו
החומסים :

מה חרי האף הגדול הזה ·
ומדוח החמר מה הוא :

קולי אל בני אדם קורא אותם
באמת תאומי אימתה ·
אפם כי עז וחמרתם כי קשתה ·
התשוקה שותקה · והחמה דוממה ·
במתק מתג הבינה ורסן החכמה :

ואם יכשל שכל אנוש · ושחוק
תשקו ומעוז זעמו חוק
יפרו · ואין עכס לכעס וחשוקי החשק
וחשורי קשורי כושרותיהם ינתקו או
ישברו · ומחסום חמסם טרף לשיניהם ·
פה אמצו ראשיהם · מה עצמו שניהם ·
לסחוב לב האדם אחריהם :

חן לתאוה יבקש נפרד
ירדוף כפרד ואין הבין ·
וכי יצא הקצף מאין קופץ פיו יקפוץ
כסוס שוטף ואין משפט :

ואם שניהם כאחד עזוב
יעזבו · אוי לגבר כי
ישאוהו מעבר אל עבר · יורידוהו עד
לקבר · וגם שם לא ינוח · וסלף בם
שבר ברוח :

לקול המולה גדולה המון
חילים מבהילים סוגרו
דלתי הבתים ברגש רב · והנה
פחד יצחק נא ממרחק · והערת
ערת הצללים :

אני על פתח בירתי בפרחח
עינים נוטה אזן לרעת
מה · הלנו אם לצרינו · וכפי על
כפות המנעול · ואפן לסגור מהרה
ואשמע אחרי קול רעש גדול · קול
מגור צועק ונואק · אהה אדוני אהה ·
אל תסגור מורי אל תסגור · הביתה
אמלט פן אספה :

איש יהודי היה ושמו דוד
נירונ"רי ואחרי נוו עדה
נכריה · בקשת רמיה נטויה · ויאץ וירץ
הפרחה ובחפזון סגרתי אחריו כי
כפשע אל המות · ולולי ה' צבאות
העיר לנו ברית כמעט להדום היינו
למטרה דמינו :

לדוך להזכיר כי כלו הפך לבן
וימת לבו בקרבו והוא
חגור כליו מתחת למדיו וינח אותם
אצלי ויעל הגגה · וידלג מגג לגג וילך
למסעיו · ובני ביתי כי מעט התמהמתי
להדוף המנעולים ולהחזיק כחם ·
חיל אחזתם עד אשר מצאוני ותתי
רוחם :

אז במו אופל שטחתי את
כפי נשאתי עיני ואומר ·
לך ה' ההוראות לרבבות · הגומל
לחייבים טובות :

השמים התקדרו וכל פנים
קבצו פארור בצל
החמה

החמה ובצל הנשף בצל החמה ובצל
הקצף · ויתרון סעד אין לאסירי
התקוה :

והנה ארחת מחבלים נאה
בגיל עד נושאים מקבורת
חרי למוט · הולכים להוריד ארצה
שערי הבתים ושללם לבוז · וקהלם
לערוץ :

ארבע אבות נזיקים ארבע
מראות פגעים הרעים ·
המראות המאררות המרות :

הצבאות אשר צבאו ממערב
נכנסו · והמפוזרים
והמפורדים כה וכה בשלש כנפות
החצר וברחובות לקולם כולם התקבצו
ומשם באו · כל אלה חברו אל עמק
השדים רשים שודדים עמק עכור ערוך
לעורכי מלחמה מהומה ושממה :

ויקומו שנית להרוס דלתות
הבתים לרחוף ולהדוף
הדפים הנהדפים בפיד פתאום ואין
פריום :

ועל הכל הציבו מוצב להפיל
דלת הנשגב כמ"ר שמעון
לוסט"רו ויסובבוה חיילים כנחלים
לחבלה · ואם כשלה לא נפלה · ואם
רעשה לא גורשה :

איך לא נפלת דלת מבוהלת ·
ותוכלי שאת בעלי
אסופות באו בקומות זקופות · כסביבות
הלב למען ספות · והאמות רפות ·
והידות נהדפות · לרוב המרחפות ·
מי החזיק את נחשתך · מי אמץ את
חלשתך · כי כבר נחשלת · נפתולי
אלקים נפתלת וגם יכולת :

אלקים לנו מחסה ועוז ולולי
עמרה היא נתקפרה ·
שמה ישבו גבורי כח בקשת דרוכה
וחרב שלופה · ואם דרכו קשתם
לעומתם למדחפה · או חיו המתים
במגפה · לשבולת שוטפה גורפה :

גם זאת פליאה היא השורד
הורס לקחת · וידי
העברי בצלחת · חצורר מתאמץ
מתחמץ לקמץ מלא חפניו · והיהודי
שוקט הוא אל צורריו · והנה הפנץ
עמד בעיניו :

הכמות כל נדרם ימותון אלה
ופקודת כל נדהם יפקד
עליהם · כי יבואו שודדי לילה כמו
בבית שוכב על יצועיו · גנוב רצוח
ונאוף בני נבל גם בני בלי שם · והוא
לא ידע ואש"ם :

העיני האנשים ההם תנקרו ·
או תרדמה עמוקה
עליהם תפילו · ידיהם אסורות או
רגליהם לנחושתים הוגשו כי תגשו
בצדיה · ביד רמה ובזרוע נטויה
כאיש נוטה ללון בביתו ננש הלום ·
ועל מקומו יבא בשלום :

ערוצו עם · פריצי דם · סורו
סורו ואל תגעו · אל
תהרסו פן יפרצו בכם ונפל רב ·
השערה איש סכם אל יקרב · לא תגע
בו יד כי סקל יסקל או ירה יורה אם
בחמה ימיש לא יחיה :

ואתה איש יהודה עורה למרה
תישן · האין יש פרה
תחת ידך חנית או חרב קשת וכידון ·
ויאבדו כלי מלחמה · ואם בעמל
אנוש אינ·מו · הנגה עלה לך ולערוף
רעפים הסר או הרום ופרוץ רצפת
חדר משכבך ותהי הלבנה לאבן לצרור
במרגמה · קח קדרה וקערה קלחת
או צלחת צלוחית או צפחת או מים
שפוך מן המלון בעד החלון או מחורי
השבכה המשקפת על המשקוף · יסוגו
אחור ואתה תעמוד :

היתמהמה הרופא להשקות
כוס ישועות · עד
תקרב לחנק הנפש ולעת מרפא הנה
בעתה :

עוך מעט אחת היא · קו קו
במבוסה ואין מנוסה ·
והבתים למשסה · ויושביה לרמיסה ·
לא תשאר פרסה :

בהמה וחיתו ארץ והעוף למינהו
מרחם יביאו זרה צפרניו
וה קרניו · זה שיניו וזה צניניו · זה
באפו · וזה יצא בגפו · ובעוז תקפו
לעמוד נגד רודפו ולרחפו : ועל
אוי ביהם יתגברו · והאדם ידיו רב לו
יתענג על רוב שלום ולא יהיו עליו כלי
נשק למשא · וביום זעם ירדוך קשתו ·
ישלח בני אשפתו · ויהי בשלם סכו
ומעונתו :

וך ה' עשתה זאת · אין בית
אשר אין שם איד נכון
לצלעו לבלעו · ובכל זאת לא השליך
איש את סלעו לא שלח ידו לזרוק צרור
ארצה ולבות מהבילים תבהלנה · למען
נדע כי הנפתרות לה' אלקינו והנגלות·
ולו נחכנו עלילות :

אם תשפכנה אבני רונז
בראש כל בוז חוצות ·
התלונות נמרצות · ואין מועצות אחרי
כן לרצות גם שרי הארצות :

זה חלק כל יציר עולה או
יורד יחשב בגבול סולם·
חק עולם ולא יעברנהו ואין עוד טורד
אביר בריא אולם · אולם יש טלטול
ניעלם · למראה עינים יעמוד · אך
ישוב יהפוך אותו קשר מחברתו ·
והשקט לא יוכל בנחיבתו · כל אשר
נעשה תחת השמש הוא כצאת השמש
בגבורתו · אשר תאמר כי הוא זה
עומד אחר עינינו בתקופתו · והוא גם
חמול גם היום גבור לרוץ אורח וגם
רגע לא ירגיע · יגער בך ויגרע אורו
או יפיץ ניצוצו :

הרע

חרע הגיע עד קצו · יצוא
ורצוא ויצא כברק חצו :
ואל שדי נראה אזי בבוז עמו
מתהלך בחומו · שלח ידיו
בשלומיו וממרומיו העיר רחמיו · נכמרו
ניחומיו :
רופא מפליא לעשות בשעתו ·
וישועתו דבר בעתו ·
הנה תחשב לחכמה ולעצמה אם
יתמהמה כי אזלת יד לבוא באלפי
שנאן · ונשא אנוש נואש אנוש ושנוא ·
ובשאון משאון האישון והאסון כאישון
עין יצרנהו ומה' מענה לשון : המניח
לו לישון לקול האות הראשון :
אז מטעם וראש העיר
טייפו"לו הוכו החלילים ·
שלשה המה מטיבי רעד לקרוא כל
יוצא צבא בבומבא"רדיירי ונאספו יחד
להגן על העברים :
ראה זה חרש הוא ולא יעשה
כן במקומנו לתת השמירה
לבני החברה הזאת · ולתת חרב
בידם להועיל ולעזרה : רק באחריתה
עברה וחעם וצרה · אם המבוכה רבת
בעיר לעברה ולשמרה :
חן קול חרש תחת השמש
וכל מעול ומתגאה מחרש
משתאה משחומם על המראה · וידברו
השוטרים אל העם לאמר · אליכם
העוברים נסך · וקורא לכם שם
בומבא"רדיירי שמעו בקול אדוניכם
האזינו החשו · גשו הנה גשו · וכל
אשר יאמרו אליכם הראש וגדולי
צבאותיכם כן תעשו :
ויסובבו החלילים פעם בחוץ
פעם ברחובות ואצל
כל פנה · ואחרי כן באו במחנה
העברים והקול הולך וצועק · מי האיש
הטורה וילך שובב ילך וישוב לביתו פן
ימות בלי חכמה ולא ימאס לשוב
למוטב בלבבו לישר נתיבו וללכת
לדרכו · פן יפגעו בו מלאכי מות את
קצפו ואת חרונו · כי עד צדק ישוב
משפט ונשא עונו :
בני יעקב באו על החלילים
וישוו את מורך לבבם
ויפוזו זרועי ידיהם וישאום לשמים ויתנו
תודה · לאל העונה אותם
בחודה :
אז נורע ביהודה אלקים :
הנהכחליל הזה המשמיע
קולו כי תכנו בשבט · כן לב האדם
קורא אל אלקיו באשר ייסרנו :
בישראל גדול שמו כי הפך
לבוקר צלמות · כל
היום ההוא ענן וערפל סביביו מאף כל
אויביו ויהי חושך אפלה · ולעת ערב
לקול תרועות ל דעות זרח אור ישועות
ויאר את הלילה :
צא ממסבנות סכלות שלך ·

צא ולמר עצת קדוש ישראל ותדע מה
מה בין דעת עליון ודעת אנוש עלי
ארץ · אל אלקים ה' הוא יודע
וישראל הוא ידע האלקים יודע
ובידיעתו הצורות תתחלפנה · ואתה
בן אדם בהמיר נברא הצורה ואת
גדרה ידיעותיך תתעלפנה :

החלול סובב סובב הולך בכל
רוח ועל סביבותיו שב ·
מזה אחר ומזה אחר והקול קורא שכיר
ותושב הדת יקשב מחוץ למחנה מושב
לו למשכן הזכן · פנו וסעו לכם צאו
ולכו לבחיפם · ולא יחנו פה רק נושקי
רומי קשת · לדגל המלוכה אשר לפני
ולדגל השרידים עד אשר אבוא אל
אדוני העירה · ועל משמע אזנכם
באזני אדוננו ראשנו טייפו"לו מלין
אחבירה · ותהלות אשירה · והארץ
האירה מכבודו תשמח מנוגה נגרו כי
לעולם חסדו :

ואם לא תשמעוה בסוררים
תבכה נפשי · מפני
דאבה אמסה ערשי · ועל ראשי דעו
נאמנה כי מרה תהיה באחרונה ·
מתוקה בזת השורד אם מעט אם הרבה
יאכל והשבע להחסיר כי המות בסיר
ואחריתה מרה כלענה :

הן אמרת רבים השיב מעון
ויסעו · רק רע חשך
הלילה ויתנכרו ויתנכלו עד המון רב
ולא זעו · אף בל גורשו אף בל נסעו ·
כי עוד קוו רשעים להשחית שמחים
לעשות רע לרעתם ולא ידעו :

תקות אנוש רמה העיפה
המעופפת · וסביב שביב
אור מנורה מרחפת · וינעם לה והיא
מקפת · והיא משקפת והיא נשרפת ·
סבובי מות לזבובי מות :

רבים מישני אדמת עפר שוכבים
ארצה ואין יציע למו
מסובלים בסלי סבלים · בולסי שקמים
במוקשי קמושים כלביכם אלמים ·
רעבים אוכלי לחם העצבים העשנים
ושרש רתמים · רבים עוילים אוילים מן
הדלים נחבאו אל הכלים · למען
יגנבו דים ישברו מאוים ולא יודע אים ·
רבים בני שממה המסתחרים בצל
המרמה ובצל הנשף חשבו מזמה ·
וידברו בערמה · בחנפי לעגי מרחוק
בחכם ובחיקם מרורחם לאמר הנגו
ועלינו לחטיב ולא להרע · והמה
שודדי לילה מורדי אור מרעים בנים
משחיתים · חברי גנבים זאבים ודובים ·
ויהיו בעינימו כחגבים וכזבובים · ולולי
המעריב ערבים · לילה כיום האיר
בנרות להבים · ויהפוך מהרה המארה
לאורה מאירה · הקללה לברכה ·
והאויבים לאוהבים · עור בבל בירח
גרוד התגורד · בליל שודד ובין לילה
אבר :

וזה היה רגע פגע מעשה קשה כי השומרים שמירים · השוערים רשעים רועשים · הצניגים בפנים · והשית מבית · ועל המגנים מגנת לב בנמוגים :

היודע בחשך כלל צבעים רקמה או רקמתים · הלא לעינים כיוקרק כאדמרם · וער יהל אור לאדם וכל רואיהם יכירום · כרום זלות ולזות שפתים לכל עדום :

ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור · והנה שמונה אבוקות דולקות ביד משרתי מושלי העיר ליהודים הירה אורה · ואחריהם מאצילי העמים ומחוריהם :

מה גדלו מעשי ה׳ כי ישלח עזרו לאט לאט יעשה למחכה · ובזאת יבא הגרון אל הקדש במשען יקר הוא הלב נשבר ונדכה · וקרא אל אלקיו ונקה המוכה :

במו אופל זרח אור ויבא מורך בלבבם · ויבדל בין הטמא ובין הטהור · האירו שביבי להבים · ויבוקש הדבר וימצא כל אשר לבן בו וכל חום ביושבים :

מהם נחבאו בזויות · ומהם בחביות או בחבין תחתיות : אלה נצפנו בגתות · ואלה חבקו אשפתות · או נסתתרו תחת סולם להעלים מעל עמלם למתי עולם ·

ויאמרו ריקם לשום נחיקם כל הון חלקם את הרשום · ירצחו נפש וגם יירשום · ולא יכולו כי הכרת פניהם ענתה כם ויכואו הרואים ויגרשום :

והנה תסובינה אלומות נושקי קשת לאמר לצוררים צאו ולאשר בחשך הגלו · וישמעו קול דממה דקה יוצא משוחה עמוקה · עזה כמות ראבה קשה כשאול קנה · איש מקונן כיונה · וישאלו מי אתה · ומאין באת · שא ראשך מנגד לעינים מעל או מתהום רובצת תחת · וכל איש ממנו אשר יראך · יאר וראי פניו אליך ויחונך · ישא לפני פניו אליך וישם לך שלום · מי הבזאך הלום · ויאמרו לו איכה · כבאר שחת בעמקי פחת · או הוריעה שאול הנך · כי לא ידעו מי הוא נצרי או עברי · ויסבבו עינם ויטו אזנם משמאלם ומימינם · ויחפשו בנרות ולשמע אזן קרבו אל אחד מן הבורות · חפירות נשברות · והנה איש מתגולל בגללי צאת אדם כלו ביגון חייו · הטבע עד לחייו · ובתוך תיעובי מות מבאיש מביע אומר · מר צורח ומתהפך בחומר · פושט צוארו · פורש זרעותיו · דולף בעיניו · גולל ברגליו · קורא באצבעותיו :

המה ראו כן נטמאו נגואלו נכפשו בקיטור הארץ קטורת תועבה · נישחקו עליו ויתקלפו

בו בלעני שפה רחבה · ויאמרו בור
נבאש מצאת אכול דין כן תשבענו
ונקה אותו · ואכלת ושבעת וברחת ·
ערוך אתה בבואך וארוך אתה בצאתך ·
חרוך עתה בסבאך כרוך עתה בצאתך ·
צא צא איש הרמים למלחמה את רעי ·
איד רעי קטורת בשמים לאפך צדיק
תמים · צא צא איש הסמים ואיש בלי
יעל · שתה מים מבורך שתה כף רעל ·
או חלוץ הנעל · ואין יתרון לבעל ·
דהלשון תלוק ולא תחלוק במצאו
שוחקים ממעל · עלה בורח עלה
בריח · והן קול · עלה סורח עלה
צורח · והן עונה · עלה קורח עלה
קורח מן הארמה אשר פצתה את פיה
מגיא בן הנום מן התהום או מן התופת ·
כי טנופת תטופנה שפתי זרא שפרת
חלאות לשון מדברת במחלות · וארת
כי שתית טומאה תחת באשך הנקי ·
טרם מלין תטופי עם איש נקי ואם לא
חנקי :

חלא ירדת ולמה לא תיגלה
האינך נדרכים נקי ·
השכחת את הדרך אשר הלכת נה
מאין באת · וחשי לאין באת לכפרת
סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר
רמה ותולעה חופר לטומאה בולעה :

בל רואיו הלעיגו אכן מהר
תועה להפתח ולא ימות
בשחת וימשכוהו וירציהו מן הבור
נחוץ לחוץ בסבלי בוץ · אחוז בחבלי
בוז · וצר נסמן השליכו הרחק כפגר
מובס מובאס ותבאש הארץ · והוא
כשטן יוצא מכפתו מבאיש · כמבור
הפרוץ לקרח יוצא לרוץ אורח · ויסירו
הנגדים הצואים ומעיליו מעליו
וילבישוהו מחלצות חדשות אשר
הקריבו היהודים למען עשות חסד
ולמען התרצות בראש כל חוצות :

ותמצאנה בבגדיו אבני שיש
להצית אש בוערה ·
ועפר השרפה להרחיב את המדורה ·
אז אמרה כל נשמה טהורה · הי לי
לא אירא :

הנמצא כזה איש אשר רוח
שעירים בו · מדורת
מרנים באדבו מרורת פתנים בקרבו ·
איש רע ומר נבל בלבו · שטן על ישראל
בחשך בא מן היציע התחתונ' · ובחשך
הלך כי ידע דרך נכונה · והמקום ארות
פוסים ובית אבוסים · וגם חבן גם
מספוא רב ועצים לקדוח אש המסים ·
ויאמר אחי יגעו לריק ולא ילדו
הבהלה · אני ארבה ולא אסור עד כל
מחנה העברים יהיה לאפס ולאין כי
אעשה כלה :

וילך ויחע ויפול בפחת נגעל ·
ואל על פעל · כי אם מן
הקבר לא הוקם על · וברוב הימים
ימצאנו כורה הבורות מוציא מוזרת
בעתן

בעתו בראותו אותו · כי לא כחש
ביעקב ולא פשע בישראל כעת יאמר
ליעקב ולישראל מה פעל אל נצרי
העכרי האכזרי איש נכרי · ואין מים
לאש החרי · ולצרה אין צרי:

וילך לדרכו בחרפה ובוז
ואחריו כל רשעי לב היו
הלוך וחסור בשלום ובמישור:

ויוסיפו עוד לחפור · וישובו
מחור הארץ מקץ ארבע
שעות הלילה וישארו כחמשים במחנה
וגדוליהם וראשם · ומשם נפרדו ויהיו
לארבעה ראשים במספר ארבע רובע
ישראל כי ארבעה המה שערי המסגרת ·
ויהיו למשמרת:

בלילה ההוא נדדה שנת כל
העם נצב מן הערב עד
הבוקר בהיות כל איש מתעורר בביתו
ומדברבלשון עמו: כי נכרים באו
שעריו מאת אדוניו חרי העיר לסערו
ולנחמו · או הביאם הוא להגן על
עצמו · איש על מקומו · ויהי כילד
בצאתו מרחם אמו · או כשב לעולמו
ובנפשו דמו · ויחל רוח ה' לפעמו:

לול שמורים הוא לתועה
מדרך השכל ופחד עמו ·
נד"מו עמי מבלי הדעת בדמותו בצלמו:
לאזן שומעת למועד מועדים תרועת
רעש מבוכה · וכאשר נחה שקטה כל
הארץ אין פרץ אין יוצאת ואין צוחה:

עור קול פחדים באזניו ולא בא אל
המנוחה · ואל החלחלה לא מצא
גאולה · ואל המבוכה ואל המחלה לא
עלתה תעלה:

וכמו השחר עלה כל איש פתח
את חלון הלשכה · לירע
המוכה אשר הוכה · וישאל מאשנב
משכנו משכנו הקרוב אל ביתו ממכסת
נפשות בליל קשורת מספר מפקד מי
הוקר מי נפקד חוסר שמור לפעליו
לרעתו · איכה נחיתה · והנה כולרה
פליאה גם באפילה וחמתה בשוליה
לא עכירה אחריתה · ותלד פלאים
לאלפים מאלפים אפלי אסירי התקוה:
אין אח נפצע מקרבת עוז צורכי גאוה ·
רק אחד הרואה מנקרת שבבת העליה
חלף ויצא מגוה כדור הבוער ויעבור
בעור בשרו לבדו צרבת המכוה:

וזה דברי אשר דברתי אמרתי
נזרתי · פחד ופחד היה
לנו בפח ופחת לא הפילנו · ובטוב
טעם את הרחק · קראתי בשם
פחד יצחק:

ויהי עד כה ועד כה הרץ ציד
הציר למצוא צרי ליצר
הצוררים הגיע לויניצי"אה ויבא ויגד
לרב ורם רב פעלים ורם האצילים כמ"ש
יצחק לוסט"רו החלאות המוצאות ·
ויספר לו את ראשיתן ואת האגרות
בידו נתן · למען ילך מהרה ויחנן קולו

לפני שרי הארץ להשיב רעת העדה
המרעידה הנוגדה · טרם ידעו כי
אנדה בת יהודה · נכשלה מושלכה
שכולה גלמודה :

היום כבר כמעט פנה · יום
הראשון היה יום חגא
וערנה · ולשחר פני השרים במאורע
וענין רע מבלעדי כתבי מושלי העיר לא
ה'א דרך נבונה · להמשיך שבט
סופרים עט לחננה · עמד מעט מרעיד
ולבו דוי ותשב רוחו אליו ויעט כמעיל
קנאה וילך לו · ויתפלל בדרך אל ה'
ישמע מהיכל קולו · והוא ילונו
בעמלו :

לעיני רבים מראשי שרי
המלוכה יקר הוא אף
נעים · נפלאתה אהבתם לו כאהבת
אנשים רעים · ויבא לביתם ויתנפל
לפניהם ורגליו כורעים · ויאמר · :
מצאתי חן בעיניכם הנשיאים הנשאים·
אהבתכם נעמה ואדנותכם עצמה · כי
לא תעזוב נפשי לשא"ול וטרם אענה
אני חוגג על חסדכם · אל נא יחר
ואדברה אך הפעם בשפת יתר וברוב
דברים יחדל פשע · כי איככה אוכל
וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי
ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי :

ויוסף עוד לדבר בלשון רכה
ונפש דכא · בשפה
ארוכה ורוח נמוכה · ויעורו לו וינחמו
אותו : ויהיו אתו לרוחתו לשועתו
באלה הדברים :

הבוקר אור והאנשים אשר
שולחו המה ואגרותיהם
מויניצי"אה הגיעו ועמהם שליח
הפרקליט הכללי הנקרא פאנ"טי די"ל
אוואגד"ור :

לקול דודים דופק במפקד
הפקידים השער נפתח ·
כי הלתות החצר ערנה נעולות אטומות
והפרצות סתומות בקורות עצומות ·
כמצות המושלים אשר לא תפתחנה ·
והשומרים הרשומים מקשיבי' ושותקים
בקשתם על המצפה · ואין פוצה פה :

וזה לשון ספר חתום שולח
הנה מיד הקוליג"יו הם
זקני השררה יר"ה הסנגים הסרנים ·
להעיר שליטי העיר והיו שלטים
ומגינים:

מארקו אנטוני"או יוסטיני"אן
תהלה לאל דוכ"ום
ויניצי"אה · לאישים מיוחסים וחכמים
בירנאר"דו מימ"ו על פיו מושל
ולורינ"צו טיפו"לו ראש פאדו"בה
אנשי אמונה הנאהבים שלום ורוח
אהבה :

בהשמע אלינו איך ביתר שאת
הנצרים על התוגרמים
יוכל העם ללחוץ קהל היהודים בעיר
אשר אתם בה : כחכם נעור נא
למנוע

למנוע כל מעוות פן יקרה · נטוחים כי הכל תעשו בתבונתכם למשמרת רצון הזה הכללי:

נתנה וציך באומננו הדוכוסיי יום כ' אגוס"טו אלף תרפ"ר: האוונאר"ור גם הוא בידו את אגרתו הקריב · והדברים נעתקים אשר אין חליפות למו:

האיש הנגד הנכבד ומיוחד: הוגד לנו בשם קהלת כל היהודים אשר בעיר ההיא אין על ידי אנשים עוכרי השלום מובאות עליהם מועקות רבות ומצוקות נאוה וכוז באופנים שונים · ויען כל זה נגד חירות הממלכה הזאת המאירה בארץ עד מאד · אשר בה יחיה כל אדם לבטח ושאנן מפחד רעה · להסיר המכשלות והסכנות אשר תקרינה שלחנו משרת בית דיננו למען יתן לו רשות להכריז בכל מקום שיצטרך בעיר ההיא שבשום אופן לא יזיד או יתגאה בלבבו איש מאיזה יחס מעלה או מדרגה לא ביום ולא בלילה להציק להזיק ולעכור באמרי פיו ברברי אימות או במפעליו שום יהודי ולא ילחוץ אותו בחזקת ידו או לא ירחקנו על ידי אחר בקנס חמש מאות דקאט"י שיותנו למלאכת חרושת אניותנו ועוד עונש גרושים בית האסורים נחשתים בספינה למשוט ועוד עונשים אחרים לחפץ המשפט כפי הפשע והפושע · וכי יחטא איש ויעבור על מצותנו · יצוה והסופרים יכתובו והעדים יעידו על חטאתו · והכתב ישלחהו אלינו באגרויתיו ובחותם כי עד צרק ישוב משפט · וכן יעשה ·

ניקו"לו דונא"טו פרקליט כללי

וניציי"אה יום כ' אגוס"טו אלף תרפ"ד

ועל גב הכתב:

אל האיש החשוב ומיוחס האדון מושל עיר פארוב"ה הנכבד:

ויבינו המושלים נכתבים · המה ראו כן תהמו איך נבהלו נחפזו ויניציי"אה שרי המלוכה · ואגרתם המגדת את המוצאות עד הנה לא שולחה · ויאמרו אכן נורע הדבר · כל אשר אתמול עבר · וישלחו כבר אגרות על הקורות הנצריות העבריות כי אצות הנה · בטרם תבא עליהם המגרה נולדו ותבאנה ותצוינה:

המגלה עפה · רתא מהחצפא · ותבא כסופה · ועל כי עברה כל התורות וחוק חלפה · יראו הפוחזים על החפזון ויחפזו · וכל העמים רגזו:

השמש זרחה על הארץ ויצא משרת האוונאר"ור ובגדי

ותנדי השרר עליו׳ וכובע תרועה
בראשו ועמו סופר המושל׳ ויריש
שלשה מחצצרים קול גדול בלשכת
המשפט הוא החדר הגדול וברחובות
קריה׳ ויקרבו אל חצר העברים׳
ובפתע פתאום נפתחו השערים׳ ויקראו
מתוך הספר׳ ובששה עשר מקומות
הריעו בדרכים המצויינים בהליכה׳
ועל גפי מרומי קרת׳ ותהום הארץ׳

אז הונחו השערים הקטנים
פתוחים׳ ובל שער ושער
עשרה בומבארדיי"ר הם האנשים
החרשים למשען׳ וכלי נשק בידם
והחנית נעוצה בל תצען׳

ויהי ביום השני בהיות
הבוקר׳ ויבואו מקצוי
העיר גוים רבים נמהרי לבב ופתיים
לבוז בו ולשאת את חלקם׳ כי הקול
נשמע אין יהודי עור ושללם לבוז לעושי
מלאכה׳ וכל הקורם זכה׳

וגם אחרי כן בחורת העיר
ובנותיה כל נושה שמת
לאיד׳ והנא לשלם ארת נשיו נזור
אחור בקול רנה׳ ונהי בעינימו לשמה
למשל ולשנינה׳

ביום השלישי בהיות העם
כואבים׳ השומרים על
משמרתם יום ולילה לא ישבותו׳ אין
יוצא ואין בא אשר לא יעבור תחת
השבט שבט חנית מעוכה׳ וקשת
דרוכה לפני השערים וגם הגדולים
נפתחו׳ ובלילות גם מגדוליהם
וראשם שוכנים במחנה׳

ויקראו חדשי עין ורלתות חדשו׳
בשעה ע׳ אורנא"נז
הציבו׳ ובדקי האחרות חזקו׳ וגם
רבים מדלתי הבתים החלשים או
נחלשים׳ אמצו החרשים בקירות
אשישים וקורות ברושים׳ וחלון מלון
בתרזה ואלון׳ ומנעולים קשים לברות
בתוך הקרשים׳

או במסגר אסיר התודו רבים
את חטאתם ויאמרו
בלבם׳ אבל אשמים אנחנו על רוחנו
נפש החטואת על כן באה אלינו את
הצרה הזאת׳ תחת חטאה יצא קות
ותחת שעורה בושה ורעדה׳ מדה
כנגד מדה׳

הקול קול יעקב לעת צרה
בקהל רב׳ ישפורת
שפתיו לתופשי קרב׳ פתחי פיו המה
פתיחות׳ בקשותיו קשתותיו׳ תחנותיו
חניתותיו׳ הצומות תעצומות׳
הרמעות לו עומדות׳ והבכיה מכבה
שלהבת הלהבה׳

וכעת המקהלות והקולות
יחדלון׳ פן ישאלון מה
זאת והיה לאות לפח ולמוקש לפני כל
עושק ועקש׳ כי תואנה הוא מבקש
לפתור עד לרעה דברי הצומו׳ וזעקתם

אכן במכתרים בכתה הנפש ·
ויקהלו אנשי לב בבית
התפלה בדלתות נעולות · להתענות
ולהתחנות בקול ענות דממה וברוח
ענומה · ויקשב ה׳ וישמע :
ואתה תחכם בתפלתך · ברה
דוממה תמימה אשר אין
בה מום אשר לא עלה עליה קול
מהומה · ורבה משטמה :
בימים האלה כשבת היהודים
במחנה ואיש לא יצא
פתח · באו הרייג הגנן וכל מוכרי
ממכר לשבר רעבון · ויהי כרחוב
קריה אין מחסור ושוד או שה לטבח
יובל שם בשר לחיאבון :
ביום הרביעי השוערים קשרת
וכידון עוד לא החזיקו ·
רק כלם אחוזי חרב ומעילם על כתפם
במחנה סביב סביב כנוסעים יתהלכון :
ביום ההוא נפל פחד ביהודים
וקצת מהם נסו לקול
השמועה הרעה וילכו בהחבא בבתי
נצרים וגם למחרת ישבו שם · יצתה
בת קול ואמרה · השוערים נוסרו יחד
קו לקו קו לקו צו לצו צו לצו · כצבא
הזה מפוזר ומפורד שוכן על מפרציו ·
וככלות נפץ יד שנית יקובץ עליו
לנקבציו · ועיר שם ועיר שם נקהלו
ועמוד על לחשם . ויתנו ראשם · והיה
ביום הרמישי ויכינו את אשר יביאו
למחנה מלחמה רגל נאוה דגל להבת
ורגלים אחרים הנאים לקראתנו
הלום קטנים כזרוע צעירים זרע מרעים
להרעים בקול · חרב על היהודים
חרב · שמו אותותם אותות שתי וערב ·
ליום חג מחר יום ה׳ ע׳ בורטולאמי״או ·
מקרב תשכל חרב :
על פי שנים או שלשה עדים
תמד האמת · וכעת קול
גדול הולך וחזק :
אך מה · שוא דברו להרעיש
לב נשבר · וינחם הרמאי
על הרעה מפחד תרועה
כמדובר :
האדון טייפו״לו שר נדיבות איש
תבונות הבין נתיבות
ותנובות ריבות ההמון כי במשטמה
ישמטו · סרוחי טבולים ביום הבטלה
בלט ילבטו · ולטוב הארץ צוה אל
הבומבא״רדיידי מתי מספר יסורו אל
משמעתו למחר וחרבם על ירכם · על
פיו יחנו ועל פיו יסעו :
גם החזיק המחנה עם רבים
לוחמים · מלבד הראשוני׳
לשמור ולעשות ולהשחית עצומים ·
וישלח עד השלשה החלילים לעיני
השמש ולפני העמים · ויושמו בפרוזדור
בית הנשא לוסט״רו ויהיו שמה להעיר
החולמים · ולהקיץ הנרדמים :
גם הוא הפליא לעזור בזרוע

איש חשוב ונורא אל ההמון ובעיני החרשים והסוחרים יוז"פי בונאנו"מי שמו ויבחר לשון ערומים ויתן אותנו לרחמים:

ויהי בוקר יו' חמישי. ועולתה קפצה פיה בה' תתהלל נפשי. ויהי ערב יום הששי. ויחלו היהודים לצאת ברשיון המושלים. הם יצאו את העיר לא הרחיקו ונם שמה שמעו קול נוגש. ויפחדו יד פוגש. וילכו בימים הראשונים בחרדת לב והחכם עיניו בראשו. ולוית חן נצרים נוצרים אחרי גוו. כי הלהבה חרלה אך האש עודנו בוער בקרב איש ולב עמוק. כשפך הרשן למראה עין רשף אין. והוא יושב בתוך האפר. יצא לפעלו והנה אש תוקד לא תכבה. ונופח יש בפחם להוציא חרי למעשהו ומשחית לחבל:

ויקוששו קש ושק ויקשו את ערפם לעשות בני אדם בצלמנו כדמותנו. ובראש התמונות מנבעות ירועות אדומות. לישא אתהן על נפי נשרים ויציתו בהן אש בקול חרפות. וילכו מראשי הנומבאר"דירי וישליכי ממעברי הנהר אה התמונות הבוערות בנהרות להבין ולהורות:

ובום השברת שונה כבושים לבני שינה נרדמי שונה חסרונים ומוכיח אשמים. כי ששת ימים עשה ה' שוממים דוממים. אני משכתי מלכי הארכתי חוקי שחתי כדרכי באחרית שחרית בתוכחות על עון. ולהשבית אויב ומתקומם לא בבית הכנסת הגבוה והקול נשמע ער למרחוק. רק במקהלות העם כלו אשר חלפו חוק ויאספו בבית המרוש רחב ידים. וגם שם להשמעות אזנים. ועל בני נכר הנלוים בסוד לשון תחבא ידרך ענוים:

ביום השמיני עצרת פקידים עודנה נעצרה למשמרת קהל ירא את המהומה ואת המגערת. היה שבעת ימים פחד עמו ומיום השמיני והלאה דרור בארץ לחבוש נשברת. ומפחד בלילות היהודים על פי הנורל סובבים במסגרת:

כמה לקו כאצבע אלקים בני העדה במעלות אשר ירדה. וכך אתה מונה אחר לאחר למצוא חשבון. למצוא עצבון:

הואת עדת יעקב בפאדו"בה שאמרו כלילת יופי משוש כל הארץ ואנשיה יקרים מסולאים בפז ועני ואביון לא החוי"קה כי מעטו. אשר שוחריה סרים לחוס על דל וכמעט חרל. ואין מבקש לחם מפה ומפה. או פושט כפו. למשיטלו טרפו:

חרי

הרי אני בן ארבעים שנה ולא
דמיתי שתאמר ירידה
כפלים במעלות · עד שדרסה בן זמרה ·
עד שרמסה בין זוהמה · עד שגרסה
שן בהמה · גורשה נורשה ואין עצמה ·
ולבי לא דמה כזאת בעמה ·

איך נפלה · איכה השפלה ·
איככה הוחלה · כי חלה
גם חדלה הדרת המעלה ותפארה
משכנה :

זה כעשרים שנה בהונה
ואונה · ובנועמה במעונה ·
עגרה עדנה ועדנה נועגרה · ותרד
פלאים באפלת נדכאים · המולת
נכאים · ודלת חלכאים : ומשוד
עניים יום ליום יריע · עומר שבולת
לגלגלת לא יספיק למכולת בית
המפגיע · ואין הקומץ משביע · ומלא
חפנים גם לא לשליש ולרביע :

האם כי מקלט חסר היא
לאורח הבא ובין הבאים
ישרש · ואין דורש · ואין פורש · ואין
נורש · או כי כל מסחר כמעט חסר :
ומיד היהודי הוסר :

חטאים שלטו · עונות הטו :
פשעים שפטו :

אך אם רבים שמטו · מוט
התמוטטו ונכסים מעטו ·
כי בעטו ויחקוטטו · גם אצילים נמלטו ·
וישקטו ברכוש אהלם יהי שלום בחילם
פעתה ועתה עולם :

בבוקר בבוקר היתה עצבת הדל
סביב במחנה · חלן אסור
במעטים רצי נחשת לשבור בר לבר
בטנו ובפועל כפיו אין טרף להביא ·
וד הצבור בצר פזרה בצרה לבצרון
הריבצים תחת משאם ואשמם · ולא
יבצר מהם לחמם · ובימי המאסר
כמכתם · ועושי חסד שעו לשועתם
ורוח שועים הושיעתם :

רק לזאת דמעתי אל תחרש
ומלתי אל חקי תשוב ולבי
חלל · כי אם לא לקחו ויחלקו המלקוח
הבוזזים בעל הבית חלק שלל :

את אלה אזכרה ואשפכה
לעיני כל דומע · ובאזני
כל שומע · כמה מאות כספים · שופכו
לאלפים ואלפים אל נרת היענה ואל
התחמס · רבתי לרואים שרתי
בערינות היתה למס · וכל לבב אנוש
ימס :

או נשבר או נשבה בחרבה
במדבר בערבה · כל צוף
בין האברן ובין אופל הלבן והצרות ·
ודי זהב ונחשת מוצהב ואוצרות אין
לאומר הב הב · ואין לידיו רב וידיו
לקרב · וידיו שעירות :

אך טוב לישראל · אלקים
למרי לבב כיוגב הלזה
מסעף פארה · יזמור זלזלי הגפן מאין
הפגות

הפנות והיתה לצמרת צבי ולשורקת תפארה פוריה וענפה מתחלה · ולשם ולתהלה · כרם חמד כרם חמר יענו לה :

עד כה ועד כה כתבי מושלי העיר לויניצי"אה הגיעו המספרים את המבוכה · ויחר אף עוד כל נשיאי המלוכה על המהפכה · וישיבו נכוחה · ויצוו שרי עצת העשרה הנוראה אל שליטי העיר לדרוש ולחקור הרק היטב הדק בסור רבה · והאיש אשר ראה ביום המר יענה ויאמר ולא יכחיד תחת לשונו · ואם לא יגיד ונשא עונו :

הפנקס פתות והיד כותבת וימס לבב העם ויהי לאין עוז מצחם פחם שיחם בוער וחם ואש רוחם ולשונם מורבק מלקוחם לימים מעטים :

וישובו עור הבועטים השאטים השוטים המטים עקלקלותם על קיא צואתם · ויהברו אימות מות על היהודים · וישב עליהם אופן* · ויתאנפו וישרקו בשריקות שקדים · ויחרקו שן בחקרי מרחקים כי יקרחו קרחה וכקרח מרקחה ביום קרה יקפא לבם בקרבם וריחם ימר למר · וכאשר ישמע קול גבורה והיתה נוד"א קריה בצורה למפלה גם מחנה העברים יפול ולא יוסיף קום תוחלתו נכזבה · ויקרא שמו קברות הראבה :

*אופן הוא נוד"א

זהנה אופן אחד נאוץ מתגולל מפתולל מתעולל וחובר חבר · להעלות מפקדי קבר · עלילות מצעדי גבר :

הזמן נסמן לנאמן אל מענל גלגל גוזר · עוזר וחוזר · יזריח · או במרוח סרוחים יסריח · מסחרו סחרחר ולא יחסר · יסיר מה שמסר · ועוד ימסור מה שהוסר :

צנוף צנפף צנפה גם נפץ נופצים צפן · ולא צפית עור מהומות החלומות כי פנו ערפן · ויסר את אופן · ויפן שנית מהרה : גר ותושב והכל שב · והקול שוא :

כאשר יהיה האופן בתוך האופן כן יצירי חלד · כגלדי בצל זרקמת קרומים סמוכים לעד לעולם יחדיו תמים ובלכת האחד ילכו האופנים כלם השפלים והרמים :

והנה עוד על אודות נוד"א אגרות אורגות קורי עכביש · אוגרות אבני אלגביש · אלה לחפוש פתי מאמין · ואלה להציק ולהקיץ קץ הימין · התעמורנה אלה על אלה · כי גם תעמודנה · ודבר כזב אם לא יסכון · גם לא יכון :

היאמן כי יסופר קשר השקרים והמספר : עוצו עצה ותופר

ותופר:

ויאמרו קץ בא בא הקץ הקיסריים קרבו בתחתיו ארץ עד מבצר בוד"א ויפילו באש מתלקחת מתחת את חומותיה. ועוד מעט הצריח נלכד בשחיחותם אשר אמרנו בנפלו נחיה בגוים שמחים וטובי לב:

וראשי אנשי המצור נוסדו יחד ויאמרו נואש. הטרם נדע כי אבדה בוד"א. הלא טוב לנו להציל את הנפש והרכוש והעיר יקחו. דגל נרים נהפך ללבן: נשלחה אנשים לכרות ברית לכל השארית. אם מצאנו ויש אחרית. ולמה נחזק את לבנו לריק להכרית כל פליט ושריד:

שלשה באש"ר היו באותה העצה הבאושה. טובים השנים מן האחד. כי על פי שנים העיר כבושה ואין משיב. וישקנו ברמעות שליש שלישי אשר אמן להקשיב. והעבדים הרעים המרעים רשעים ומרשיעים בעוכרינו כי באלפי זהב וכסף הקשו את ערפו ויעמוד בתקפו:

על היהודים שנח משוש לבנות על היהודים דהאלה נהפך להבל מחולנו:

חלום ורעו אחד הוא:

ויספרו עוד בהגיע תור רץ אחר בשורה יוצאת משפתים דולקים ולב רע:

בוד"א ערן לא נלכדה. ואנחנו השבנוה זה חרש ימים תפושה כבושה: חריבה וגם נבנית מן הקיסריים ושבה לקדמותה אבן הראשה. אכן רעו חדשה כי פשרה נגע המרשעת בת יהודה. ואת רשע פשע העברים איכה נשא:

כתוב כבר הוא כי עוד שלשת ימים או ארבעה מימי דאנוב"יו יכרתון למען ספות הרעבה את הצמאה. ויאמרו האויבים יבשו עצמותינו אבדה תקותנו נגזרנו לנו: את לעשות עת לדבר טרם נמות ברעב ובצמא:

היתה זאת לולי היהודי המנורי מורדים מרודים צוררי הנצרים החזיקו לב הגייא"ניצירי באוצרותיהם. ויניאו את מחשבותהם:

מה רבו הפנים הזועפים. קללות המחרפים. נקולות המגרפים מה גדלו על אלה הזיופים:

על פי התוקקים שלש הנה נפלאו בעדי איברו"פא לצפירת תפארה. בלבים לצבי ולכבוד ויניצי"אה המעטירה. שם האחת שפרה. ושם השנית נטועה

נמישור כלילרת יופי פלורין"צא
הנהדרה:

וחשלישית נוד"א הנאורה
והמעונגרה על
גביעה נבוהה יקרה · על הר נשפרה
ועל מצפה יפה תפצה פה · ואין עתה
פעיה אם קפצה פיה ופתוחרה עור *Ofen.*
אינגה · סוגרת ומסוגרת הנה והנה:

איכה נהיתה כואת:

הלשקך החן ולהבל היופי ·
והבל הרופי עשה ארת
כל החיל הזה · אין משאורת שואה
ומדוחים מבלתי יכולו להרעיש
גוי וממלכה עורים ופקחים · מטים
להרג ולמות לקוחים:

אם דבר אמת שגיא כח ואין
כמוהו · לשפת שקר קול
ענות חלושה · ובמה גדל נא כח
לשון מרמה · ומתי החל להיות גבור
בארץ ותהי המשרה על שכמו · המשל
ופחד עמו:

כשל כח הנכל נבלה מדבר ·
ולולי ילבש גדולה במדו
וכסה מערומיו בבגדי קדש או שמלת
נגידים · הכזב כזב וכצרוע ברד ישב
מחוץ למחנה ואין לו מהלכים בין
העומדים · רק גובה או עושר הנגיד
המגיד הוא לבוש הבד"ים · וכאשר
אחרי כן יצאו בלבוש גדול לא ינכרו
בחוצות: וגם המשכיל בעת ההיא

ירום · כי כאיש סר מהוכיח ענר
נקלה ובנדי השרד עליו פן רעה בעיני
אחוניו · כן עקשורת פה כיושר שמור
לבעליו · ואין משוטט ומתקומט בו
לכבוד מעיליו:

רוח שקר בפי כל מביאיו
וילבישוהו בגדים למען
יארוב לחשוף עני · ויאמרו הנה
כחובה על ספר השר הישר הטפסר
פלוני אלמוני · איש ימיני לא מן העם
ההמוני · על אגרת תפארת ציר הקיפר
ארוני תחכמוני · על מגלת תהלת איש
עירוני רוזני: אשר ראיתי אני ראתה
עיני:

וחערום יעשה ברעת ערום
יקחהו ומבגדיו יפשיטהו:
אז יכירהו ובצדק יקראהו:

גם ארת ערתי חרעי ערותי
ערי ער אם עור לעתיר
תעדי ערי פן נהיה לבוז:

ואתה לשפוט בצדק היה זהיר:
הלאה זרה לזרה זר רזה
אשר תאמר כי הוא זה ואינו זה אינו זה
והוא זה · גרש רש ושים רש · אז
חרוש בעגולתי ומצוא חתתי ורז זר זה
רזה נבזה תחזה · חשפוט בין בריא
לרזה · כשם ירו תחת הצמר או אחרי
הגזה שופט בין שה לשה · וכאשר
תמצאהו קום משכהו כי זה הוא ·
השליכהו או השכילהו · ובנאות דשא
הרביצהו

הרביצהו נהלהו · עד ישוב נאמן
משמן בשרו רזה :

ויגה הגה הגוים ואין נהה ·
וימוג לב העדה על ניף
בני נבובי בינה · או מלאו שנאה
וקנאה · ויאמרו :

דוכום לורי"נא שר צבא הקיסר
השמיע באזני היהודים
אשר בבור"א אם מהרה לא ישובו
ממעשיהם ומדרכם הרעה לפי חרב
יפלו כל היהודים אשר תחת ארוניו
איש לא נעדר :

הגיון שגיון אוילים · עלילות
עוללים :

ויוסיפו לדבר על שלשים ועל
רבעים לשונאי · וגם זו
לגנאי · אמרי הבאי · דברי בדאי :
כי המר שדי לבלי די · ויאמרו ודאי
כרו התורגמים בתחתיות ארץ ·
והקיסריים פגעו בבור וימצאו שם
שמונים יהודים בנים משחיתים · ויכום
ויכתום ויכתו חרבותם והאתים ·
פתות אותם פתים :

עוד חשבו מזמה להציל
החימה · כי תבא בפתח
עינים מלבד האונים :

תבנית מצור בוד"א מצויר על
נייר קטון וגדול נמכר
ברחובות קריה · וימעטו הציונים
בדרכים המצויינים וסימני על ארמונים
או מגדלים האיתנים · ויתוו בו
באותיות גדולות · ני"טו היהודים ·
ותהיינה ללעג ולמתהלות · לקצף
העלילות · וידל ישראל מאד :

בימים ההם בא מעיר ויא"נרח
נצרי אחד איש פארו"בה
אוראצ"יו קלימינ"טי שמו והאיש מנגן
בקיסר וארוחתו ארוחת המלך ·
ויאמרו לו כל אשר הוגד על היהודים
הנמצאים בבוד"א ואת כל המוצאות
למו פה על זאת :

ויתמה על הקצף כי גבוה מעל
גבוה הוא אדונ"ו הקיסר
לא ירע מאומה ולא שמע לא מהם ולא
מהמונם ולא מהמהם ולא נהה בהם ·
וכל ימי שבתו שמה לא לקח אזנו
שמץ מנהו לשמצה בקמיהם · וישמע
בחוץ קולו לכל שואל בשוקים
וברחובות · ובחנות הבשם בית
נתיבות · מענה זך משיב חמה משיב
חכמה למקשיב מרמה · רק הפתן חרש
אטם אזנו · כצור החלמיש לא ימיש
שם בסלע קנו · ויתחזק בראשית אונו ·
קול אויב למינו :

ארכו הימים וכל שבוע ושבוע
בבוא הרץ · חזון שוא
נפרץ · פרץ על פני פרץ והכזב והרהב
כבד בארץ :

ובאחרית ימי חרש סיסימב"רי
בבוא המבשר ויגר

כי לנוכח חיל דוכוס לורי"נא ורוכוס
באויי"רא אשר הג'ע שמה בימים ההם
הסארס"קייר הוא שר צבא התוגר
הקריב חיליו אל בור"א ויבא לה
עורת מצד ויהי לאבן נגף · גם בזה
שם ישראל הזכירו לרעה · כי לא
טובה השמועה :

ויאנחו בני ישראל מן הרעה
ויצעקו כבר בראשית
סימב"רי לפני ראשי חורי העד
וחעל שועתם באזניהם ויצוו לציר
נאמן לשולחיו אשר בויניצי"אה גם
הפעם ילוה אל היהודים ובשם העיר
לפני השרים יחנן קולו בערם · יבא
כבודו בסורם · ישאלום משפטי צדק
ובקרבת גבוהים יחפצון לחננם ·
תחמול עינם ולא יצאו חנם :

אז לפני עצת העשרה הוא
הבית דין הגורא
והמרומם הפילו התחנה הזאת בלשון
עמם :

האדונים מאירים ונשאים
במאד מאד :

לא בזה ולא שקץ רום
הממשלה ברורות
מראש לתת אל העברים עבדים כפופים
מהלכים בין העומדים בעיר פאדו"בה
בגזרות על דבר קיומם מפי הסינא"טו
המרומם מחורשות מדי זמן בזמן ·
ויבטיחם שיוכלו לשבת שמה בבטחון
החיים והנכסים :

העיף הנשגבה אשר חפצה
לקבלם בראשונה
ולהניחם אחרי כן קבצתם במחנה
אחד ועל שעריו תקוק דגל הויניצי"אני
המפואר : צלם אווגושט"וש צלם מחסה
המלכות · וישבו עד היום הזה שאננים
ובטוחים :

כעת מעמדם מוריד בנחלה
חמדה : וכבר נודעו
סכנות הרכוש והחיים העצומות אשר
בהן נגולו · מפני זרם שטף עמים
מזויינים נגד המחנה · לעומת שערי
המסגרת לעיני השמש · במרחפורת
על החנויות ואל פתחי הבתים בדברי
אימות חרב ואש :

ואשך יאמר היום שהלהבה אף
כי טמונה היא בעינה
נדעכת איננה · כי מסיתי הזמון
מחויקים בלבם יצר רע ומזמות רשע ·
והם זנים השנאה בלב אנשים התלויים
בם לעורר העם עוד כאשר תבאנה
הקורות ההן אשר היו תואנה מעוקלת
לפרץ הנעשה :

אכן נודע הדבר שהיהודים
האביונים בענין רע הלזה
לא יִמָצאו לבטח במחנה מושבם ולא
בשבילי העיר · והלא חייהם תמיד
בסדר המדרגה ובהצנע לכת כערך
ענותנותם : ולהם לערה העיר
הנשגבה

הנשגבה אשר התנועעה לרחמים על מצוקותם · והם תמיד עם מסי הונם ובזבח אמונה קיים אל רום המלוכה יר"ה :

בצלמות הפכנות הרבות האלה · מוכנים בכל יום במעמדם להרפות ולנזקים במגור מועקות חדשות פחד כבד כי ודאי יבא · כורעים על ברכיהם לפני כסא בית דין המרומם ומתפללים אל גודל המלוכה ואל המשפט · על התקנות ההן אשר מבלעדן אין למו עתה ולא יהיה להם שלום :

מתנות יקרות שמורות תמיד ביד השררה לתת אותן אל האדם החי בחיק מלכותה ירום וגבה :

וגם העיר הנשגבה מתלוה על פי שליח שלה בבקשה הזאת :

חסר ואמת נפגשו בזקני העצה ותחס ע'נם על מע'ן הדמעות העבריות · ויחמלו להחלים ולהחיות · ויכתבו אל מושלי העיר ויצוום אל בני ישראל יושיבום לבטח · יחבט בשבט ובשוט לשון תחבא ובאבחת חרב תענה ותאמר על מעשה יום המר · אמת מארץ תצמח להתחמץ במצח חומצים חמוצים מוחצי מחץ · ויושבי הארץ בשובה יצליחו ויחלצון מלחץ חלוצי שחץ :

אל יאחרו עוד · העדים יעידו יודיעו יביעו · והסופרים יציעו · ומגלת ספר עדיהם תאתה לעשות בהם משפט ככתוב :

חם לב מושלי העיר וישבו הסופרים הפקודים : והעדים נועדים · עולים ויורדים :

ויקראו כל צירי בתי עבודתם למען ילכו מבית לבית ומחנות לחגות מקצה עד קצה העיר וידברו באזני העם · מטעם העצה הנוראה איש אל יועם · ואל יזיד ללחוץ בעברת בוערים העברים העוברים כי ברע הוא ורעה ותרועה תהיה באחרונה :

אן אמרו בגוים הגדיל השליט לעשות עם אלה · אין זה כי אם ער אמונים על בוד"א הכבושה · ותבא אליו השמועה הטובה ויחריש עד יגן בער היהודים ולא יהיו שדודים :

ובזאת היתה פעמים שלש אף ארבע כי אמרו בגבורת צבאות הקיסר כבר בוד"א כבושה : הישנה והחדשה · ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה · כי על היהודים המושל יכחידנה · ומפני היהודים ע'נינו תצפינה : על גוי לא יושי'ע ע'נינו עודנו תכלינה · אך מה ביום

ביום מחרתרעגה · ומי יודע אם לעת
בואת עינימו תבכינה · נעלה ביהודה
ונקיצנה ונבקיענה :

והיהודים הפרזים היושבים
סביבות פאדו"בה
גם עליהם עבר כוס הרעות · בכפרים
במונטאניי"אנה · מונצילי"זי :
קסטילפר"אנקו · ציטארי"לה ·
וההולכים בדרך ועוברים בסנותיה
נרדפו בגאוה ובוז ולא יכלו לשאת
לצאת ולבא :

ויהון להם ממוני פאדוב"ה
להושיע ויצעקו לפני .
מושלי העיר ויטו אוזן ויכתוב הסופר
והכתב חוצב בעט ברזל · וישלחוהו
בכל חוות העיר ואגפיה והרבר נחוץ
להנתן דת ולהשמיע בחוץ · וזה
פתשגן הכתב :

האדונים המאירים ונשאים
ביתנא"רדו מימ"ו
מושל ולוריג"צו שייפו"לו ראש בשם
שרת ויניצי"אה מנהיגי פאדו"בה
וכנותיה כי קבלו פקודים ברורים
באגרות דוכוסיות מעצת העשרה
הרמה ביום ה' לחרש הזה מלבר
כתבים אחרים מטעם הסינא"טו לשקוד
ולחקור בכל עוז למען לא ירגנו העמים
ולא ילחצו את היהודים וכמו שלא
עזבו המת האחרות הנכונות בעיר
הואת · ככה בשמעם כי גם בארצות
אגפיה ובכפרים הם נעכרים בעת
עברם משם :

לכן בואת עושים שיורע רצון
השררה למען לא יזיד
היושב תחת ממשלתה או איש אחר
לרחוק היהודים או לסבב להם נזק מה
בעברם או בשבתם בארצות פאדו"בה
ובכפרים בקנס גרושים בית הסהר חבל
ואניה כרצון המשפט :

ויחוויבן ראשי הארצו'והמקהלו'
ואנשיהם לחפש את
שמות הסוררים ולהגיד אותם אל
המשפט למען יענשו ביד חזקה :

וזה הכתב יוחק בעט ברזל
ובתרועה ישמע בחוצות ·
ויהיה תלוי במקומות הפרסום בארצות
ובכפרים ויתלוה באגרותינו אל
המושלים ואל חמשנים שלהם למען
יתפרסם ויקויים בכל תוקף :

מדי שבת בשבתו על מפלת
בור"א תודה וקול זמרה ·
אשר לו משמע קול מלחשים חוברי
חברים כחוקם · הד מרים אור את
הנקם :

לעת צאת הכוכבים אגרות
הבשורות באות ונקראות
בארמון המושל ומשם ברגש רב עפות
מבוהלות ורחופות בתוך אלמות
תופפות · וקראזה אל זה ואמר מה
שלא נאמר · והעיר משם צהלה
ושמחה

ושמחה · וליהודים היתה מורא
ואנחה מששון נכר ניכר לתכלית רע
כי אין נגרע מלהרוס · לדרוש לדרוס
כמראש :

כאשר אינך יודע מה דרך הרוח
בעצומים · בבטן האדמה
מלאה שוחות ורוחות תהיינה עינך
פקוחות · לשית חכמה בטוחות
בוטחות :

ומים רבים עד ירבה ויאמין
תחת צור בצור ישקוט
איד העצור · וכי ירעץ ירעוץ לקרוע
ולעקור רקועי ארץ וצאצאיה העורקים
מפרק ואין פורק · זורק הצור וכל יצור
נעור וריק · ככה ינוח רוח פועל און
בלב אבן · וכי יגדל כחו תצא רוחו
כליל יחלוף פולח ובוקע עקוב יעקוב
על עקב קובעת וקבע נפש :

הן אמרת פחד ופחד היה
לנו : פחד מחוץ ביאת
איבת האויבים התאבים · פחד מקרב
לב רגז לקול עלה נדף לרעש שַׁעַר
ושֵׁעַר נהדף :

וגם זו רעה חולה · כלנו בני
איש אחד · נחנו נעבור
עליזים כהולכי נתיבה במים עזים ·
ופתאום רעד יבא כי אדירים משברי
רוח שובר ארזים :

אך רעה לנו מזאת · הננו
כנער קטן דאוג גם :

פחד אחזהו כי חזה עצי השדה הנדים
והבחים כקהל נסים סרים הולכם
כפרורים על הארץ ושפת הנהר רץ
לרכו ויירא מאד ויצר לו ולא ידע כי
בנפשו הוא :

האמנם אל אלקים כרופא
לשבורי גו מחבש
לעצבות אדם · הנה זה כי ראה איש
ירוק ירק או זרק דם מעורק הריאה ·
בפצע הזרוע עזר לו ויבא רפואה
ותעל לו תועלת תעלה למחלה :

כן ה' אלקים יצמיח ישועה
וגאולה :

ויחלו לדבר בשרי צנאות
מלחמה אשר היו
בתחלה לשם ולתהלה · ויר"פו איד
שבר בת עמי על נקלה · ועודם מדברים
בם כזעף אף לא באו כפעם בפעם
עלינו בחילה · רפתה דוחם סר ממנו
כחם בבהלה ובחלחלה :

והוה כהמון עם כזרם גהר
שלה ושוטף מלא וחוטף
אשר שם שמות · ומזה פער פיו לבלי
חוק שבר פתוח לרוחה אמות אמות ·
וילכו שומרי גדותיו הרחק וריוח השימו
שמה באתים וקרדומות · הן תשקוטנה
פה מהומות המימות · לא יקרב עוד
הלום · והיה זה שלום :

ויהי כמשלש חדשים למצור
בו"ר וא והימים ימי
אוטו"ברי

אוטו"ברי האחרונים לשמע אחרית
מפלתה הקרובה להגלות כל העם
חושב להבות אש תובלנה בשמחות
וגיל על נפי מרומי קרת · וייקץ העקוב
משנתו לעות נחיבתו · להתגולל
להתעולל ולהתנפל עוד על היהודים
העמוסים · ויהי זכרון תרועה מקרא
חודש הקרוב לבוא לקדוח אש המסים
אש חמסים · וכל חומס עומס שמח ·
חומש בזין לבושו ובדם ענוים סודו ·
להבין רמיה צידו:

ויבינן היהודים במראה · ויועדו
פרנסי הקהל וממוני
המדינה וינרבו לפני ראשי חורי העיר
ולפני ראשה טייפו"לו יר"ה · כסף
ליום הבשורה · להביא עצים ועפר
הבערה לחאיר בלילות · ועל הולכי
נדיבות לא ילכו ארחות עקלקלות:

ועבך מושלים הוא של יח ביח
דין הלך שנית בשמם
מחנות לחנות לאמר · יזכרו ראשונות
ובקדמוניות אל יחפוננו כי לכל קצף
יש עת למשפט:

וואת היתה להם להרים קול
שמחות ולחרוק שן על
העברים · ויאמינו כי האריכו למענם
להודיע עוז תיל הקיסר ואת יקר
תפארת גדולתו · ולא ידע איש את
גבורתו · ויחשבו כי אחרו בעדם
להשמיע מפלת בוד"א: בודא הואת
לצרים עליה אבן קשה · ולנוע לא
חמס אבן מכשול אבן מעמסה:

אז בימי כ"ו וכ"ז אוטוב"רי
נפתחו ארובות השמים ·
ויהי המבול מים · ונהרות פארוב"ה
שפכו על כל גדותיהם ותשברנה
שפתותיהם ותכס הארץ · ולא נהיתה
כזאת מימי זקנים באים בימים:

ויבוששון פעמי הרצים ויאנחו
העמים · ויאמרו מרעו
אחרו מצעדי גבר עתה אשר בצפייתנו
צפינו · את אשר זה חדשים קוה קוינו:

ויבואו ואין קול חדש:

תוחלת ממושכה נאדרי בכח ·
הלא תאוה לאנוש
על ארץ כימי כביר ימיו ישמרון · ברית
מלח לבא בכלח ושני מתושלח יעבורון ·
ולו יוכל לתקוע יתד במקום נאמן
ומסמר נסמן על חפזון הזמן ולא יטה
על ימין או על שמאל · בהלמות
עמלים גם תמול גם היום יום ולילה
יעמול:

ואסיר התקוה דרכו יחפץ ער
מהרה ירוץ בכליון
חרון:

ויהי מקץ ימים ימי מגורי ענוים
על מגורי העבים חשך
ענן וערפל לעם שפל ונופל · הוא כ"ב
נובימב"רי ניבא המלאך ויגד קץ
התלאות מסע דוכוס לורי"נא ממצר
בוד"א

בז"רא זרה עשרים יום ולכתו אל
סטריגו"ניא ה'א גרא"נה לתור אל
מחנהו מנוחה :

ויתר דברי המצור ההוא הלא
הם כתובים על זכר שברי
האימים למרוחי ישראל
ויהודה :

וביום כ"ו נובימב"רי המושל
מימ"ו הלך לדרכו ·
ויאחר עד עתה ערת בוא חליפתו
ותשכנהו שלשה ירחים :

וכבוד מגדול עשו לו בעודו
הולך · כי לשני לילות
כ"ה וכ"ו הכינו מגדלי עץ במתי עליה
ברחובות קריה · להבעיר עליהם
התמונות המוכנות לימי רננות
המחנות · וקשורי עפר לוהט בשו
כידודי אש עד השמים בסדר רעם
כברקים ירוצצו תאוה לעינים :

ותחי זאת לפוקה ומועקה
במתנינו · ויצוו שופטי
ארץ נבוא הפתחה ונסגר מקרב · טרם
ינטו צללי ערב :

ויהי הגשם על הארץ כל היום
ההוא וכל הלילה מטרות
עוז ואש לא נופח · ובלילה השני שבו
העבים · ואחר הגשם בתוך אש
מתלקחת מים רבים יכלו לכבות את
להבה · ולא היה דבר רע בעיר :

אתה עתה קורא נעים : דרוש
סמוכים לעד לעולם עד
מפעלות תמים דעים ·

ויקם מושל חדש השר אלוי"זי
מויניי"גו יר"ה וילכו
וישתחוו לו ארצה פרנסי הקהל קציני
קריאי העדה · כמ"ר עוריאל כהן
מהחזנים · כמ"ר אברהם מונטירי"אל ·
כמ"ר יהודה ליאונ"ציין יצ"ו · ויגחמס
וידבר על לבם :

עוד אחת היא · על כן אמרתי
תם דברי ותהי זאת
נחמתי מנוחתי ומנחתי · ותחנתי
למנוחתי יביטו יראו כי במקום חילה
שם היתה הערה עדות זו לעדתי :

חבר הקאפו"ציני הנקראים
אחים קטנים עם רב ·
ישנו בם אחר · מפוזר ומפורד בכל
מדינות מלכות הנצרים שמעו · פר"א
מאר"קו די אויא"נו שמו · כהן און דורש
לעמו · ובראשית אונו לו משפט
הבכורה · ובתוך אחים חלק מעלה
יתירה · הוא הגדול בעיני השרים
והמלכים · הוא היה בצבאות הקיסר
ופולונ"יא בשנת מצור ודרור ויאי"נה ·
ויקראהו בשנה הזאת הקיסר ורוכוס
לורי"נה וישב עמו סביבות בוד"א שני
ירחים ויותר מהמה :

חן עד לאומים נתתיו מגיד
ומחוה אמונים · נגדה
נא רבת הנרגנים להשבית מדנים :

כי נהיתה הרעה עלינו פר"א נרטולא"מיאו מקאס"טיל פראנ"קו ראש הקאפו"ציני בפאדו"בה שומר בי"ח חבר ערתם הנקרא גוארדיא"נו כתב אל פר"א מאר"קו גודל המהפכה וכובד המבוכה לדעת נאמנה אם כחשו במאמרם או צדקו בדברם מביאי הדבה וידברו נכונה:

ויען לו באגרתו מעיר גרא"ץ ביום א' אוטוב"רי את הדברים האלה ככתבם וכלשונם:

לא בלתי חמלת עובד אלקים הנני שומע מאגרתו הקורות המוצאות בפאדו"בה מחמת התקוממות המון העם נגד היהודים הנעצבים בלי פשע כי שקר שקרים הוא שהיהודים אשר בבו"ר פעלו פעולות אכזריות על הנצרים כאשר מללו. אמת הדבר שהתוגרמים עשו כזאת וכן הגידו הבורחים מן העיר הבאים אל מחנה צבאותינו. אמנם על היהודים מעולם לא שמעה אזני ספור כזה בשני חדשים שנתעכבתי במחנה ההוא:

הקדחת עובתני וגו':

ויהי היום ויבואו שני כהניהם הסובבים בעיר מבקשים אוכל לברות למו ויגידו אל איש המדע והנודע וחשוב גם בעיניהם כמ"ר שמעון לוסט"רו את הרשום בכתב אמת:

ויהי כימים אחרים ויעבור פר"א מאר"קו על פאדו"בה ללכת לויניצי"אה ויודע הדבר:

וישמע הנשא בָּנו בנו כמ"ר יצחק יצ"ו ויאל אֱלֹוה אליו. אולי יחפוץ ונראה פניו. נקומה ונלכה באור ה'. ומפיו נוציא מלין עין ראתה תעודנו באזני אחוזת מרעיו. והם לעיני העמים דוברי שלום ואמת יביעו ידברו ממתק ישתמרו כל פועלי און מדבר שקר:

לא רבים יוקמו לעלות ולראות אותו. וה' הצליח את דרכנו. ויהי אך יצוא יצא מבית תפלותם ואחריו ארחת האחרים לא מנענו מכבוד וארבר באזניו אמרי נועם דברי טעם ונמצא חן ויקם את מאמרו בתם לבב וכל העם אשר סביבותיו הסו לקול רם כי אמרו יכבר פי דוברי שקר. וישמעו גם שני נצרים אשר היו עם הנבון הולך ואור. וכלמות עולם לאויבים מנהו. ויתמהו האנשים איש אל רעהו:

אל גדול ה' מריק לכל חי ברכה עד בלי די בפרש שדי. ויאצל מן הרוח הטובה על כל יציר חלדו. ויצק אלוק בעדו. כן עור

אל איש ואיש לפי מעבדו · יזל כטל
רסיסי חסדו כי כביר מצאה ידו :

אמנה חמסך עליך כי אם גזרת
צמר נכון למועדי אגל
אתה · להחזיק דבר בעתו דלף יורד
ביום הציר · ואינך כאבני ניר או סלעי
קיר ולא נס לחה · הנה מה טוב · ואם
על הארץ ירלוף נהפך לשדו בחרבוני
חיץ ועודנו בא איננו כעל קיר נטוי
גדר הרחוירה · ומה יעשה עליון
בציה :

חגור נא כנבר חלציך והתבוגה
אזור · וה' אלקים
יעזור :

יפתח ה'את חורו הטוב לחת ·
ואתה חתור אל תרף
ידיך · כי הנזהר בהם בגמרם נקב רב ·
וארובות השמים תפתחנה :

ברק שביב אשו אלוק ממעל
וירא ברואים את האור
כי טוב המאיר בארץ לדורים כמ"ר
שמעון לוסט"רו · ויגש להעלות נר
טרם יכבה · ולאין אורים ערמה
ירבה :

זכרתי ימים מקדם במוסרי
הישיש הקצין אבי זצ"ל
נושא לי במשלו האיש הזה מיום יד ה'
הויה בפאדו"ברה בדבר הוורת שנרת
השצ"א כאשר אחרי מורת ברה זקני
ממונה המדינה ער יום מותו הקצין
כמהח"ר שמואל בן האלוף הקצין
כהר"ר גרשון ז"ל ומיתת שלשת בניו
האלוף החכם הרופא כמוה"ור
קלונימוס אשר לו יד ושם בתורה
ובחכמה · ושני אחיו יודעי מדע וכל
בני ביתו זולתי האלוף החכם הרופא
כמוה"ור יהודה האח הרביעי היושב
אז בויניצי"אה (ואלה שמות תאריהם
בפי האלוף החכם כמוה"ור אברהם
קאטלא"נו צז"ל בספר זכרון אשר כתב
על המגפה החיא) מע' אבי ושני
אחיו ירד הפלטה מהרוה נסו
לקאסט"יל פראנ"קו וילך עמם גם הנער
לוסט"רו הלזה כי קטון הוא בימים
ההמה · ויספר לי את רוחב לבבו כי
ידע הנער מאוס ובחור ויהי לנס
ולתפארת · אז ראה ויספרה ויהי לי
למזכרת :

עתה אלכה ואשובה אל שיחי
הראשון מקאסט"יל
פראנ"קו אל קאסטי"ל פראנ"קו הוא
פר"א בארטולאמ"יאו ובירו אגרת
פר"א מאר"קו · לא השיב אחור ימינו
האב לוסט"רו ובנו עד אשר הרוה את
חשקו · ו'וציאה מחיקו · והנה
לצולעת וכושלת מדתי הבראים עדות
נאמנה · משען ומשענה · אז קראתי
בערו · לעושה אורים גדולים כי לעולם
חסדו :

והמכתב מכתב יישב כי אות
אצבעותיו

אצבעותיו טוב להם מאלפי זהב ׃
והחזיקו בו ונשקו לו ׃

וממוני קהלנו חשבוהו לטובה
לעזרה בצרה שלא תבוא
בעבור תהיה לעדה לאשה מצרה ׃
להראות העמים והצרים את הרמיה
כפעם בפעם בלב נבון ובטוב טעם
באשר פוצחים במשאות שוא ומדומים׃
וישלחוה בתקפה ובגבורתה עדיה
זחוחמיה בטבעת סופר העיר והשררה
יר״ה לקהלות רבות ויניצי״אח ׃
וירוי״נה ׃ מאנטו״בה ׃ רו״מה ׃
פירא״רה ׃ צינ״טו ׃ רווי״גו ׃ מודי״נה ׃
פינא״ל די מור״נה ׃ ריג״יו ׃ ליוור״נו ׃
פיורינ״צה ׃ פיזא״רו ׃ אנקו״נה ׃
אורבי״נו ׃ טריאס״טי ׃ גוריצי״אה ׃
סיניגאל״יא ׃ לו״גו ׃ סיי״נא ׃ פי״זא ׃
קאז״אל ׃ מונפירא״טו ׃ אס״טי ׃
טורי״נו ׃ וירצילי ׃ אלאכסא״נדריאה ׃
בו״סי ׃ קור״פו ׃ איספר״וק ׃
ותעניגה כלן לקציני הערה ׃ בשפתי
חן ותורה כי לולי ישועתנו היתה
למו לעדה ׃ טרם תכבד העבודה גם
עליהן עבר כוס החרדה קינים ופתחי
מיתה ׃

ויבוא אחרי כן מויא״נה אחד
מחורי העיר הנבבדים ׃
קונ״טי קורא״רו צא״קו שמו ולו כל ימי
מצור בו״דא במחנה צבא הקיסר
מהלכים בין העומדים ׃ ודברת אמת
היתה בפיהו כי טפלו עלינו שקר זדים׃
בגד בוגדים ׃ ויקשבו הנגידים ויהיו
לעדים ׃ ויהם קול פחדים ׃

זה ספר תולדות הרע ביום
קרוא אלקים אותן
בדמות הלוים עשה
אותו ׃

הלוה הלזה הנושה נושא משך
הריע וטרם כסף ישיב
לבעליו ירחי שוא יעבורו ורק מעט
מעטישלמנו ׃

וזה היום עשה׳ לחלחלת
מתנים ופיק ברכים
ולחלוש שחילי שלות השקט ולא שבה
ער היום הזה ׃

ויהי בימים הרבים ההם וימש
הלך ברכים וינוחו בני
ישראל מן הרעה בו״רא ויצדקו ׃ ויעל
ישועתם אל אלקים באחרית הימים
צדק ושלום נשקו ׃ ותשקוט הארץ ׃

וכי ישאלך בנך מחר לאמר
מה העדות והחקים
והמשפטים אשר צוו השרים בבועטים ׃
צוררי סוררי ארורי יום המר ׃ מה
נאמר בהם ומה ננמר ׃

דע בני כי שרי צדק הם
ומשפטם כצהרים ׃ ולפני
עצת העשרה הרמה נצב הדין כעצם
השמים ׃

אכן היהודים ברעת החרישו ׃
ובחבונה

ובחנונה אין קורא בצדק ואין נשפט בתלונה׳ לא העירו ולא עררו את הלהבה עד שתחפז ופתיים עברו יענשו׃

ואף כי החשו שופטי צדק לא בוששו׳ ובמצות העצה שנים מראשי הפרצה נתפשו׳ ובבתי האסורים בויניצי״א לנחושתים הוגשו לשלח אותם לעצת אל. ושנים טבח וחרש עגלות אשר נסו׳ נקראו בתרועת חצוצרות ולפות נרונו׳ ויחרד כל העם על האנשים האל׳ והיהודים נתנו תודה לאל אשר שלח המלאך הגואל׳ כי ברחמים גדולים השרים שפטו עול אך טוב לישראל׃

אל ה׳ בצרתה זבחי תודה׳ אומר לברק טוב הוא ויחוקהו במסמרים׳ ויחשקהו במשמרים׳ סמר מפחד בשר׳ שמר מפחת בצר׳ יהיו למוסר מים במורד נגרים מראש צורים הנאהבי׳ והנעימים לקראת צמא׳ ואם ישקוט יבאש היאור והוא טמא׳ הן בכבוסיו לא יאמין והמים לא זכו בעיניו לשבור חורב מעיו׃

ולולי ימוט לב האדם לאדם מפחד רעה׃ רקרע כל יצר מחשבתו׳ ועלתה צחנתו עד יום מותו׳ לחרפתו ולחרפת נשמתו׃

חן החלך נושע ברוב חיל ואימה׳ אף כי אנוש רמ״ה׳ ויונה את עמיתו לעומתו נעתם בחימה׳ וייקץ מן התנומה מן התרדמה׳ נפש נבהלת באדם תחלף דרכו ועל ה׳ ישאף לבו עד מלאת לו שינה תמימה׃

ואין המלך נושע ברוב חיל וחומה׳ כאשר ביד רמה׳ רמה העם ירה הרם ומבחר אנשיו טובעו בדם ומרמה ואין לו תקומה׃

נאוה נוה דוה וזלות שפלות דלות הגלות לך נת יהורה בארץ הלזו הנשמה׳ משא דומה׳ הנה כי כן תשובי בחכמה׃

אשא משלי בשמאלי למה את דומה׳ אשימה נפשי בכפי ובימיני את האומה׃ לתת בסער לנער בער דעת ומזמה׃

הנשמה שולחה השלכה אל האדמה הארורה ממרום האורה לתהום המורא׳ תמהון מתים מתים׳ ממעון תמים נעים אל המונעים מניעים ומענים׳ נוה נהי נהיה ארץ מאפליה נשיה מדבר ציה׳ שם תשב משוגרת מגורש׳ מסוגרת בבטן המלאה חשך משחור׳ ובטרם ידע הנער בחור תרדם נעלמה נהלאה׳ והנה מתלאה׳ ברוב דעת תוסיף מכאוב׳ חובלים יעלו׃ חבלים יפלו׳ הבלי הלב יבהלוה׳ ערדי חהשרים ירעידוה׳ עבותות הבשתים

הבעות ים יתעבוה · נזרים גורזים
ירגיזוה · מחנות העשחונות · מהומות
המלחמות · תהפוכות המבוכות ·
צרות רבות ורעות ומקרי מרורים
לאלפים ולרבבות יסבוה גם יסובבוה ·
אין קצה לקוצי המציקים · אין ערך
לכעור העוברים · יאחזוה ישמטוה ·
וככדור בארץ רחבת ידים ישליכוה ·
ישסוה וארורוה כל עוברי דרך · יעבירוה
יעבידוה בפרך :

ואנחנו חשבנוה בכל זאת
מאורשה להשארות
האושר באשר מראשית אשוריה עד
שאריתם תירש הנחה ומנוחה ארוכה ·
ומחלוצי הלחץ תחלץ ותצלח
למלוכה :

גם את בת כנרת מבית
וביתן לבתרה ובוהו
הובאת · מגבעה לבקעה מגאון עליה
לגיא תחתיה · אין נורל כגורל רגליך ·
אין רגע מרגוע לגערחך · כי תלכי במו
אש לא תחומי ואין צנה לצנחך · וכי
תבואי בשבולת מים לא תרטבי ואין
שבות ליבשתך · אם יפול עץ בדרום
ואם בצפון אנה ואנה · עליך היו כלנה ·
אין ננות מסכנות וענות פורענות אשר
לא תחלוקי בו ענות בית עם נעות בית
בעלת החנות · גם ביום נם בלילה
החדרה תחרדי על פי נערים נוערים
ונערות רעננות או ניערות : ותחליפי
את משכורתך אשכרך וכשרון רכושתך
בכושרות · וברעת תער שכירתך
גולחת ויסר כחך · ותמירי הרוממות
למרירות · ועח רקוד לקדרות · ותלכי
קדורנית אחורנית · והרשות והשרירות
לרשות ושרות · המלוכה לכלימה :
ומשבתיך במשובותיך למבושותיך :
מהרפיך ומחרבין :

אכן הרגעי ודומי · הוחילי
בחיל חיליך ואל תהומי ·
עוד תקומי להתיצב לפני חשוקים בסגר
משחקים · ומשחק תחתית עד השחקי ·
האחר יקים את שאריתך · והיטבת
באחריתך :

ואל ישיאון חושי תכל :
ויפתוך רעיוני אבל · או
יבהילון מורשי הבל · שפעת שעיפים
פושעים תכסף זכרי מד"ין ועיפ"ה לאמר
ארכו הימים · והאימים הומים · כלו
כל הקיצים · והקוצים קצים · והנוגשים
אציס · ואין חזון והן רזון ואין מזון ·
שימי בקרבך על לבך כי על פי יודעי
מדע הרב או המעט לא יחליף המין ·
ואם בן פנת יקרת מוסר מוסד המאמין ·
לא יחיש או יחיש לא תחושי לא
תשיחי כי תחשי ושחוח תלכי הבט
ימין · ער תעמודי לגורלך לקץ
הימין :

בקץ הימים תשועת עולמים ·
וכדבר שומר הבריתכי
אזלת

אזלת יד יתר השאר׳ת · והיה באחרית :

ביום חובה היה בטוב ובתום רעה ראה · ואם המראה נאה משחת אל תחת · ואם תחת בלבב דוה ונכאה עור קוה ואל תלאה : ביראתך כסלתך תקותך בתהום דרכין · וכי שן האימות ישולח בם אל תאמר נואש · וביושב הארץ הריח נבאש · גרש את האשמה הזאת ואיד בינה · גרש את האימה הזאת ואת שינה כי לא יירש שן האימה הזאת עם עני · עם יצחק שחוק עשה אלקים לבאים בתוך לבאים אבלים בלואים חלכאים · ושובע שמחות ונחמות בבית הישימות :

חגולה כולה מכה נחלה צרה גדולה · וקול לה להשכיל להיטיב אהליבה ואהלה · כי הלאה אותה אלקיה ומאהלה המאהילה הלאה הברילה · ומרום המעלה אל תחתית עבטיט האפלה השפילה הפילה :

אכן איש יהורה אל ירע בעיניך על הסער ועל אימתך כל אשד תאמר אליך צרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך הרע כל המחלה · ובו בתחלה נראה אליך התכלה :

מי זה אמר ויחי אם ה׳ לא צוה · הוא באפס תקוה כשה עקור ותלוא לעולה · האש והעצים לאכלה · החרב שחוטה לטבח מרוטה והיד פשוטה · וכפשע לפצע מאין ישע · וישלח המלאך והמאכלת לא אכלה :

להראות לך אות על המוצאות ער קץ הפלאות · כי בקץ התלאות יקר הגדולה משפט הגאולה · וצדיק באמונתו יחיה · עתיק בתמונתו יהיה · כי היא כסותו לברו היא שמלתו · וידע וישכיל אחרית דבר מראשיתו :

אבל אשמים אנחנו · ואין נזכור ראשונות אשר שמענו · ואת האחרונות אשר ראינו : שכחנו ·

היטיבו את אשר דברו לזכור ולהזכיר את הצוקה הזאת במועדה מימים ימימה :

אריך בשיחי ואהימה · ואת קולי ארימה :

אבינה באנוש אבחינה את צורתו ולא מצאתי בה כשרון רק את הזכרון הזה למלא כל חסרון ולכלה כל יתרון להלינו ולנהלו במישור כמלמד לשור :

לשומר הרשון בנפשו מאין מחסור · ולא ימחוק מני ראשו הקרוב והרחוק לבלי חק אמרתי

פחד יצחק

אמרתי מהו"לל· ולשכחה מה זו
עושה· בגלל לחצה אין רעיון אין
נסיון אין חכמה אין תבונה ואין עצה:

כמה מהמשכילים כלים רקים·
מקבלים ואינם מחזיקים·
כל המרבה בזכירה מחכים· הסופרים
והספרים הרבה אין קץ בכל תושיה·
וספר הזכרון אבי העצרה ורב
העליליה:

מה יועיל ראות רבות ולא
חשמור· מה יסכון אם
לא יכון ולא תזכור:

אל אלקינו כי מרבה לשלוח
ממרחקים צרות וצוקות
לאיש מעשקות ולא זכר צר המחכים·
איר יוסף· ישכחהו עוד ולא יאסף·
ויסף גם הוא להוכיחו בשבט עברתו·
לחקן את אשר עותו· וכי פעמים שלש
ייסרנו· והוא עמל ישכח וזכור לא
יזכרנו· אף הוא ימשנו יעזבנו· מלפניו
גרש יגרשנו· כי יפול הנופל ממנו:

כמלמך לאדם בער ואם ישכיל
לא יכיל· ואם יבין לא
יבין· משפך מכנים בזו ומוציא בזו·
יקוץ בו כי לא איש בינות הוא ואון
מחסיר בקריאת עוזו:

קהל פארוב"ה קהל נבונים
היום ראית אשר לא ראו
אבותיך הזקנים מלפגים בזמנים
הראשונים· ואבות אבותיך מימים

קדמונים:

הלא ידעת אם לא שמעת אלקי
כל עם ה' זורה בקצות
הארץ ישראל גוי אחד לצבי· כצבי
מורח ובכל מקום מוקדר מוגש לשבי·
ומנוחה ואורה ערבה עברה· בת קמה
באימה כל"ה בחמודה ויסירה
מגבירה:

ואתה שמן ה' אלקיך כשובבי
במים לרוב והאניה
חשבה להשבר ברוח עובר· השוכבים
על מוטות ישן וצורחים על ערשותם
פן פתאום יבא אידם· רוח תשאם
וסערה תקיץ אותם· ואתה תחיל גם
בשכבך עם אבותיך· אין עריך אליך
לחרדה בתפוצות יהודה· הנס מקול
הפחד בנפול אל הפחת· וטרם תמצא
נחת ברדת שחת כי תשכב לו תפחד
ושכבת ועצבה שנתך· כי ברגע
הפקודה טרם ישמע בחוץ קול האבידה
לספוד לצרה ולבכותה· בעוד נפש
הבשר בדם ולפני קרתו· הרחק את
העיר בגפו יצא בן ביתו· כובש העין
בלבושו ובדם עצבים סודו· במנוסה
יוליכהו יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על
אברתו· ולא ידע איש את קבורתו·
פן יהיה בחורף לחרפה בין הפגרים
בין הבתרים וינתחו את גוו לגזרים
סחוב והשלך סובב הולך ואין פודה
ויתרם תאכל חית השדה:

המחית

המחית נא מזכיר אשר כתבת את אשר צוה ה' לעשות: זה חמש שנים לבעבור נסות· כי יכתוב עליך מרורות חדשות· ודבר אדוני הארץ אתנו קשות:

זכור ושמור את יום השבט לחדשו על לוח לבך· כי ה' אלקיך בקרבך· כתוב הוא אתי: וביום פקדיופקדתי:

בחמישו בשבת בשבעה עשר לחדש עשתי עשר הוא חדש שבט בשנת מ"ת בין הערבים הוכה ומת בחצות הלילה בחור מעם שמו חננאל הלוי:

ויחי אך יצא יצא רוחו לשוב לאדמתו ביום ההוא בגויתו ויכסוהו בבגדים וכולו חם בשמלה מגוללה בדמים נחבא אל הכלים:

הבוקר אור ערת תלמידים הקיפו מחנה היהודים את הקולות ואת הלפידים· ואין פותח ל הגדודים:

והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע לחלונות הנשקפו' החוצה ומשם באו· ויחפשו ולא מצאו· ויתגעשו כי חרה למו· ומטעם המושל נאם הגבר הוקם שתי חצוצרות הקצף הריעו בארבע כנפות החצר להרחיקם:

הם הרחיקו ואל היהודים צוה לאמר אל יגעו יד בנרצח ובעור בשרו· ער עת בוא דברו:

ולולי התמהמהו אחיו עד בא השמש לטוח אותו כי טח מראות עיניהם· או אם נזהרו· גם העצמות נחרו:

ויבואו בערב החותרים· ויוציאוהו ממסתרים· וישאוהו אל משרתי מנחתי הפגרים· וכשור לטבח יובל בש"ור הוא בית מדרשם הושם: ויהי שם ששת ימים תמימים· מוכן למאכלת ולממשלת רגים קמים· לא היתה כואת לעולמים:

ובטיא"טרון קראו בגרון רון שיר השירים· כנועם שיח מספר תמרורים· השחיתו התעיבו וילעיבו בעיר בעברים ותהי חרדה ורעדה ואין יוצא החוצה מן העדה· כנקלה כנכבד מן הרשים או הראשים הגבירים מן החלשים או שלישים המה הגבורים· פן יפגעו בו ילדי נכרים וחרבות צורים· וחל בשליש עפר הארץ וסקל בקלס צרים:

הרצים עולים ויורדים מפאדו"בה לויניצי"אה והצרה גדולה ואין עוזר:

ויהי בוקר יום הששי ויעלו לשמים מהארץ קולות הפחדים · כי באישון לילה נגוב גונבה גוית היהודי מבית מדרש התלמידים · והעיר כולה נבוכה : וחמת המושל שפוכה · וקשת התלמידים דרוכה · ולהבת קצפם נפוחה · ועדת יהורה הפוכה · גם היא נאנחה ואין מנוחה :

ויבואו השוטרים ויתפשו ארבעה מבני העדה וישימו אותם במשמר · והאחרים כלם נסו לקולם :

ולעת ערב יום השביעי שבת וינפש הקהל הנבהל · והנשמה חסרה מפני קול ענות גבורה קול התלמידים המתיחדים · לבא בלילה להשמיר להרוג ולאבד את כל היהודים :

ותרך שנת איש ואיש חלוץ בביתו ויעמידו הצופים אל השערים · ויקשבו קשב ויראו לפיד אש אשר עבר בין הגזרים · ויצעקו וינאקו ויקראו · חרב חרב את אש בוער · ויחרד כל העם אשר במחנה שואג ונועד · לא היתה כמוה בכירת עם המית ים סוער :

וביום המנוח המושל לאסירים פקח קוח · כי בלילה ההוא גבורי בח השיבו את הגולה : ויהי בבית הלמוד כתחלה כל היום השלישי · אך לא בעי עד לילי הרביעי אז הושב באשר הוא שם והיתה מנוחתו : ויאסף אל עמיו ויקרבהו בקבורתו :

את אלה שימו בלבבכם רעים שיתו וזכרו דודים אין קודרים שגבו ישע מן הרשע :

מן אז והלאה אדם כי ימות בעת הנתוח · במתים חפשי על משכבות אבותיו ינוח · ולא קמה עור רוח בלב מר וזעף לשוח · ופה הקבר פתוח · וגרונם ולשונם יחליקון על התקון :

תכון תפלה לנורא עלילה על הקהלה : כן יעשה לה עד הנאולה · כי יצא הצרי מן הצרה · התרופה מן הטרפה · מן המחלה החמלה · ומן התרעלה התעלה · ועתה כך לך · בשמים רוש · מר דרו"ר ממקור המרור · ואתה קח לך · בשמי"ם ר"א"ש ואור מאור שכל מוב על מעשה ה' כי נורא הוא · קחנו ועינך שים עליו למען ימצא חן בעיניך כי עמך האוי הזה נהפך בגוי הלזרה לפרות וישע רב :

וזה משפט נשיאי הממשלה שרי סגולה · קרא את המגלה לתת תודה לאל המושעות ולו נאוה

נאוה תהלה:

ואתה השגח' מיוחדת ומתוכנת אל הכתב העניו הנקרא עתה מוצב לפני כסא הראשים מערת היהודים אשר בעיר הזאת ואשר בפארו"בה ויד ציר העיר ההיא עמם המסייעתם · כי נראה ממנו מפורש מעוות גדול נהיה על דבר אשר בקשו התלמידים ההם בחזקת היד גוית חננאל לוי עברי הנהרג · בתואנת להשתמש ממנה בלמוד הנתוח · אמנם רוח אחרת היתה אתם לבצוע בצע אשר לא כדת · וגם משורש זה פן הצאנה תולדות יותר רעות מחמת לכתם ברגש והמון רב · לכן מודעת זאת כי לימים הבאים הכרחי הוא תקון רב ונכון לא בלבד לנחמת היהודים היושבים בעיר ההיא וחוסים תחת כנפות השררה ככתוב בדברי קיומם · כי גם להצלת ושלום העיר ההיא הנאהבת' והנאמנה עד מאד להסיר כל קלקול ובלבול ומוקש כי יולד באלה הפגעים:

לכן תנתן דת שבהתנהגנו על פי גמר בית דין הבריאות בגזרתו בלב נכון יום כ"ג נובימב"רי אלף תרע"ב על היהודים בעיר הזאת · הדין ההוא עצמו יהיה נגזר על היושבים בפאדוב"ה · ובכן יקויימו בכחם לקבור גויותיהם כפי מנהגם באופן שגויות היהודים לא תוכרנה חוץ מהקברים אחרי שנקברו שמה · לא ימנע להם או יבצר מהם לקבור אותן בתוכם גם לא בתואנת מלאכת הנתוח:

ולמען כל מה שנאמר עד הנה יקויים בכל תוקף כאשר יאות וכרצון העצה הזאת להסיר החרשות הבלבולים והקלקולים אשר יוכלו לצאת ממקרים כאלה בתולדות עקלקלות ונזק היהודים ההם וגם בנזק שלות תושבי העיר ההיא הנאמנים היושבים תחת ממשלתנו כאשר אמרנו' יוטל החוב בשפה ברורה על מנהיגי פאדו"בה אשר הם עתה שמה ועל הבאים אחריהם שבכל זמן שבדבר הזה יקרה פשע ומעוות מה יגידו אותו אל ראשי העצה הזאת למען תמצאן הגזרות היותר מהירות ועצומות נגד מי שיעבור על הרצון הזה הכללי:

וזאת תשולח בהעתק אל מנהיני פאדו"בה והבאי' אחריהם להוריעה וקיום היושר בכל תוקף ·

אלו"זי קונטארי"ני ת"ל דוכוס ויניצי"את לאישים מיוחסים וחכמים זכרי"אה ואלארי"סו במצותו מושל וזוא"ני פיזא"ני ראש פארו"בה ולבאים אחריהם הנאהבים והנאמנים שלום ורוח אהבה:

תקבלו נתון האנרת הזאת בהעתק גזרה נתנה היום בעצת העשרה על אודות שלום היהודים היושבים בעיר ההיא מפני המעות אשר נהיה בימים האחרונים על כי רצו התלמידים ביד חזקה גוית העברי ההוא הנרצח:

וגם לזאת תתחבר ההשגחה על היושבים תחת ממשלתנו שיחיו לבטח:

לכן הנה אנחנו מצוים לכם עם ראשי העצה הזאת לקיים החוק הזה בכל חלקיו. ובכל פגע כי יקרה דבר חדש ומעות להגיד אותו אל כסא הבית דין בעד הגזרות היותר נחוצות ונמרצות:

נתנה בארמונינו הדוכסיי יום כ"ז פיברוא"רו אלף תרע"ט:

כל זאת באתנו ולו שכחנוה פשע רב בישע רב:

הוא טל הוטל על עם הותל בארץ רפאים. מתת לקים שפשפ לנו זכר לנו. למען תזכור את יום פדותך כעל כל אשר גמלנו. וה' פקד עת צרה במבשר המר מהרה. הנשית כבר את הראשונות. כי יפקד מושבן את האחרונות. השכחת חנות אל כי קפץ באף רחמיו עוד:

גם אלה לא תשכחנה. וחסרי ה' לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך:

בסוד ישרים ועדה נקהלו היהודים. קימו וקבלו עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים אליהם בקהלה זו להיות עושים בכל שנה ושנה את יום העשירי לחדש אלול זכרון תרועה מקרא חדש שנת התמ"ד אשר לא תקע שופר בעיר ויהי כמחריש. לכן יתן בקולו קול עוז הולך וחזק להעיר אויל מחריש עיל משריש:

ביום ההוא יושר השיר* משמיע ישועה. ובזמרות נריע תרועה. בבתי כנסיות אחרי התפלה. נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים. ערב ובוקר וצהרים להודות לה' על הגאולה. ועל התמורה כי שנה את טעמו מאפלה לאורה. לפניו נערוך את הנרות והיו למאורות. וכי פדה ממות נפשנו אב לבנים יודיע. וביום ההוא נפש נענה ישביע. ומנהיגי העדה הממונים מתיבת הצבור ישלחו מתנות לאביונים ולאין אונים סך מעות מזומנים. וכאשר יחלקו בשבט סופרים מדי שנה בשנה באדר בהדר בימי הפורים כפלים יחלוקו באלול בהלול. לכל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה נחדש הלולים לה':

ואתה

* הוא הכתוב למטה חברתיו לזכר עולם

ואתה קום קרא אני לדודי ודודי לי דודי לי ואני לו · ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו · שים על לבך איש פאדו"בה את כל חגמולו · ושליש שים על כולו · לרעה מה יעשה לו · כי תכון ליום תרועה מקרא קדש בחדש השביעי באחד לחדש עד היום העשירי יום כפורים ולא יתמהמה מעל בעמיו להחלו :

ואלה הדברים אשר נתתי ביד הסופר ויכתוב ויקרא באזני ממוני סגולה ויקיימום ויחזקום על פי הקהלה כולה · ויהיו לשם ה' ולתהלה :

כל ארחות ה' חסד באמת לישראל גוי אחד מפוזר ומפורד בתפוצותיו · ואם זכר עשרה לנפלאותיו · לחנון ורחום ה' יום יום יביע אומר על האותות הגדולות הנסתרות והנגלות · ועל התלאות המוצאות והפלאות הבאות יזבח שבח תודה יקרא בשם אלקיו כי הוא עובר עלינו תמיד עזרת מצר במסתר מלך במשפט מעמיד · מידו הכל הן הן נוראותיו הן הן פלאיו · אמנה פוד ה' ליראיו · ולא כל אות לטובה גלוי לעין כל רואיו · כל פעל ה' למענהו · זה יעמוד ולא יכיר מראהו · וזה דבר בעתו בעולם כמנהגו יקראהו · מי עמל ישכח ובלוית חן ותורה זכור לא יזכרהו · ומי רואה את האמת ואינו מלוהו · עובר משום לועג לרש חרף עושהו :

אחת היא בימינו גם העברים העורים והמוכים בסנורים ראו כן תמהו ויאמרו אצבע אלקים היא :

טובה תוכחת מגולה ואהבה מסודרת הבאה אחריה אל הקהלה הזאת להצלה גדולה אשר לא ראו אבותינו ואבות אבותינו גלויה לכל הגולה :

ביום העשירי לחדש אלול התמ"ר הוא היום אימם ונורא אף ה' חרה ולהט החרב המפהפכת הניף על ערתנו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים בכל פנה וזוית לנתוש ולנתוץ ולהאביד ותגדל החלחלה במאד מאד כמוה לא נהיתה ואחריה לא תהיה עוד בעזרת ה' צבאות · הלא היא כתובה על ספר באר היטב בעט ברזל ועופרת · בעבור תהיה למשמרת מנחת זכרון מזכרת :

וזאת מודעת בכל הארץ כי אזלת יד ותוחלת אונים אבדה ביום ההוא יום המר לולי ה' שהיה לנו כי הוא אמר וישלח עזרו מקדש וברחמים גדולים הצילנו מן המצוקה בידו חחזקה :

על זאת כלנו אנחנו קמנו ונתעודד

ונתעודד בסור ישרים ועדה לתת תורה
לאל המושיע ולכרות את הברית הזאת
אם אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת
אשר איננו פה עמנו היום להיות עושים
בכל שנה ושנה את יום העשירי לחדש
אלול זכרון תרועה מקרא קדש הלולים
להודות לה' על הגאולה ועל התמורה
כי הפך האנחה להנחה ויוציאנו
מאפלה לאורה לכן ביום ההוא מדי
שנה בשנה ערב ובוקר וצהרים בזמן
השלש תפלות בכל הבתי כנסיות
והקהלות נערוך את הנרות כיום טוב
וישועה לפני ה' הפוצה מחרב רעה
והיו למאורות:

והיום הזה תאמרנה התפלות בנועם שיח ראש חדש נעים זמירות לדורי דורות ואחרי כל אחת מהתפלות ומזמור יום השבוע ותרועת השופר כמנהג הב"הכ ערבית שחרית ומנחה ביום ההוא ישר השיר אשר יכתב פה למטה לספר חסדי ה' כעל כל אשר גמלנו אז ברוב רחמיו ובשור תנחומיו והשליח צבור יקרא אותו בשפה ברורה ובקול נעים ואחריו יתקע בשופר תשר"ת זכר עולם לא יסוף כי אל הכבוד הרעים וישנב בכחו ויצילנו מכף מרעים מפלאות תמים דעים:

זאת ועוד טרם יעבור חצי היום מנהיגי המדינה הם הממונים אשר יהיו בימים ההם מעת לעת יחלוקו מחיבת הצבור מתנות לאביונים עניי פאדו"בה ופארובא"נו בני הישובים במשפט וצדקה כאשר יראה בעיניהם סך מעות מזומנים כפלים על אשר כבר חלקו בשנה ההיא עצמה בימי הפורים הקודמים חק עולם כל הימים:

את כל זאת קיימנו וקבלנו עלינו ועל זרענו ועל כל הנלוים עלינו לשמור את החוקה הזאת במועדה מימים ימימה להכיר ולהזכיר את ישועת אלקינו:

והאל העונה אותנו ביום צרה אל יטשנו ואל יעזבנו יוציאנו מהרה עם אחינו שרידי הגלות מן הדלות והשפלות כרום זלות כי"ר:

ואולם אני טרם אכלה לדבר גם את אלה אחבר ובקנצי למילין אשים עוד כחשים נגשים חדשים מקרוב באו והכתב והמכתב נכתב ונחתם כי אם תם הקצף הזה האחרון מין הראשון אחרית דבר כראשיתו פתוחי חותם וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים השם פה לאדם:

ראה החלותי תת לפניך ראש פחנים אכזר קדם מפעליו את בדיו ואת כל כליו כלי משחית

משחית להכרית · ואחשבה לרעת זאת עמל היא בעיני הגיד מראשית אחרית · ואזכור ימים מקדם שנת הת"ל ואומר זה החלם לעשות בספר צואת ע' בירנארדי"נו ויסבבו בשוק הדפוסים · ומאז והלאה מלאה הארץ רעה אל עיני כמים לים מכסים · ומן אז חדל להיות לזרא אורח באנשים אל הישראלי נבזה וחדל אישים :

ועתה כבוא הספר הזה לפניך תצלנה אזניך משמוע את רוע האלות וקולות הקללות על בת יהודה · כי אותה אחז אחורניות עשר מעלות · ושם לה עלילות רבות וגדולות ובתוכנה עלתה על כלנה עלילת עולל בעיר טרינ"טו הוא ב' סימוני"טו לאמר זכור ושמור כי בשנת אלף תע"ה פצעוהו הרגוהו העברים לאכול את דמו על מרורים בליל שמורים חג המצות · וככה יאכלו מדי שנה בשנה יתנכלו להמית נפש נענה ילנו במועצות :

הנה אצלי בלשון אטלקי המגלה כולה ומדורת להב קולה ועולה על ראשה בכרוז תרוז אשר שר איש צר ז"ר ס"ר · ונם שם למזכרת אגרת דבה אחרת סברה ממארת מסיבאסטי"אן נווי"לו הטף · והפל נרפס בשנת אלף ת"ק :

ובימים ההם קהל בני פאדו"בה שב על שמע שוא לקלון וכשלון · לאש זלעפות וקדחת חליפות כאלה וכאלון :

ולולי העיר ה' את רוח שרי ויניצי"אה וישמיעו בכתב ידם · ויודיעו בחסדם ובאמונתם העידו כי שקר תרמיתם · דמים ברמים נגעו נשפך לארץ כבדם :

קרב עתה ושמע את הרשום בכתב אמת משנים קדמוניות מפי גבר תמים · הדוכוס מוציניג"ו ויועציו הפרחמים הרמים · והדברים עתיקים נעתקים מלשון העמים :

פויט"רו מוציני"גו ת"ל דוכוס ויניצי"אה לאישים מיוחסים וחכמים אנטו"ניו אירי"צו במצותו מושל ובירטו"ציו קונטארי"ני ראש פאדו"בה ולבאים אחריהם הנאמנים והנאהבים שלום ורוח אהבה :

בא לאזנינו אין מפני קול שאון מתהלך שנמצא בטרינ"טו ילד נהדג מן היהודים היושבים שם :

גם היהודים השוכנים בארצותינו ובמקומותינו נזוקים ומוכים · ורעה עוד מזאת לשמע אזן כי הגצרים המשועבדים אלינו באים עליהם ברגש רב ושוללים שלל הולכי

פחד יצחק

הולכי דרך מפה ומפה : ויצעקו מרה כי יראו לנפשם מלכת אנה ואנה פן יוכו והיו לבז :

ובעלו עזות מצח הזה והמסיתים השם יצא שהם הכהנים הרורשים במקהלות וגם הציריט"אני רוכלים סובבים בשוק ומדברים בם ברחובות קריה :

ואתם בתבונתכם תוכלו לדעת מה רע בעינינו הדבר הזה מעציב אותנו ומעלה עשן באפנו :

ודאי אנחנו מאמינים שהרעש הזה כי מידם נהרג הילד הוא חלום שקר ועלילה לתכלית אשר חשבו למו . והאחרים יפתרוהו :

אכן אנחנו רוצי' שבארצותינו ובמקומותינו היהודים תמיד ישבו לבטח ובלי נזק ולא יגש אליהם אונס עריצים וגדופותם כאשר יעשה עם האחרים מאמיני דתנו ומשועבדים תחתנו :

ואם יש איש אשר יתבוך בלבבו או לא כן ידמה בקרבו . לא היטב הכיר אותנו בזעף אפנו :

ואף כי אנחנו בטוחים שבבינתכם הנכם משכילים היטב שכואת וכואת לא יאות ובפרט בעת הזה תשגיחו לאשר ראוי להשגיח ולא יחורש דבר בעיר הזאת ובאגפיה נגד היהודים על הסבה הנזכרת . עם כל זה אנו רוצים ומצוים לכם שתשגיחו בעונשים קשים ותעשו שיוכלו לשבת כל היהודים השוכנים שם בהשקט ובבטחה וללכת הנה והנה עוברים ושבים :

ולרורשים ולאחרים מנעו שלא ידיחו המון העם לרדוף אחריהם כי לא נוכל לשמוע ולהאזין דבר יותר רע ומר מזה . אמנם אגרותינו אלה תצוו שתכתבנה בתוך גנזי בית ספריכם והיו לזכרון לדור אחרון :

ניתנו בארמוננו הדוכסיי יום י"ב אפריל אלף תע"ה :

ויחי בשנה הת"ל כאשר קמו מרי רוח לשוח ויחפשו עולות למען כלות . המציאו הוציאו ספר ע' בירנארדי"נו . ומושל העיר בעת ההיא דומיני"גו מוציני"גו שר תעצומות . הוא האדם הגדול בצדיקים וחסידי האומות . הוא צוה ויעמוד בכסא דין ורחמים . הבין תעלומות הפיר עצת ערומים הניא מחשבות עמים :

והיום הזה כי עזרנו ה' ואת בתינו החיל בעשירי לאלול התמ"ד . וברוב הימים שקטה הארץ וכח אין עור אל הבל בני אדם כזב בני איש באזנים לעלות כי המה מהבל

מחבל יחד · ויודע כי סרים רדפונו
חנם ויהי שלום מפחד · ויבא עוד
השטן בתוכם וידפיסו שנית את הספר
כאפר לפזר על עם עני ואין עוזר ·
וביום י"ו ניוני"או אלף תרפ"ה נפוצו
בעיר מוכרי ספריהם · כלי חמס
מכוזתיהם :

ויבואו ראשי העדה לפני המושל יר"ה השר אוי"י מוציני"גו שמו · ויקרו וישתחוו ארצה באולמו · ויבקשו להקשיב להשיב הספרים מחשבת השטן וכלי זעמו · ישראל נושע על יד המוציני"ני פעמים שלש · שלשה המה מטיבי סער ברעד ותהי המשרה על שכמו · ויקשב וישמע ויצו ימוש ספר המורא הזה ולא יכירנו עוד מקומו · ברוך הוא וברוך טעמו :

ויטיבו לראות עוד ממוני הכנסיה · כי טוב לחלות את פני שרי וניצי"אה · ולא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו המציקים בעולתה ידיהם · ולא יזידון עוד לרעוד ברהבותם · עצביהם קצף וכוב מעשה ידי הדן לכף חובה ונתיבותיו עוה · ולבלתי סור מן המצוה · בחבערה ובמצה ובעברות הנאוה :

וירד שמה הגביר האביר כמ"ר יצחק לוסט"רו · ועל יד אדוני הארץ גירולא"מו באוארנ"נא וזאכרי"אה ואלארי"סו העלה ארוכה · כי שרי חסר הם ושניהם משלו זה שנים זה אחר זה בפאדו"בה ויעלו נבוהה גבוהה פרוקורא"טורי וגדולי המלוכה · ויבא אדר היקר עורת מצר מתת אלקים ברכה ערוכה · מהד ספרורה שרים קראורה נדיבי העם למחוקק · ובמשענותם וכרבר המתנה אל ארי נוהם ורוב שוקק · כלב לוקק בוקק הארץ · נבול הושם בל יעבורון בל ישובון לעשות הפרץ :

ואלה דברי האגרת לשון זהב והאדרת · שלוחה אל המושל להחבוש נשברת :

המאיר הזאה ומרומם במאד מאד : אלינו ספר מה הנקרא בשם טופס ד'ייתקי ס' בירנארד"ינו מסי"נא הנדפס בעיר ההיא על ידי הקאדו"רינו ובדפוס ההוא יש ענינים מתנגדים אל רצון השורה אשר כל מגמתה לשלום המשועבדים לה ולמבטה היהודים הראוי :

גם הונד לנו שעל פי הכונה הזאת תבונת רוחו הרמה מנעה פזור הספרים הנדפסים האלה :

אמנם פן יפזרו בערים אחרות ובפרט בעיר המלכות הזאת · הנה אנחנו מבקשים מאת רוממותו לשים כתו ומצותו עד יהיו

לאין כל הדפוסים הנזכרים · ולא
יודפסו אחרים כמוהם למען לא
ירתפזרו וסרו סבות המכשולים
והקלקולים המזיקים אל חיי השלום
וההשקט:

ובתבונת האדון הנשא בטחנו
על הקיום הראוי
והמהיר ומן השמים נתפלל אליו כל
הצלחה גדולה:

ניתנה מאת ב"ד השומרים על דבר
קללת השם · כ"ז זוני"או תרפ"ה:
ניירול"אמו באזאר"נא פרנקור"אטור
איזיקו"טור ורעיו:

טוב ארך אפים וגבור הוא
המושל ברוחו נכונה
נבונה האדון מוצינ"ינו · הוא החל
להיות גבור בפרץ וגם בלא רעת נפש
שרי וניצי"אה גבר חסדו לבדו ירום
הודו:

וכי פקודי השרים ישרים
נלוו עליו על אודות
הדפוס והמדפיס ולא יהיה לאיש חמס
דין עני למרמס · עוד העיר ממדרך
צדק · קראהו לרגלו · יתן לפניו
הספרים כלם · ולזכר עולם יביא
במשפט עד כל נעלם:

אז הוציאם המוציא במספר
צבאם חמשה ועשרים
ותשע מאות ויהיולאות בחדר המשפט
עד עת בוא דבר השרים שניה על
מענה המושל שרוף ישרפו מהר · אחד
מהם לא ישאר · לתת להם אפר תחת
פאר:

וביום השבת ז' לול"יו תרפ"ה
אש קדחה ויהיו לאין:

ואתם שאו עין · אמרו בלבבכם
על משגבכם · המעט
מכם כי הנדיל אלקי ישראל · ולא
השבית גואל:

הא לכם זרע ברוכי ה' אור
זרוע מאל שדי זורה
הרקיע · ואתה בפחד ורון יחד קרא
בגרון אל תחשוך וכשוך חמת השלח
כחש וראש · כאשר לא עוד כמראש
חרב פפיות לשון זדים חרב חיל
הבדים יום ליום תריע · ולא עור
שרש פורה ראש ולענה פרי כחש צקון
לחש נפש נענה ישביע · תקום לקול
הצפור נודדת מן קנח השבה אל כנה
על מכונה · ובא תבא ברנה לתת תודה
לאל המושיע:

אך אתה לו שמעני · קורא
ידיד · פן תאמר בלבבך
או חשב באחיך תדבר · הזאת התלאה
אשר מצאתם רערה שואה נוראה לעין
רואה · רגשת זועה ותרועה לאזן
שומעה · כי הרעשת בהגדת אגורת
דאגותיך הרים · ותרגזנה מנאקת
אנקת קנאתך גבעות חרבות צורים ·
הלואת חרדת אלינו את כל החרדת
מספר

מספר חמורים · כי נסו נם זעו
רוחותינו ותפרחנה נפשותינו לקול
מרים הצירים המרים · ההר הרה עמל
ותוליד אבן · אבן האזל כי אזלת ולא
היה דבר רע בציר ולא נפקד ממנו
יציר עד משתין בקיר :

קורא יקיר · חסדי ה' אזכיר ·
ונפלאותיו למה לא
תכיר :

כן דברת לא אוסיף עוד
הראות לפניך כובד האבן
ונטל העול ורעש החיל כבד משיניהם ·
מלתעות כפירים נסרים נמהרים פני
להבים פניהם · הלא מראש בספר
דברתי לקורא אלה כי רק פחד היה
והוא הפלא · ובתוך תוקף נוקף
תקופת הפוקות · חלקלקות המחלקות
וזיקות דולקות אם נמצאת · וכזאת
וכזאת הראית · אם הטבת או היטב
דרשת · ובלבן חרשת · גם אתה
עתה החרשת :

ועתה לכה ואשלחך אל נאון*
יעקב אשר אהב וידע
מוסר ומזמה · תחויש
ויאלפך חכמה :

זה חלק אדם עויל או אויל
מהביל בהגביל השביל ·
ללמוד וללמד מן היציר אחרי היותו
בגבול נתיבתו · על עת תנושתו בלכתו
למצ'אוחו :

כי יהיה לאיש ילד ירחים
ויוליכהו בישימון · ויהיה
אצלו אמון · וישאהו בחקו ויתן לו לחם
חוקו ויסך בערו · ולא ואה מימיו
בעלומיו רק אותו לבדו · וינדל ויאלף
וישאל את נפשו למוד טוב למצעדי
גבר · ויאמר הנני היום פה · אמנה
מאין באתי · ומקום יצירתי איו · ואיך
נוצרתי · ויען לו מטפה סרוחה
התגרלת · וברחם אשה חוללת ·
תשעה ירחי קדם בדמי מעיה הנאלת :
שם ישבת גם חית ורבית · ולא אכלת
ולא שתית · שרך פתוח · ולא
שאפת רוח · ער ילדתך הורתך בעצב
ותנוח · ותצא לשוח :

הן מאן ימאן להאמין נאם
האומן · ונשא משלו
ואמר · ככה נהייתי · ובסתר עושיתי ·
כה התגוללתי · כן בעצבון חוללתי
בשר החמתני אמי · אני עמי · הנני
לעצמי · וברעתי לא אסכל לא אכשל ·
כי אהיה לי למשל · אם יום או יומים
מים ולחם יחסר · כחי סר · אם
לרגעים תערר נשמת רוח חיים
מאפי · הלא יחשכו כוכבי נשפי ·
ואם טבורי רטוב · הנה מה טוב
אעמול מהרה להניס הליח · טרם
אסכן בו אם יפתח :

והוא לא כ"ן ידמ"ה כי שגנה
היא · הנו נער בער לא

ירע ספר ודמיונו משלי אפר · אזי בדרך
היה · ועתה השיג את גבולו ויהי
אדם לנפש חיה : ואם ביושבי חלד
נמנע לילד · בעובר ככה הוא לעולם ·
ומי הקשה אליו וישלם :

כן הדבר הזה במשלו · כי
תבא עליו בהפך נבוליו ·
התערוך המעשה העשוי או כי איננו
עוד חלף הלך לו · אל עצמו בהעשותו ·
ולא תכדיל בין הגבול למסוללו · בין
המסלול לגבולו · הלא אם קטן עתה
בעיניך הפועל בצלמו ברמותו · רב
ועצום היה בתקפו וגבורתו · בעת
צאתו בעת היותו ואין לרמותו :

וזאת גם לי גם לך תהיה ·
גזורו אתם אנשי אמת
שונאי חונף · וענתה בי צדקתי ביום
מחר כי תבא על ספרי לפניך ואמרת
מה זאת :

חנקלה בעיניך מלאכת
מחשבת דפוס חקקי
המכתב לאיש לבוב כי טובה השמועה ·
או קנה ברזל הנבוב להשליך הרחק
נדוד המבעיר לרעה · או תשחק לרב
החובל עובר ארחות ימים ויקיפם ברוב
ימים בסבוב כנפי יונ"ה בלי מרגעה
וימצא ארץ רחבה נושבה ואיש
לא ידעה · או תשפון בוז על
חניתים אנשים מרגלים חרש ·
התרים בגר חופש כל חדרי בטן
עורקי המים הסובבים בגויות חי
לבל תשטפהו שבולת או ייבש
כחרש · או מוצאי המוצאים
הלבנים אפיקים מקיפים
מפיקים מזן אל זן מוצאי עסים
בג הכרש מן הפרש · או תלעג על מענל
הום בנהמה ובאדם וגלגל
ענולתו מן המתאפק ודופק אל
השוקט הלוקט מגד גרש · ידעתי
גם אני ידעתי כבר · כי תאמד
מה לתבן את הבר · אם כן
איפוא ותקרא מראש ועד סופו ·
את העבר כאשר חובר · ואין
דבר · ואת אשר על הנה דברתי
אנכי לא יהיה לך · לא תעשה
לך לא תשתחוה לא תשא ·
זכור כבד לא תפצח לא תשאף לא
תגנוב לא תענה לא תחמוד לקרוא
עוד · ואם אין ללמוד · הנח
הנשיקות והנשיכות לא תחלל
לא תקלל · אל תהלל אל תחלל ·
לא תריע ריע · גם לא תיטיב גם
לא תרע : סוב מעלי למה
תעמוד :

ואם דלגת מדלתות לדלתות
כמשתגע · טרם בא
נוסע · שוב עלי ויכלת עמוד
ובלשון שחוטה ובמבטא לא אחטא
עולה הוא למעלה או יורדת היא
למטה לא אתקוטטה · וכי עינך
ראתה

ראתה ושקטה · וחלדי כאין נגדך · לה' כי טוב ואין בלעדיו · ופחד
חדל ממני משוך חסדך · ואחדלה גם יצחק גם אתה תפחד אשר הפלא
אני למה אטרידך: חסדיו · נבואה עדיו ·

רק זארת אל תמנע מענה ונרוממה שמו
נעים ברוב רעים להורות יחדיו:

שיר

לַמְנַצֵּחַ עַל מְגִנּוֹת לִבְנֵי פָּארוּבַה׳
שִׁיר מִזְמוֹר לְהַזְכִּיר׃

לְךָ ׀ יְיָ חֶסֶד׳ אֲשֶׁר הִרְחַבְתָּ לָנוּ בַּצָּר ׃
שִׁפְתֵי כְזָב קְשִׁרוּ שְׁקָרִים ׀ לֶאֱסוֹר
אִסָּר עֲלֵי נָפֶשׁ׃ עֲלִילוֹת קָמִים וְהֶגְיוֹנָם ׳
נִצְּבוּ לְבַלְעֵנוּ חַיִּים ׃ הַבּוֹדְאִים לָנוּ
לְרָאבוֹן׳ וְהָאוֹבְרִים ׀ חָשְׁבוּ לְאַבֵּד ׃ בִּימֵי
מָצוֹר לְמָצוֹר חָיִינוּ׳ וְהַקָּרֵב אֵלֵינוּ נִקְרַב ׃
נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד תִּדַּם תִּזְכּוֹר ׳ וְאִילוּל הָיָה
אֵלְלַי ׃ בַּעֲשִׁירִי בּוֹ רַעַשׁ אֵחָזָנוּ ׳
סְמַר שַׂעֲרַת בְּשָׂרֵינוּ ׃ פָּשְׁטוּ גְּדוּדִים
בְּרָגֶשׁ רָב ׳ וְסִבִּיבוֹת הַמַּחֲנֶה נִגָּשׁוּ ׃
שְׁעָרָיו רָעֲשׁוּ מְהֻמָּי ׳ וַיְהִי אֶבֶן בָּמוֹ ׃
דַּלְתֵי אַרְזִים הִתְפּוֹצָצוּ׳ וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעוּ ׃
פָּעֲרוּ פִּיהֶם ׀ לְבִלְעִי חֹק ׳ וַיָּבֹאוּ כַּבִּירִים ׀
שׁוֹטְפִים ׃ אֲזַי חֲמַתִּים ׀ שְׁטָפוּנוּ ׳ לוּלֵי

יְיָ שָׁהָיָה לָנוּ׃ וַיִּשְׁלַח נוֹשְׁקִי רוֹמְמָקְשָׁת ׃
וַיְנָרְשׁוּם בְּקוֹל הֲמוֹלָה׃ וַיַּחַר אַף יְיָ׃
בְּעַמּוֹ ׃ וַיָּסֶת עוֹד שָׁטָן לְמַשְׁחִית ׃
וַיְרָגְנוּ בִּרְחוֹבוֹת קִרְיָה ׃ וַיַּלִּינוּ כָּל עַם
הָאָרֶץ׃ וַיְהִיחוּ עוֹשְׁקִי עוֹשָׁק ׃ זוֹנָה
עֲנִיָּה בְּשִׁירַת חָמָס׃ צָעֲקָה הַחוּצָה
וַתֵּבְךְ ׃ וְאַחֲרֶיהָ כָּל רִשְׁעֵי לֵב׃ צָעֲקָה
רָצוֹא וָשׁוֹב ׃ וַתֹּאמֶר כִּי שָׁרַפְנוּ בְנָה ׃
כָּל פָּנִים קִבְּצוּ פָּארוּר ׃ וְהַשָּׁרִים נִבְהֲלוּ
נָחְפָּזוּ׃ חוֹרֵי הָעִיר עָמְרוּ בַפָּרֶץ ׃ וַיֹּאמְרוּ
לְרִגּוֹם אוֹתָם׃ אַלְפֵי סוֹרְרִים נוֹסְדוּ
יַחַד ׃ לְנָתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ וּלְהַאֲבִיד שֵׁנִית ׃
בְּכָשִׁיל וְכִילַפּוֹת וּכְלֵי קֶרֶב ׃ וְאֵשׁ זְלָעָפוֹת
בְּיָדָם׃ וַיָּשׁוּבוּ עוֹר לַהֲרוֹס ׃ וְכָל
לֵב נָמֵס בְּמֵעָיו׃ בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם ׃
שַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת נִפְתָּחוּ׃ אַךְ שָׁוְא
תשועת

תְּשׁוּעַת אָדָם ׀ וְתוֹחֶלֶת אֱנוֹשׁ
אֲבָדָה ׃ וַיְחֻמּוּ חֲלִילִים בַּהֲדָךְ ׀ לְקוֹלָם
נִבְקְעָה הָאָרֶץ ׃ וַיִּקְרְאוּ חֲרָשִׁים
בְּאִישׁוֹן ׀ לִשְׁמוֹר אֶת בָּתֵּי יְהוּדָה ׃
חֲשׁוּמְרִים שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף ׀ שׁוֹדְדֵי לַיְלָה
לְחֵלֶק שָׁלָל ׃ שַׁדַּי חֲאִיר לַיְלָה כַּיּוֹם ׀
וַיַּחְפּוֹךְ חֻקְלָלָה לִבְרָכָה ׃ פַּחַד וָפַחַד
הָיָה לָנוּ ׀ הַמָּוֶת וְהַפָּצַע חֹרְחִיק ׃
וַיּוֹצִיא עַמּוֹ מֵאָסוֹן ׀ מִקִּנָּה אֶת בְּחִירָיו ׃
וַיִּתֵּן אוֹתָנוּ לְרַחֲמִים ׀ לִפְנֵי שָׁרֵי
הַמְּלוּכָה ׃ וְנִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפֵּינוּ ׀
וְנָשִׁיר נוֹרָאוֹת יְמִינוֹ ׃ אֶת אֱלֹהֵנוּ נִזְכָּרָה
לְאֶלֶף דּוֹר ׀ וְנִזְמְרָה שְׁמוֹ עֶלְיוֹן ׃
רַחוּם יִשְׁמַע מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ ׀ תְּפִלַּת
עֲנִי בְּשִׁבְדָּה ׃ בִּשְׁנוֹרַת מִסְפַּר וְאָתָיו ׀
יוֹשִׁיעַ מְמוֹעָקָה וְצוּקָה ׃ יְשִׁבּוֹר מוֹסְרוֹת
עוֹלָה

עוֹלָה׃ לְשַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים׃
יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק׃ וְלָשׁוֹנֵנוּ תִּמָּלֵא
רִנָּה׃ תַּחַת מְגִנּוֹת לֵב מַנְגִּינוֹת
תָּבאָנָה׃ יִשְׂחָק לַפַּחַד וְלֹא יֵחָת׃
בְּשִׂפְתֵי שָׁוְא יַעֲקֹב יִצְחָק׃
וּפַחַד לֹא יִהְיֶה
עוֹד׃

תסונשלם שבח לאל בורא עולם

לעיני בני עמי מורעת זאת בכל הארץ

כאשר שמענו כן ראינו · מי האיש הלזה · מזה וכן מזה · חיי בשרים
לב מרפ"א · יכלכל דבריו במשפט · פינת יקרת מוסד ·
מיוסד על אדני פז יאבנים יקרות ליסד הבית · יסובבנו יבוננהו ·
רפידתו זהב ולבנה ישאהו על אברתו · ודבר גבורת וחין ערכו · כערכך הכ"הן כן
יקום ויצא יצ"חק לשוח בשדה · בשית סוד צירופי קודש · כתור אדם המעלה ·
ראו ראינו כי ה'ה ה' עמו · וכי ידבר אל האדם וחי · ויצחק בא מבוא באר לחי ·
רואי · עין רואה ואזן שומעת · דברי הצומות ועקתם · ומה רואי על ככה ומה
הגיע אליהם · וכל אותם הארפקי דעדו עליהון · אי שכם בו"רא נסיב · מבגאי
נזיר · יראה ה' וישפוט · ברם זכור אותו האיש לטובה · ולו תשיף על בית ישחק ·
שקולין הם ויבאו שניהם · הוא וריעו העומדים לפניו · כי אנשי מופת המה ·
ויגל את מסך בני יהודה · שם · בעיר המוקפת חומה · גבורים לעמוד בפרץ · ולכל
בני ישראל היה או"ר במושבתם · שחוק עשה להם לאלקים · כל השומע יצחק ·
עוד רד עם אל · ועם גדולים נאמן · הגביר ומעולה · ויגדל האיש וילך הלך וגדל ·
כמ"ר יצחק לוסט"רו יצ"ו · ואחריו יאיר נתיב · רופא מומחה ומובהק · תורה
וגדולה במקום אחד · כי שפתי כהן ישמרו דעת · ה"ה כמוה"רר יצחק חיים כהן
מהחזנים נר"ו · קרינא דאגרתא דא · הכתובה פנים ואחור · וכל מעשיו בספר
נכתבים · כלל ופרט וכלל · כל מוציאיהן ומשפטיהן ופתחיהן · ואנו מירכתי
צפון · מקצות ארץ ומירות שמענו · ובכל צרתם לנו צר (ואשר הנחלי' המון כל הגוי'
אשר נטה לשבת ער · מפלאות תמים דעות אשר ער מאר נבר · ויחברו את הנחש
והניחו את המגדל) מי מוריע לנו הניסי'הללו · אם לא ע"י סופר מהיר הרב המחבר
הנז' · אשר רכו דבריו משמן · דבש וחלב תחת לשונו · שפתתיו שושנים · דובב
שפתי ישנים · ועל מעלות האולם בסתר המדרגה · על רצפת בהט ושש · כפטיש
סלע יפוצץ · ודר וסוחרת · המה סוחרי ידו · ויצא עד למרחק שמו · ולשומעים
ינעם · מצפון ומים · הניף על הנהר דעה · בעים רוחו · ולעיני הגוים גילה
צדקתו · ומהיום הזה יחל תת פח"רו ורוגזו על כל הטובה אשר עשה ה' עמם ·
ובשלומם יהיה לנו שלום ה' מעוז חיי ממי נפחד · ולאסיא דאסיא לחבורתי'

אנא אוקיר עד דלא אצטריך ליה · תחת אשר קינא לאלקיו · הנני נותן לו את
בריתי שלום · ירהבני בנפשי עוז · יתר שאת ויתר עז · אהבה שאינה בטלה לעולם :
בי ממנו תוצאות חיים :

פה אמשטלרדם :
במעלי צומא רבא הבע"ל :
שנת מגן להולכי **תום** לפ"ק :

מעשה חרש אב"ן פתוחי חותם :

יום הששי ויכולו מלאכת שמים ערב שבת תשובה
ושנכתב ונחתם בו כולנו בספר חיים טובים ·
ומחילה וסליחה · וגאולה וישועה · ותבנה העיר
על תלה · כ"ר חיים בן לא"א יעקב זצ"ל העוסק
במלאכת הקדש ומצרף האותיות על בוריין · זוכה
ומזכה : החונה פה ק"ק אמשטלרדם :

ויעתר לאלקים חיים׳	הפועל נקרא
ח יים וחסר עשית עמדי	כי טוב חסדיך מ
׳מינך חסערני מעודי	כי עמך מקור
׳בואוני רחמיך לעודדי	כי ממך תוצאות
מ ברכתין ברך גופי ומאודי	כי אתה חלקי ב

חיים

ובעזר אלקי המערכה׳

נשלמה זאת המלאכה: ביום השלמת כל מלאכה:
בא נ״ך לחדש - תשרו- עלינו במהרה ברכה:
וקרו״כ וסמו״ך לעת שעלינו בית ישרא לשבח לאקינו ככה:
לכו נרננה לה׳ נריעה לצור וישעינן ונפ״שי לו חוכה: